

Vruchten der dichtlievenheid

<https://hdl.handle.net/1874/27144>

V R U C H T E N

D E R

DICHTLIEVENHEID

V A N

ADRIAEN VAN DER VLIET.

T W E E D E D E E L .

VOORBERICHT.

Zie daar, waarde Leezer! het Tweede Deel van wijlen onzen Kunstlievenden ADRIAEN VAN DER VLIET. De achting, waarmede 's Mans Eerste Deel bij veele deugd- en Kunstlievenden onder onze Landgenooten ontvangen is, heeft ons ten spoore gestrekt om U het overige van 's Dichters hersfenvruchten spoedig onder de oogen te brengen.

Men ontmoet in 't begin van deezen Bundel den Spanjaerd binnen Rotterdam, in drie Boeken; dit Stuk is reeds in het jaar 1772. door onzen Dichter zelyen uitgegeven en zijnen veelgeliefden Stadgenooten toegewijd; doch dewijl Hij sints veele verbeteringen daarin gemaakt, en 'er bovendien eenige Aantekeningen heeft bygevoegd, is zijn begeerte geweest, dat dit Stuk andermaal in het daglicht zoude verschijnen.

Over de Mengeldichten behoeven wij slechts te zeggen, dat

V O O R B E R I C H T.

wij de gevoeligste rangschikking meenen in 't oog gehouden te hebben, en alleenlijk de zodanigen hebben plaats gegeven, welken de Dichter gewild heeft, dat in druk zouden uitgaan; alle andere Gedichten, welken in dit en in het onlangs uitgegeeven *Eerste Deel*, niet gevonden worden, hoewel 's Mans naam draagende, heeft Hij gewild dat ter vergetelheid zouden overgegeeven worden, gelijk den Uitgeevenen, uit een handschriftje, door Hem, kort voor zijnen dood geschreeven, en bij zijne *Kunstverzameling* gevonden, gebleeken is.

Warsch, zoo wel van ijdele lofzuigingen te geeven, als van die te erlangen, laaten wij den *Kunstlievenden Leezers* zelve vrij, ook over deezen *Bundel* te oordeelen, en wenschen hem alzins heil en welvaaren.

B L A D W Y Z E R.

DE SPANJAERD BINNEN ROTTERDAM.

	Bladz.
Eerste Boek. - - - - -	263.
Tweede Boek. - - - - -	278.
Derde Boek. - - - - -	296.

M E N G E L D I C H T E N.

<i>Herderszang</i> , ter Inwydinge van den Welëerw. Heer P. BLAUW, tot Leeraer te Twisk. - - - - -	319.
<i>Veldzang</i> , ter Verjaringe van Mejufvrouwe K. GHYBEN. - - - - -	325.
<i>Rozegaerd, Herderszang</i> ; ter Bruilofte van den Heer J. VAN BOEDONK, en Mejufvr. A. BOSCH. - - - - -	332.
<i>Herderszang</i> , ter Bruilofte van den Welëd. Geftr. Heer Mr. T. VAN SCHOONHOVEN, en Jonkvr. M. J. WIT- HEYN. - - - - -	338.
<i>Veldzang</i> , ter Bruilofte van den Heer Mr. P. ERBERVELT, en Mejufvr. M. RAVESTEIN. - - - - -	346.
<i>Herderszang</i> , ter Bruilofte van den Heer D. SMITS, en Me- jufvr. K. KLORIBUS. - - - - -	350.
<i>Klaertje, Herderszang</i> ; op den dood van Mejufvr. K. GHY- BEN, Echtgenootte van J. BADON. - - - - -	360.
<i>Herderszang</i> , op den dood van den uitmuntenden Dichter D. SMITS. - - - - -	367.
Verjaergroet aen mynen Neve J. Y. VAN DER VLIET. - - - - -	373.
Ter Bruilofte van den Heer W. VAN DER POT, en Mejufvr. S. BOSCH. - - - - -	374.

B L A D W Y Z E R.

Ter Bruilofte van den Heer F. DE HAES, en Mejufvr. A. VAN DER TOOREN. - - - - -	380.
— van den Heer J. VAN DER HOOP, en Mejufvr. J. SLEGHT. - - - - -	392.
Aen myn' Kunstgenoot N. VERSTEEG, en Mejufvr. E. VAN DEUREN. - - - - -	397.
Op het Huwelyk van den Heer J. BADON, en Mejufvr. K. GHYBEN. - - - - -	400.
Ter Trouwfeefte van den Heer A. GEVERS, en Mejufvr. M. M. BROUWER. - - - - -	405.
Bruiloftzang voor den Heer M. VAN DEN BERG, A. Z. en Jonkvr. K. GRIMES. - - - - -	409.
Op het Huwelyk van den Heer W. STIRLING, en Mejufvr. J. M. VAN RYKEVORSEL. - - - - -	414.
— van den Heer A. VAN RYKEVORSEL, en Jonkvr. S. M. DES AMORIE. - - - - -	422.
— van den Heer L. PATYN, en Mejufvr. J. A. VAN BEEFTING. - - - - -	425.
Ter Zilvren Bruilofte van den Heer M. VAN KOUWENBERG, en Mejufvr. J. VAN DAM. - - - - -	426.
— van den Weléd. Heer J. RAVESTEIN, en Mevr. M. DE VOS. - - - - -	430.
Rouwklagt by het Sterfbedde van mynen Vader. - - - - -	435.
Ter Uitvaart van den Heer W. GHYBEN. - - - - -	441.
Het Kinder-lyk van K. SMITS. - - - - -	444.
Op 't Afterven van den fchrandren Jongeling J. KRIGHOUT. - - - - -	447.
Ter Uitvaart van H. K. POOT. - - - - -	450.
Ter Gedachtenisfe van J. TARGIER. - - - - -	454.
De Uitvaart van den Heer A. HOOGVLIET. - - - - -	457.
Op de Uitgaef der Gedichten van A. HOOGVLIET. - - - - -	460.
— Israëls Baalfegorsdienst, van D. SMITS. - - - - -	464.
Op	

B L A D W Y Z E R.

Op de Historie der Reform. van de Palts en van Geneve, door J. WILHELMIUS. - - - -	469.
_____ van Geneve, door denzelven.	472.
Op de Gedichten van mynen Kunstgenoot D. SMITS. -	475.
— den Verlooren Zoon, door F. DE HAES. - -	478.
— den Rottefroom, door D. SMITS. - - -	482.
— het vervolg der Mengeldichten van A. HOOGVLIET.	484.
— de Mengeldichten van K. GHYBEN en J. BADON. -	486.
— het Tweede Deel der Stichtelyke Gedichten van J. E. VOET. - - - - -	488.
Op het Pan Poëticon Batavum van M. DE ROODE. - -	492.
Eenzame Bedenkingen, op 't hooren van 't Geschut voor en uit Bergen op den Zoom. - - - -	498.
Het Tweede Schimpdicht van N. BOILEAU DESPREAUX gevolgd. - - - - -	503.
Lof van den Granenhandel. - - - - -	508.
Op de Schilderkunst van den Ridder A. VANDER WERF.	515.
— Kunstkamer van de Heeren J. en P. BISSCHOP. -	521.
Nieuwjaersbede der Rotterdamsche Weezen 1734. - -	525.
_____ 1735. - - -	530.
Op de Inwyding van den Heer J. VAN HEEL, tot Meester in de Rechten. - - - - -	535.
Verklaring der Tytelprint voor J. OWEN's Uitlegginge van Paulus Brief aen de Hebreë. - - - -	539.
— der Tytelprint in de Stichtelyke Gedichten en Ge- zangen van J. E. VOET. - - - -	541.
— van eenige Beeldtjes, vertoonende den Staet des Vaderlands, met den aenvang des jaers 1747. - -	543.
Op een Zilveren Lampet, enz. - - - -	545.
Op de Afbeelding van mynen Kunstgenoot F. DE HAES.	546.
_____ D. SMITS. -	546.
_____ N. VERSTEEG.	547.
_____ den Heer S. FEITAMA. - -	547.
	Op

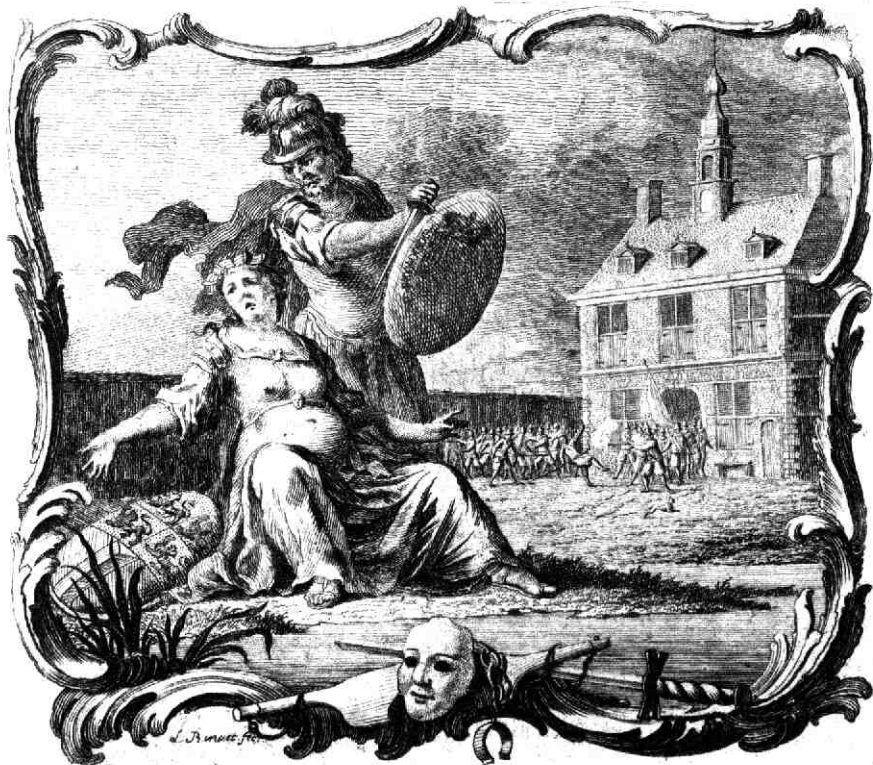
B L A D W Y Z E R.

Op de Afbeelding van den Heer H. SCHIM.	-	-	548.
_____ B. HUYDECOPER.	-	-	548.
_____ A. HOOGVLIET.	-	-	549.
_____ M. DE ROODE.	-	-	549.
_____ Mejufvr. J. R. VANDER MALEN.	-	-	550.
Op den Eerwaerdigen Heer J. VAN SPAAN.	-	-	550.
— de Afbeelding van den Heer M. VAN KOUWENBERG.	-	-	551.
Anders.	-	-	551.
Op den Eerwaerdigen Heer W. LOOTSMAN.	-	-	552.
Lof van HOMERUS, in 't Stamboek van den Heer W. VAN DER JACHT.	-	-	552.
In het Stamboek van den Heer A. VOSMAER.	-	-	553.
_____ Eerw. Heer IZ. VAN NUYSSEN- BURG.	-	-	553.
Voorbeeld van Nedrigheid.	-	-	554.
Willem de IIIe. te Londen.	-	-	554.
Snedig Antwoord.	-	-	555.
De Ouderling op de Klasfis.	-	-	555.
Rykaert op de Paerdenmarkt.	-	-	556.
Lof van de Rotterdamsche Courant.	-	-	556.

GRAFDCHTEN OP A. VAN DER VLIET.

Grafdicht, door M. VAN KOUWENBERG.	-	-	557.
Graffchrift, door J. BADON.	-	-	558.
_____ J. VAN DER HOF.	-	-	558.

DE SPANJAERD BINNEN ROTTERDAM.

DER
BLOEIJENDE ROTTERDAMSCH
BURGERY
WORDT DEZE
SPANJAERD
BINNEN
ROTTERDAM,
OP HET
TWEEDE EEUWGETYDE
DER
GEZEGENDE VERANDERINGE
IN
KERKENBURGERSTAET,
ON-

ONDER TOEWENSCHING
VAN ALLERLEI
GEESTELYK EN LICHAAMELYK
HEIL EN WELVAERT,
GEDIENSTIG
OPGEDRAGEN,
DOOR HAREN

D. W. DIENAER
EN
MEDEBURGER
A. VAN DER VLIET.

Rotterdam,
1772.

D E
S P A N J A E R D

B I N N E N

R O T T E R D A M.

E E R S T E B O E K.

My lust de woede van den Spanjaerd op te halen;
De blonde Stedemaegd van Rotterdam te malen,
Door hem onmenschelyk geschonden; met den voet
Op 't angstig hart getrapt; en in het burgerbloed-
Gewenteld; tot Gods hand haer uitkomst gaf ten lesten,
En bragt de Vryheid met den Godsdienst in haer vesten.

o Allerhoogste! die, gezocht en aengebeên
Van onze vaders, in elende en zwaarigheên,
Tot over hals en hoofd, erbarmelyk gezonken,
De Stad verlostte, en met den vryen hoed deed pronken,

Blaes mynen yver aen! bestuur myn dichtpenfeel!
 Geef zwier en houding aen myn lettertafereel,
 Opdat het, tot uw eer, vertoon' hoe Ge onzen oudren
 Het Roomsche en Spaensche juk gelicht hebt van de schoudren!

En gy, o Burgers van myn vaderlyke Stad!
 Ô Rotterdammers! die den onwaerdeerbren schat
 Der vryheid nog bezit; en die den Heer der heeren,
 Naer 't voorschrift van zyn woord, in 't openbaer, nog eeren
 En dienen moogt, beschermd van loflyke Overheid!
 Indien myn toeleg u (gelyk myn geest zich vleit)
 Niet ongevallig is, begunstigt dan myn zangen!
 't Gaet wel. gy knikt me toe, en wenkt my aen te vangen.

De Spaensche Ryksmonarch, Filippus, Heer en Vorst
 Van Neêrland, zette dat den degen op de borst;
 En klonk 't, met dol geweld, in eene slaeffsche keten;
 Wanneer de Stedemaegd van Rotterdam, gezeten
 By 't nat der blanke maes, een weinig ademtocht
 Voor haer geprangde borst, en bangen boezem zocht.
 Haer wapenschild, gefierd met Henegouwer leeuwen,
 (Getuigen van haer deugd in afgeloopen eeuwen)
 Ligt achtloos op den grond. zy, gansch van moed beroofd,
 Laet hare stevenkroon schier vallen van het hoofd,

Dat

Dat zy, gelyk een bies, mistroostig neêr laet hangen.
 Zy zucht erbarmelyk; terwyl langs hare wangen
 De tranen bigglen, en zy schier tot water smelt.
 In al den weedom, die haer angstig hart beknelt,
 Berst ze eindlyk uit: o Gy! die, boven lucht en wolken
 Gezeten, 't lot bestuurt van Staten, Steên, en Volken,
 Zie my, zie Neêrland, met ontfermende oogen, aen!
 Gy hebt hier 't heuchlyk licht der waerheid op doen gaen,
 En Romés dwalingen ontdekt. maer och! van ondren
 Kwam, uit den zwavelpoel, des afgronds Vorst op dondren,
 Om 't licht te blusfchen in der Nederlandren bloed!
 Die helse geest verblindt myn' Landvorst, opgevoed
 In 't dweepziek bygeloof; en noopt hem, by plakaten,
 Ten vure, galge, en rad te doemen, onderzaten,
 Hunn' God en Koning, tot den bedelzak, getrouw,
 En geuzen, schamperlyk, geheten. och! myn rouw,
 Myn smert begon toen! om de waerheid uit te roeijen,
 En Nederland tot slaef van 's Konings wil te boeijen,
 Is de Inquisitie, door myn' Landvorst, ingevoerd!
 En toen dat helsch gedrocht hier alles had beroerd,
 Heeft hy, die langer aen geen' eed wil zyn gebonden,
 Zyn Spaensche knechten plots den Lande op 't lyf gezonden,

En

En wreedten Alva in de Landvoogdy gefeld!
Maer och! wie schrikt niet als men slechts van Alva meldt,
Wiens rechtbank van beroerte (een bloedraed eer te heten,
Van schaemte en eer ontbloot) met toegeschroeid geweten,
Het bloed van duizenden vergiet; en met hun goed
De vrekke gierigheid des Spaenschen Konings voedt!
Een woede, wreeder dan barbaren ooit bedreven!
Dus flyt ik, goede God! in vrees en kommer 't leven!
Zoo Gy dien aertstyan in 't woên geworden laet,
Wie kan dan eind zien aen de rampen! om den Staet
De lenden in te treên, dat borst en ribben kraken,
En slaef, voor eeuwig, van den Spaenschen Vorst te maken,
Begeert hy, dat men hem, in 't handelen, voortaan,
Den tienden penning van de waren af zal staen,
En dreigt, in hunne deur, wie 't weigren, op te hangen!
Daer my zoo veel verdriet en bittere angsten prangen,
Keer ik, om nitkomst, my tot U, almagtig God!
Welmeenende edelen zag Brusfel, op 't schavot,
Het hoofd verliezen, of, aen galgen, 't leven laten!
Oranje, in tyds gevlugt naer zyne Duitfche Staten,
Bracht, ons ter hulp, vergeefs een leger in het veld!
Vergeefs zag Lodewyk, zyn broeder, 't snood geweld,

Ten koste van de hoop van Nasfouw, onder de oogen.
 En niemand, buiten hen, is met ons leed bewogen!
 Toon Gy, genadig God! uw mededogenheid!
 Red ons uit dit verdriet! waek, Hemelmajesteit!
 Waek op! . . . maer hoe! . . . wat's dit! van waer zoo vele schepen?
 Een koopvaerdyvloot, van zoo bystren angst benepen
 Als duiven, die, van ver, een havik door de lucht
 Zien gieren, en terstond het zetten op de vlugt,
 Om in een veilig hol, voor 't groot gevaer, te sryken,
 Kwam, met verhaesten spoed, den Watergeus ontwyken,
 Die, door den harden wind gedreven uit de zee,
 Met eene zwakke vloot, tot op de Brielsche reê,
 De maes was ingezeild, en, fier aen land gekomen,
 Die vesting, zonder slag of stoot, had ingenomen.
 Elk staet gelyk voor 't hoofd geslagen op die maer,
 Doch niemand is 'er, die daarvan, in 't openbaer,
 Uit vrees voor Alva's spiên, een enkel woord durft spreken.
 Maer 't stuk wordt ernstig, en met ryp beraed, bekeken,
 In zyn gevolgen, door de Vroedschap van de Stad.
 Gelyk een zeeman, die, van verre, op 't golvend nat,
 Een byster onweêr op ziet komen, vlytig waken,
 En zeil, naer mate van het groot gevaer, zal maken,

De gronden peilen, en voorzichtig overflaen,
 Hoe 't woeden van den storm best worde doorgeslaen,
 Verdubben ook dees noefte en wakkre Palinuren
 Hun zorg, om 't roer der Stad voorzichtiglyk te sturen,
 Daer zich een staetsörkaen verthoont voor hun gezicht.
 En niet ten onrecht: want eerlang wordt hun bericht;
 Hoe alles, hier omstreeks, door 't folteren en dreigen,
 Van wanhoop weggevoerd, tot afval schynt te neigen.
 En hoe Bosfu (ten steun van 't Arragons' geweld,
 Tot Stedehouder, in Oranjes plaats, gesteld)
 't Bisshoplyk Utrecht heeft, op Alva's last, verlaten,
 En af komt zakken, met tien vaendelen foldaten,
 Spanjaerden, elk om 't zeerst op roof en moord verhit,
 Om spoedig weêr den Briel te krygen in bezit.

Intusfchen voert de zon, bedekt met dikke wolken,
 Langs een bloedroode kim, den dag voor 't oog der volken,
 Waerop de Westerkerk het Christenpafcha houdt.
 Men viert, op roomfche wys, dees' Hoogtyd; jong en oud
 Begeven zich ter misfe, en volgen de ommegangen,
 En zoeken aflaet van verdiende straf te ontfangen,
 Aen Lauwrens outer, wien men waende dat de Stad,
 Voor andre heiligen, tot haer' beschermmer had.

Ook zyn 'er velen die de roomfche zeden wraken,
En van hun huis een kerk, op dezen hoogtyd, maken,
Waerin men God, in geest en waerheid, dient, den tyd
In 't overdenken van des Heilands opftaen flyt,
En dus de dagen van het Paeschfeest brengt ten ende.

Des andren daegs was nog des hemels ftarrenbende
Niet gansch verdwenen voor den glans van 't zonnerad,
Wanneer een bode, (wien de zorg der Heeren had
Geftuurd om op Bosfuus bewegingen te letten)
Ten uiterfte verbaesd, het naer de Stad komt zetten,
En boodfchapt: dat men haest de Spanjaerds, gansch verftoort,
En razende van spyt, zal hebben voor de poort.
Als Burgermeesters hem gebieden hun te ontvouwen,
Al wat hem mooglyk was te hooren, of te aenschouwen.
Zegt hy, de Spanjaerd voer, met hatelyk gedruis,
Den maestroom over, van Schiedam en Maeslandfluis,
En liep, te Zwartewaël, en Heenvliet, in de haven;
Terwyl de vaendels zich te land naer Briel begaven.
Maer 't fcheen de Watergeus had kennis van 't beftaen,
Wyl dees, in aller yl, een fluis heeft opgedaen,
Die 't water over 't land, gelyk een zee, deed vloeijen,
Terwyl 'er andren uit de Brielfche haven roeijen,

Belaën met pik en teer, en steken in den brand
 Al 't vaertuig, waer Bosfu maer pas uitstapte aen land,
 Of boren 't in den grond, of laten 't henen dryven.
 Dit voordeel weet den moed der Burgery te styven,
 Die dapper op den Graef en Spanjaerds vuurt en schiet,
 Daer 't wasfend water hun het lage land verbiedt,
 En noodzaekt van den dyk de zuidpoort aen te vallen.
 Maer vruchtloos. als 't gefchut, dat, van de Brielsche wallen,
 Met kogels, lood, en schroot hen onophoudlyk groet,
 Een bystre flachting maekt, ontzinkt het heir de moed,
 Dat, vreezende in het eind door 't water om te komen,
 De vlugt, kleenhartig, naer de schuiten heeft genomen;
 En, ziende zich daer van ontzet, door slib en slyk,
 Het, over Beijerland, gewend heeft, langs den dyk,
 Naer Dordrecht, dat voor hun zyn poorten houdt gesloten.
 Bosfu, vol spyt van dus voor 't hoofd te zyn gestooten,
 Geleidt zyn manschap, die verschriklyk vloekt en raest,
 Recht aen op deze Stad, en Rotterdam zal haest
 De vuige Spanjaerds tot zyn oosterpoort zien nadren.

Nog naeuwlyks heeft hy dit den braven Burgervadren
 Ontvouwt, of die gebiën de poorten van de Stad
 Te fluiten; in 't geweer te brengen alles, wat

De wapens voeren kan; en, voor alle andre zaken,
 Doen zy, op elken post, een korporaelſchap waken.
 Gelyk een herder, die een' wolf, aen zyn geluid;
 Ontdekt heeft in de buurt, den ſtal zorgvuldig fluit,
 De honden ſlaekt, en waekt voor zyn gewolden lammren;
 Waekt ook der Heeren zorg voor 't heil der Rotterdammren.
 Eerlang vertoonen zich de Spanjaerds voor de poort,
 En, aen hun hoofd; Bosfu, die, ſchoon zyn hert van moord,
 En wrackzucht zwanger gaet, zich echter weet te dragen,
 Als of hy yders gunst, door heusheid, wou bejagen.
 Men zegt, dat, dezen nacht, wanneer hy, gansch vermoeid,
 In de armen van den ſlaep, lag zachtelyk geboeid,
 Hem de Inquiſtie is verſchene in zyn droomen.
 Zy had Sint Lauwrens leest en wezen aengenomen,
 En ſprak: waek op, myn zoon! waertoe dus lang gebeid?
 De loome ſlaep verſchaft ons geen onſterflykheid.
 Waek op! en wapen u, o glory der Hennynen!
 De dagtoorts zal, eerlang, uit de oosterkim verſchynen.
 Verdedig 't roomsch geloof in 't kettersch Rotterdam,
 Dat ik, voor eeuwen tyds, in myn beſcherming nam,
 Maer dat my ſchandelyk verlaet, en met gebeden,
 Noch offerhanden tot myn outer meer komt treden;

Zoo heeft de kettery die gansche Stad verpest.
 Men heeft 'er zommigen verdronken, in de vest,
 Opdat zich andren, tot hun eigen heil, bezinnen,
 En blyven, ongeveinsd, de roomfche moeder minnen.
 Maer, laes! het bate niets. men vond dat snood gefpuis,
 Weer heimelyk byëen vergaderd in een huis,
 Waervoor 't, in 't openbaer, ook dier heeft moeten boeten:
 De Rechter lei het hoofd den mannen voor de voeten,
 En schoof, in eene fchuit, de vrouwen onder 't ys.
 En weet de weereld niet op wat ontzinde wys
 De Burgery der Stad aen 't muitend woeden raekte,
 Drie snoode kettters uit der heeren boeijen slaekte,
 Wanneer de mutfaerdhoop alreede ontfteken was,
 Die dees hartnekkigen verteren zou tot as.
 Trek op! de roomfche Kerk is om uw hulp verlegen.
 Bedwing de kettters met de fcherpte van den degen.
 Doch zoo myn raed iet geldt, stel u dan vriendlyk aen,
 En veins, tot u de poort zal worden opgedaen.
 Vaerwel, myn zoon! ik zal onzichtbaer u verzellen.
 Bosfu poogt dezen raed thans in het werk te stellen.
 o Mannen! roept hy tot de burgers, in 't geweer
 Op 't bolwerk ftaende, legt gerust de wapens neêr.

Geen vyand is het, wien uw oogen hier ontdekken.
't Is volk des Konings, dat alleen zoekt door te trekken.
Wie van u allen hier voorzien is van bewind,
Die zegg' den heeren dat zich voor de poort bevindt
De Stedehouder van den Koning, vol verlangen
Dat hy, met kleen gevolg, worde in de Stad ontfangen,
Om, op het raedhuis, in gesprek met hun te treên.
De korporael, Jan Zwart, zendt daedlyk iemand heen,
Om kennis van 't verzoek te geven aen de heeren:
De Burgermeesters Roos, en brave Duifhuis keeren
Hierop zich naer de poort; waer, met veel statigheid,
Bosfu ontfangen wordt, en naer 't Stadhuis geleid.
Gelyk een vogelaer, die, listig, zyne netten,
By lieflyk weder, weet behendig uit te zetten,
En malsche toontjes fluit, opdat, door 't zoet geschal,
't Onnoozel vogeltje in het doodlyk garen vall'.
Zoo listig weet Bosfu, om tot zyn doel te raken,
Een snood gebruik van zyn welsprekendheid te maken,
Daer hem de Vroedschap, in haer raedsvergaëring, groet,
En zyn befmeden tong dees vloeibare aenspraek doet:
o Achtbre Raed! gewoon een voorbeeld elk te geven,
Hoe trouw men zynen Vorst en Landheer aen moet kleven,
Wie

Wie kost van uw gedrag en wysheid ooit vermoën,
 Dat gy in staet zoudt zyn dees' hoon my aen te doen,
 En uwen Vorst in my; met 'sKonings krygsvolk buiten
 Uw Stad te houden, my de poort voor 't hoofd te sluiten,
 En uwe Burgery te brengen in 't geweer,
 Als of zich vyand voor uw vesten sloeg ter neêr.
 Is dat de erkentenis der goedertierenheden,
 U van zyn Majesteit bewezen, korts geleden,
 Toen hier een vuurfroom bruischte, en, onder 'svolks geschrei,
 Het grootste vierdedeel der Stad aen kolen lei?
 Wat handelwys is dit! wat zult gy, ter verschooning,
 Van zulk een schendig stuk, inbrengen by den Koning!
 Ik schrik als ik bedenk, mynheeren! hoe verstoord
 De Landvoogd wezen zal, als hy dit voorval hoort,
 En hoe u dit gedrag, maer, laes! te laet, zal smarten!
 Ik, die, door heusheid en roegevendheid, de harten
 Van Overheden en gemeente geerne won,
 Heb willen, voor geweld, beproeven, of ik kon,
 Door minzaam mondgesprek, iet winnen op de heeren.
 De manschap die my volgt kan geen verblyf ontberen.
 Ik vond de dorpen, aen de westzyde uwer Stad,
 Daertoe bekwaem. hoe komt dat gy daer arg uit vat?

Des Konings hoogheid wil mijn' afrocht niet gehengen;
 Des bid ik u me in geen noodzaaklykheid te brengen,
 Om zelf den doortocht my te banen met geweld.
 Genomen 't kwam daer toe. is Rotterdam gesteld
 Om slechts den eersten storm te keeren of verduren?
 Wat sterkte heeft de Stad aen hare lage muren?
 Wat is een natte gracht te tellen? en wat baet
 Een burger, tegen een' geoeffenden soldaet?
 Schoon ik ongeerne tot dat uiterste zou komen,
 Verzoek ik dat, met ernst, dit worde in acht genomen,
 En gy bevel geeft tot het openen der poort.

De Burgermeester Roos vat, nu hy zwygt, het woord,
 En zegt: ons zou, voorwaer! groot ongelyk geschieden,
 Zoo 't uw Genade lustte ons aen te zien voor lieden,
 Die 't sluiten van de poort, opzettelyk, tot hoon
 Des Stedehouders van zyn Majesteit, geboôn.
 Wy zyn niet laeg genoeg van geest tot zulke daden.
 Veel minder zochten wy den Koning zelf te smaden,
 Wiens vaderlyke gunst, getoond in onze elend,
 Oprecht en hartlyk door ons allen wordt erkend.
 Maer 't volk, waer mede gy het herwaerds henen wendde,
 Wat is het anders, dan een tuchtelooze bende,

Een ongebonden hoop, om wiens baldadigheid,
 En moedwil, Utrecht, laes! nog angstig zit en schreit?
 En waer' 't geen prooi geweest voor deze plonderaren,
 Had God hunn' toeleg niet gelieven te openbaren?
 Wy stellen voor 't geweld, en 't woeden van dat snoodt
 En godloos schuim van volk, de burgery niet bloot.
 Hoe zou, daer wy alleen voor 't heil der Stede waken,
 De Landvoogd, tegen ons, zich toornig kunnen maken?
 Of rekent uw Genade aen ons voor misdaed toe,
 Het geen zy, gistren pas, te Dordrecht, nam in 't goê?
 Heeft 'sKonings hoogheid daer uw' aftocht kunnen lyden,
 Te ligter zal 't u zyn, om Rotterdam te myden,
 Een' andren weg met uw soldaten in te slaen.
 Wy houden ernstig daer by uw Genade om aen,
 En zullen ons, die 't van uw heusheid ook verwachten,
 Daer door op 't allerhoogste in u gehouden achten.
 Doch worden wy door u geweldig aengerand,
 De middlen, ons van God verleend, zyn voor de hand,
 En rykelyk in staet, om, met de hulp des Heeren,
 Den Stedehouder en zyn Spanjaerds af te weren.
 Gelyk een landman, in het lommerryke woud,
 Met ecnen slag der byl geen' eik ter neder houwt,

Maer

Maer met verdubbeling van krachten, onder 't hygen,
 Door slag op slag te slaen, in 't eind hem neêr doet zygen,
 Gaet ook Bosfu te werk, die beurting dreigt en vleit,
 Zyn list verdubbelt, en, door zyn welsprekendheid,
 De heeren eindlyk weet tot een verdrag te brengen:
 Men zou den doortocht van des Graven volk gehengen,
 Mits dat deszelfs geweer eerst buiten loste, en dan
 Met een rot tevens, of, ten hoogste, vyftig man,
 Doortrokke, en zich, langs straet, bescheiden zou gedragen.
 o Burgervaders! och! waer u bekend wat lagen
 U dees trouwlooze legt, die heimlyk met u spot,
 En let op woord noch eer, gy hielt de poort in 't slot.

D E
S P A N J A E R D

B I N N E N

R O T T E R D A M.

T W E E D E B O E K.

Nu gaet 'er een toneel, voor myn gedachten, open,
Waer op gedochten, uit den afgrond voortgekropen,
Hun rollen spelen, tot verderf en ondergang
Der arme burglary, schier vyftien weken lang.
Een treurspel dat het hart doet fiddren in 't aenschouwen.
Och! dat myn houding niet verwilder', in 't ontvouwen.
Van zyn bedryven, vol geweld en jammernis!

Jan Zwart, verstaende hoe men afgesproken is,
Doet, op het binnenplein, zyn burgerrotsgezellen
Zich, in twee ryen, voor de poort, in orde stellen.

Ver

Vermaent hen, zoo de nood zulks eifchen mogt', getrouw
 Hem na te volgen, al waer hy ze in voorgaen zou.
 En, flaende aen 't hoofd van 't rot, laet hy de poort ontsluiten.

De Stedehouder, die de roers der Spaenschen, buiten
 Niet af laet schieten, geeft hun last zich dicht in een
 Te houden, en elkaer kort op den hiel te treên.
 Dus trekt de hoop gelyk, en, met dit snood gebroedfel,
 Moord, Inquisitie, heet op menschenbloed, haer voedsel,
 En andre monsters, die hen volgen op het spoor,
 De Stad in, tusfchen bei de ryen burgren door.
 Jan Zwart, meer Spaenschen dan de Vroedschap heeft bedongen,
 Met ongemeenen spoed, ziende in de Stad gedrongen,
 Roept uit: de poort moet toe! 't is tyd! men fluit' de poort!
 Alreede kwamen 'er meer binnen dan behoort!
 De Stedehouder, die het veinzen en bedriegen
 Nu niet meer noodig heeft, heet, overluid, hem liegen.
 Ik lieg niet, zegt Jan Zwart; ik heb ze, ik zelf, geteld.
 Ha! schelm! hervat Bosfu, en poogt den braven held
 Te rygen aen zyn kling, gy! 't volk des Konings tellen!
 Zwart keert den stoot af, en van heldenmoed aen 't zwellen,
 Heft hy zyn slagzwaard op; het tellen en de wacht
 Zyn my vertrouwd, zegt hy; en poogt Bosfu met kracht.

Den kop te klooven; maer dees radder in 't bewegen
 Duwt, eer hy toeflaen kan, zyn' scherpgewetten degen
 Den man in 't hart, dat hy dood neêrploft op den grond.
 Wat schelmftuk is het dat de korporael bestond?
 Roept Jan Dominikus; en, driftig toegeschoten,
 Poogt hy 't ontbloot rappier Bosfu in 't hart te ftooten;
 Maer de edellieden van den Graef gaen hem te keer.
 En hy, die, als een leeuw, zich moedig stelt te weer,
 En eene poos verduurt het woeden van hun allen,
 Moet, doodelyk gewond, welhaest ter neder vallen.
 Maer och! wat heltsche moord! helaes! hoe kan 't geschiên
 Dat zulks de Hemel duldt! dees trouwlooze edelliên,
 (Als 't monfter Alva gansch ontbloot van mededogen)
 Op 't korporaelſchap met den degen ingevlogen,
 Vermoorden alles wat hun voorkomt; flaen verwoed
 De burgers dood; en treên, ten enkel toe, door 't bloed
 Der afgemaekte wacht, daer zy, met felle flagen,
 Het weinig overſhot verminkt de poort uit jagen.
 Van ysfelyken ſchrik ſtaen thans de burgery
 De hairen overeind. men hoort, aen alle zy,
 Een jammerlyk gekerm, een droef en deerlyk zuchten.
 Daer is 'er die de Stad, en 't groot gevaer ontvlugten,

Om,

Om, by den watergeus, een veiliger verblyf
 Te zoeken in den Briel; en andren bergen 't lyf
 Op Wena, ouden Hof der edle Wasfenaeren;
 Of ook op Bulgerstein, 't kasteel, dat in de baren
 Der maes zich spiegelde voorhenen, maer thans krom,
 En magteloos bezwykt, van hoogen ouderdom.

Gelyk een stroom, die, van den regen opgezwollen,
 Zyn bedde te eng vindt om de baren voort te rollen,
 Met hevige golfgeklots op zyne dyken woedt,
 En arbeit, nacht en dag, tot zyn geprangde vloed
 Een bystere opening heeft, in den dyk, bekomen,
 Om Steden, Dorpen, en landouwen te overstroomen.
 Niet anders handlen hier de Spanjaerds. nu de poort
 Verkracht is, en de wacht verdreven, of vermoord,
 Nu komen zy de Stad instuiven, als ontzinden,
 En razenden; slaen dood wien zy gewapend vinden;
 Of wie zich in de deur verthoont voor hun gezicht;
 En schieten voor het hoofd wie uit het venster ligt,
 En angstig uitziet naer de komst van zoons of neven,
 Alreede, mogelyk, geholpen om het leven.
 Dus woénde dringen zy al dieper in de Stad,
 Tot op de markt, in 't eind, door hen wordt post gevat;

Waer

Waer zij de legervæn des Spaenschen Konings planten,
 De hoofdwacht sichten, en met volk, aen alle kanten,
 Den toegang sluiten; doch waer, in dees jammernis,
 De gansche buurt rondom in duizend vreezen is;
 Gelyk een weerloos schaep, dat, bezig 't gras te scheren,
 Aen de eene zij 't gegrim van hongerige beeren,
 't Gebrul van leeuwen aen den andren kant vernceemt,
 En zich besloten vindt in afgetuinden beemd.

Bosfu, nog bezig zich te sterken, en te dekken,
 Beveelt een Bende naer Sint Joris poort te trekken,
 En zich daer meester van te maken met geweld.
 De-Burgermeester Roos, die brave en wakkre held,
 Bevindt zich hier aen 't hoofd der burgerrotsgezellen,
 Om orde, by 't vertrek des Kastiljaens, te stellen,
 Waer toe de poort, door hem ontgrendeld, open staet.
 Een weinig zydwaerds van den ingang, op de straet,
 Schaert hy een deel der wacht in ryën; en stelt orde,
 Dat boven uit de poort niet eerst geschoten worde,
 Door 't rotsvolk, dat daerop, van binnen, houdt verblyf;
 Ten zy men hem beneên geweldig viele op 't lyf.
 Die goede Burgerheer, onkundig van de zaken
 Die omgaen op de markt, ziet eindlyk Spanjaerds naken,
 Die,

Die, niet gezind de Stad te ontruimen, trots en fier
Aenvallen op de wacht, met vloeken en getier,
Daer onder schieten, om hen van de poort te dryven.
Als hen de Burgerheer niet schuldig zoekt te blyven,
De rotsgezel, als hy, bezield met heldenmoed,
Blyft pal staen, daer hy trouw den pligt eens krygsmans doet,
Terwyl men, uit de poort, een hevige vuur blyft geven,
En velen wederzyds geraken om het leven,
Baert zulks een scherpe gevecht. De Spanjaerds, gansch verstoord,
En razend, schieten, of het hagelde, op de poort,
Waerdoor de beelden, zelfs Sint Joris onder allen,
De schutsheer van 't gebouw, aen stukken nedervallen.
Men dringt, intusfchen, met verdubbeling van kracht,
Sterk op den Burgerheer, die, tegen de overmagt,
Bataeffche dapperheid, in 't heet gevecht, laet blyken;
Doch eindlyk, met zyn volk, wat achter uit moet wyken,
Waer de opgang van de poort door blootfaet voor het woën
Der Spaenschen, die daerop een' sterken aanval doen,
De deur, met alle kracht, rammeijen van de stylen,
En, met den degen in de vuist, naer boven ylen;
Niet anders als of ze in 't bestormen eener Stad,
Door sterken tegenstand vergramd en afgemat,

De bres opvlogen, om de wallen te overwinnen,
En af te maken al wat hen ontmoet daer binnen.
De manschap op de poort geeft nog den moed niet op,
Maer slaet de Spanjaerds met de roerkolf op den kop,
Zoo hevig en verwoed; dat zy, aen 't suisfebollen,
Als klooten, langs den trap, van boven neder rollen.
Ondanks die tegenweer dwingt hen het Spaensch gebroed
Te wyken van den trap, te vechten voet aen voet,
Tot zy, door 't groot getal verwonnen, ommekomen.
De wreve Spanjaerd, in zyn woede niet te toomen,
Tast nu, met al zyn magt, den Burgermeester aen;
Wiens manschap, door 't geweld dus lang ten doel te staen,
De helft van 't eerst getal niet langer uit kan maken,
Maer niet te min het hart van heldenmoed voelt blaken,
En dapper zich verweert, tot dat een doodlyk lood
Den Burgervader treft, wiens eerelyke dood
Verwarring baert, en schrik, by al de rotsgezellen,
Waerin de Spanjaerds hen te gader nedervellen.
Maer hoe! is dan, helaes! by dit gespuis geen blyk
Van menschlykheid altoos! moet 's Burgermeesters lyk
Nog uitstaen al 't geweld van hun baldadigheden!
Daer 't, met verguizing, snood verschopt wordt, en vertreden,
Van

Van kleederen beroofd, gewenteld langs de straet,
 En, met een groot gejuich, geworpen in 't verlaet!
 Doch dees mishandeling zal uw verworven glory
 Niet krenken, brave Roos! wiens naem, in 's Lands history,
 Met gouden letteren geboekstaefd, eeuwig leeft,
 En blinkend sieraed aen myn maetgedichten geeft.

Gelyk een zeeman, die zyn mast en roer, in 't woeden
 Van een' orkaen, verliest, langs de ongestuime vlooden
 Op Gods genade dryft, en, in 't onzeker lot,
 Niets aen kan vangen, dan alleen 't gebed tot God,
 Kan ook de hulk der Stad geen ander middel baten.
 De posten worden, op der heeren last, verlaten;
 De burgers spoên naer huis, waer de arme vrouw, gemat
 Van angst en vrees, haer' gade in bevende armen var,
 En tranen schreit van vreugd, nu zy, na lang verlangen,
 Hem levend ziet, en by hun kinders mag ontfangen.

Maer onderwyl en had men 't lichaem van Jan Zwart,
 En Jan Dominikus, zieltogende, en vol smart,
 Gedragen op de markt, waer, om in de ongenuchten,
 Door strengheid, zich nog meer te doen ontzien, en vruchten,
 Bosfu die menschen, by den Krygsraed, (gruwlyk pleit!)
 Laet schuldig kennen aen gekwetste majesteit,

En doemen om terstond gevierendeeld te worden.
 o Helden! moest gy dan het zwaerd op zyde gorden
 Tot zulk een treurig lot, dat yders hart ontroert!
 Helaes! terwyl ik spreek is 't vonnis uitgevoerd!

De zon, die langer niet den moord en 't schriklyk woeden
 Kan zien, zinkt neder langs de westerpekelfloeden;
 De duistere avond valt; o Rotterdam! verwacht,
 Op zulken droeven dag, nog akeliger nacht!

De Spanjaerds, nu niets meér hun woede kan weêrstreven,
 Zien wy den teugel aen hun snoode lusten geven;
 Zy stuiven, dol en driest, der burgren huizen in,
 En dwingen, met geweld, den huiswaerd en 't gezin,
 Hun 't lekkerste uit de spinde en kelder voor te zetten.
 Daer zy wie 't weigren hoofd en hersenpan verpletten;
 Of hangen ze in de deur van 't huis op by het been;
 En smyten 't huisfieraed aen stuk en scherf daer heen.
 De geilheid laet zich in hunne oogen klaer aenschouwen.
 o Teedre maegden! vlugt! vlugt! eerelyke vrouwen!
 Uw kuisheid loopt gevaer! vlugt weg; en bergt dien schat!
 Maer och! waer heen? 't geweld is meester van de Stad!
 Die weérgalmt van geklag, en bittere ongenuchten!
 De maegden flaken hier erbarmelyke zuchten,

Ter-

Terwyl ze worstlen met een schrikdier, wiens geweld
Noch maegdetranen, noch gebeen, noch zuchten telt.
Verkrachte vrouwen hoort men ginder angstig kermen.
Daer wordt een burger, die zyn gade wil beschermen,
In de armen van zyn vrouw, een pook in 't hart geduwd.
o Helfche boosheid! waer myn ziel van schrikt en gruwet,
Wiens dichtveêr is in staet om u naer eisch te malen!
En gy, die, om wat roems van Alva weg te halen,
Den moord begost, Bosfu! wie, in deez' naren staet,
De burgery ten prooi dier wreê barbaren laet,
Kunt gy, een edelman, van Nederlandschen bloede,
By 't volk voorheen bemind, kunt gy die dolle woede
Stilzittende aenzien, doof voor allen jammerkreet!
Helaes! waer vond men ooit een Neêrlandsch hart zoo wreed!
Maer och! verblinde Graef! al strafte God, in dit leven,
Altyd de boosheid niet, zal 't u geen voordeel geven
Te zeggen; 'k heb niet meer dan Alva's last gedaen,
Wanneer gy, namaels, voor Gods Rechterstoel zult staen.

Hier zal men voor de poort, waerdoor het goed vertrouwen
U binnen liet, in steen, een duurzaem opschrift houwen,
Dat, aen het nageslacht, de gruwlen, en 't geweld,
Door de arme Stad geleên, tot uwe schande meldt;

En uw gedachtenis zal eeuwig, by die 't lezen,
o Schandvlek van uw huis! een vloek en gruwel wezen!

De Burgery, die, in het jammerlyk geklag,
En kwynend treuren, lang verlangde naer den dag,
Ziet thans de nevelen en duifternis verdwynen,
De opgaende zon in 't eind uit de oosterkim verschynen,
Maer by dat licht, helaes! haer smert, en bitter leed.

De straten zyn bedekt met lyken, waer men treedt.
Een snoode bende van vervloekte helgedrochten,
Verhit op roof, en moord, en 't volgen hunner tochten,
Bezwaert den burger met ondragelyken last,

Terwyl de Spanjaerd trouw op wacht en ronde past.
En Rotterdam, dat Gode alleen zyn' nood kan klagen,
Vindt zich, helaes! verplicht het slaeffche juk te dragen.
o Droeve toestand! o beschreijelyk verdriet!

Uw deugd vergeten wy, o wakkre Hoofdschout! niet,
o Heufche vander Meersch! die, om de Stad te ontheffen
Van een gezicht, dat haer met smert op smert moet treffen,
De doode lyken van de straet byëen vergaërt;
Naer 't kerkhof voert; en die godvruchtig onder de aerd,
By 't koud gebeente van hun vaden laet begraven.

Thans krygt men tyding, dat de Watergeus Delfshaven,

En

En Spangen, 't Slot, wiens pracht de Schienimf houdt verlet,
 Met zyne manschap, voor Oranje, heeft bezet.
 Bosfu, bevroënde tot wat nadeel zulks kan strekken,
 Laet derwaerds, in den nacht, een vendel Spaenschen trekken;
 Dat Slot en Haven, in den donker, valt op 't lyf;
 Den fieren Watergeus jaegt uit deszelfs verblyf;
 Al wien 't ontmoet vermoordt, zelfs zonder gryze haren,
 Of vrouwelyke kunne, of teedre jeugd te sparen;
 De burgers plundert; en, in dien bedroefden staet,
 Daer een bezetting van dit Spaensch gebroedzel laet:
 Waerna 't, met zynen roof, als uitgelaten dollen,
 Van menschenbloed beklad, de Stad weêr in komt hollen.
 De wreede tygers slaen aldus hunn' klacuw en tand,
 Verwoed en razend, in der dieren ingewand;
 Verscheuren 't; zuipen aen het warme bloed zich dronken;
 En mesten met de rest den balg, in hun spelonken.
 Maer laet ons Bulgerstein, dat overoud kasteel,
 En Wena malen in ons lettertafereel;
 Hunn' beider ondergang der weerd doen aenschouwen.
 De burgers, hier gevlugt, versterkten dees gebouwen,
 Zoo veel zulks mooglyk in dees' toestand kon geschiën,
 Om dapper, als de nood het eischte, weêr te biën.

Als dit Bosfu verneemt, acht hy 't voor beuzelingen,
Kasteel zoo wel als Hof tot overgaef te dwingen,
Slechts met een hand vol volks, dat hy daer henen stuurt.
Maer door den vlugtling wordt zoo hevig hier gevraagd,
En wederstand geboôn, dat velen der soldaten
In 't voetzand rollen; en de Spanjaerd, boven maten
Gehavend, afwykt; om den Graef te doen bevroên,
Dat hier, met luttel volks, zeer weinig is te doen.
Furtado, hopman van een vendel Spaensche knechten,
Gehouden, by Bosfu, voor kloek en vroom, in 't vechten,
Ylt, op des Graven last, met al zyn volk daer heen;
Hervat den aenval; en verthoont een ongemeen,
En dapper krygsbeleid; doch zonder iets te winnen.
De burgers toonen zich niet min vol moeds hier binnen;
Doen wakkre tegenweer; en keeren, aen wat hoek
Hy hen bestook', hem af; en dwingen, fier en kloek,
Door 't hevig schieten, dat de moed hem doet bezwyken,
Met groot verlies van volk, Furtado af te wyken:
Gelyk een fiere leeuw, die 's nachts, by avontuur,
Op Libiaenschen grond, in eenen kring van vuur,
Een kudde schapen vindt gelegerd, door de vonken
Verschrikt, den prooi verlaet, en vlugt naer zyn spelonken.

Bosſu, verdrietig, nu dees aenval weêr mislukt,
 En deze doornen graeg ziende uit den voet gerukt;
 Vergaêrt de bloem zyns volks, en langt haer donderbusfen,
 Stormladders, haken, die de Stad, om brand te blusſchen,
 Voorzichtig houdt gereed; en heet haer, dus belaên,
 Op Landhuis en Kasteel kloekmoedig af te gaen;
 Der geuzen wederſtand hen duur te doen bekoopen;
 En die gebouwen fluks ten gronde toe te floopen.
 De bende wendt zich ſtraks naer 't luthuis Wena heen,
 En 't vorig kryggeluk wet hier den moed metéén
 Der vlugtelingen, die, vol vuurs en gloeds in de adren,
 De Spanjaerds, onverſchrokt, ten derdemael zien nadren;
 En ſtorten, als zy in 't bereik zyn van 't geweer,
 Een ganſche hagelbui van kogels op hen neêr.
 Doch 't kan de Spanjaerds niet beletten 't huis te omringen;
 Noch, onder 't hevig vuur der veege vlugtelingen,
 Te dondren op den wand; dat bouwſtof, kalk en ſteen,
 Door ouderdom vergaen, in enkel ſtof, daer heen
 Verſtuiven voor den wind; waerna zy ganſche ſtukken
 En brokken, uit den muur, met hunne haken rukken;
 Dat die van binnen van borstweringen ontbloomt,
 En hen ten prooi ſtelt voor des vyands kruid en lood.

Twee Spanjaerds, van natuur voorzien met sterke krachten,
Slaen in een kruiskozyn elk eenen haek, en trachten
Het vierkant uit den muur te rukken; yder rekt
Zyn spier en zenuw uit, en zet zich pal, en trekt
Zoo ongelooflyk fors, dat, in 't gezicht van allen,
Het lyvig kruiskozyn hen op den kop komt vallen,
De hersenpan verplet, en dood werpt op den grond.
Hun spitsbroërs nadren met een ladder, die terstond
Voor 't vak wordt opgerecht; en vele Spanjaerds flygen
Daer langs naer boven, om verblyf 'er in te krygen,
Dat, door de burgers, hen kloekmoedig wordt betwist.
Dees, ziende dat men niet dan moed en bloed verkwist;
En in dit oud gebouw, door 't schokken zyner muren
Aen 't neigen tot zyn' val, geen' vyand kan verduren;
Beginnen overluid te roepen om verdrag.
De ontrouwe Spanjaerd veinst; beveelt, op dit gewag,
Den storm te staken, om in handeling te treden:
En na wat tegenstands laet hy zich overreden,
Den vlugtelingen eer en leven toe te staen
En werwaerds 't hun behaeg' vry uit te mogen gaen;
Mits dat men hem terstond de deur van 't Landhuis open'.
Die onderhandeling is naeuwlyks afgelooopen,

Wanneer de burgers, die bedrog noch list vermoên,
 Ter goeder trouwe hem den ingang open doen.
 Daer vallen, tegen woord en eer, met bloote klingen,
 De ontmenschte Spanjaerds op de onnoosle vlugtelingen,
 Doorsteken wien ze zien. een ysfelyk gerucht,
 Een angstig moordgeschrei verheft zich in de lucht.
 Maer och! de Spanjaerd stoort zich aen geschrei noch jammer!
 Slaet dood! roept hy, slaet dood! en schoon de Rotterdammer,
 Wanhopig, zorge draegt dat velen van dit snood
 En wreed gebroedzel hem verzellen in zyn' dood,
 Is 't vruchtloos tegen 't groot getal der moordenaren,
 Te wreed^t om vrouwen, ja! om kinders zelfs te sparen;
 En niet te vreden, voor 't al wat in 't Landhuis leeft,
 Of heimlyk zich verschuilt, van kant geholpen heeft.

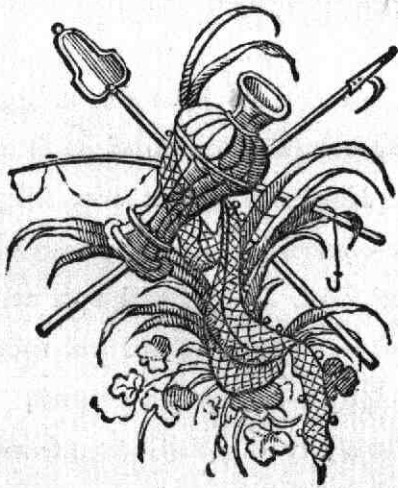
Men ziet de Spanjaerds, trots op deeze gruwelstukken,
 Van hier voor Bulgerstein, die oude vesting, rukken;
 En eischen, voor den Vorst, 't Kasteel op; bieden aen
 't Verdrag, dat Wena sloot, daer ook aen toe te staen.
 Maer 't heeft geen antwoord voor den Kastiljaen ten besten,
 Dan kruid en lood; waer meê 't, uit zyn vervallen vesten,
 Een hev'g vuur geeft op de bende, die terstond
 Aen 't stormen valt; en beukt de muren, dat de grond,

Door 't sterk rammeijen, dreunt; vergane torens, wallen,
En gansche wanden, in verloopen grachten vallen;
De vlugteling 't Kasteel, op 't aengeboôn verdrag,
Den Spanjaerd overgeeft; die, met gewetten dag
En degen, binnen vliegt; door bloeddorst voortgedreven,
En alles wat hier week moorddadig brengt om 't leven.
Waerna Bosfu, nu niets hem hier meer zorg verwekt,
Een' Stadvoogd aenstelt, en naer elders heen vertrekt.

Dus haelde Bulgerstein het gryze voorhoofd onder,
Dat, op een zandplaet, als een agtste weerdwonder,
In 't midden van de maes, zoo de oudheid ons ontvouwt,
Een' reeks van eeuwen voor zyn' ondergang gebouwd,
Den Stroom beveiligde voor schuimren en gevaren;
De vischers, hier gewoon te slooven op de baren,
Al vroeg bekoren kost om Krooswyk uit te gaen,
En hutjes, onder zyn bescherming, op te slaen,
Langs eene zomerkaê, nog 's Vischersdyk geheten.
Dees lage en schaemle buurt, hier veilig neêrgezeten,
Nam, by Gods zegen, toe, in aenzien, volk en schat,
En werd eene uitgebreide en handelryke Stad,
Die, Rotterdam genaemd, door schoonheid en vermogen,
Den vreemdeling houdt in verwondring opgetogen,

Als

Als hy haer havens ziet, vol fchepen, en bezoemd
 Met breede kaeijen, ryk belommerd van geboomt,
 Bebouwd met huizen en Paleizen aen weérzyden:
 Haer ruime fraten, die geregeld haer doorsnyden,
 Vol winkelen, bestuwd met waren, deun en dicht:
 Haer Kerken, hoog van tin, en meenig Godsgefficht:
 Haer Poorten, trotsche Beurs, en andre Hoofdgebouwen:
 En wat de dichtveér voorts in 't breede konde ontvouwen,
 Tot roem van Rotterdam, dat, volkryk en vermaerd,
 Geleerden, Kunstenaers, en Helden heeft gebaerd.

D E
S P A N J A E R D

B I N N E N

R O T T E R D A M.

D E R D E B O E K.

Myn geest, door 't schaeklen der ondragelyke rampen,
Waermeê de burgery aenhoudend heeft te kampen,
Schier flaeuw en ademloos, bekomt wat, schept wat lucht,
Met de edle Stedemaegd, die, daer zy schreit en zucht,
En bezig is haer' nood der Godheid voor te stellen,
Dus eenen Engel hoort haer nadrend heil voorspellen:
Draeg u geduldig in dit leed en ongeval,
Weet dat, na weinig tyds, zich God ontfermen zal,
En doen dit Spaensche schuim, dees wrevele foldaten,
Door nood noch dwang geperst, de bange Stad verlaten.

Dan

Dan zal een blyder tyd, op 't zuchten, en geschrei,
 En lydeloos verdriet, u nadren, met Lumei,
 Oranjes Luitenant, die herwacreds aen zal streven;
 's Lands Vryheid, eerst door hem geholpen aen nieuw leven,
 Zyn rechter zy bekleên, met gouden speer en hoed,
 Op haren wakkren leeuw, gevolgd van eenen stoet
 Gevlugte burgren, die tot hun bezitting keeren.
 Hoe plechtig zult ge, aen 't hoofd der Rotterdamsche heeren,
 Den Graef begroeten, en geleiden naer 't stadhuis!
 Daer zal die held u, op het galmend vreugdgedruis
 Der blyde burgren, in Oranjes eed ontfangen.
 Men gaet bedaerd dan aen 't hervormen, elks verlangen;
 Schaft romes Godsdienst af; sluit kloosters en kapel;
 Ontbloot Sint Lauwrens kerk van 't ydel poppenspel;
 En vult het hoog gewelf met schelle en vlocibre galmen,
 Waermeê de goê Gemeente, uit een' van Davids psalmen,
 Der Godheid glory geeft: en de englen kyken uit,
 Nu Sions Tempelzang, voor Sidons maertgeluid,
 Hier door de transen rolt; Gods kerk, die reine lely,
 De prediking geniet van 't eeuwig Evangely,
 Dat 's Jezus Christus, die zich eenmael Gode heeft
 Geöfferd, voor de schuld der zonde, en 't leven geeft

Aen allen, die op Hem een vast geloofsvertrouwen,
 En niet op heiligen, of eigen werken bouwen.
 Naer lichaem en gemoed in vryheid dus gesteld,
 Zal, tegen overlast en uiterlyk geweld,
 De noefte burgery terftond de Stad verfterken;
 De vrouwen, kinders zelfs, den mannen, in 'het werken,
 De handen rustig biên; en, daer uw zeevaart groeit,
 Het al, van oost en west, naer uwe reede spocit;
 De Stad uitleggen, en nog een en andre haven
 By de oude, dan te kleen, met wakkren yver graven;
 Opdat de zwangre kiel, met hare kostbre waer,
 De welvaart van 't gemeen, daer binnen, veilig baer'.
 In al dien arbeid, in dat onophoudlyk zwoegen
 En zweeten, zullen op uw Raedhuis zich vervoegen
 De Staten van het Land, om u te noôn den last,
 Aen 't opperste gebied, in vrede en oorlog, vast,
 Te helpen torschen; en, met algemeen behagen,
 U stem en rang in hun vergaëring op te dragen.
 In zulke-glory, in dien luisterryken staet
 Zult gy, gezegend met de wysheid in den Raed,
 De godsvrucht in de Kerk, door blyden voorspoed, groeijen,
 En, eeuwen achtereen, aen uwen maesstroom bloeijen.

Hier

Hier zweeg de Hemelbood: en 't scheen als of de smart
 Der bange Stedemaegd, een weinig haer van 't hart
 Gestreken ware; en zy wat moeds grepe, op het hooren
 Van 't overgroot geluk, haer, in 't vervolg, beschoren.
 Maer op den galm van een verward en woest geluid,
 Dryft ras de vrees, by haer, dat zoet genoeg uit.
 Men ziet de Spanjaerds, door een dolheid, in hun zinnen
 Gekrenkt, gelyk de rei der dronken wynpaepinnen,
 Die Orfeus aenviel, en van 't leven heeft beroofd;
 Erasmus steenen beeld aenvallen; drek naer 't hoofd.
 En ooren werpen; daer op schieten; onder 't slaken
 Van duizend vloeken, los van 't vierkant voetstuk maken;
 En werpen, gansch verminkt, in 't aenzien van al 't volk,
 Met schaterend gejuich, dolzinnig in de kolk.
 De burgers lachen om dees buitensporigheden:
 En vragende vergeefs malkandren naar de reden,
 Is daer een zeeman, die, langs 't bruischend element,
 Hesperien bezoekt, en Spanjes landtael kent,
 Die, met een grove stem, aldus heeft aengeheven:
 'k Heb naer Sint Lauwrens kerk, dees' morgen, my begeven;
 En vond 'er, op den stoel, een' veldpaep, die, in 't Spaensch,
 Een predikaetse deed, in welke hy 't, doorgaens,

Zoo druk had, als matroos, die, 's winters, by zyn buren,
Aen 't zwetsen is van zyn gelogen avonturen.

't Was al van kettery en ketteren dat hy sprak;

En 't bleek hoe vol het hier van dat geboefte stuk,

Wanneer men, op de markt, Erasmus beeld zag pronken;

Een ketter, volgens hem, in 't helliche vuur verzonken;

Wiens schendig beeld, riep hy, men grype by den romp,

En stamp' tot stof en gruis, of in het water plomp'.

Dat doet de Spanjaerds op dit stoname beeld dus woeden.

En 't is te wenschen, dat de Hemel will' verhoeden,

Het geen die veldpaep heeft gedreigd aen zekren heer.

De zeeman gaet zyns weegs; en laet elk even zeer
Begerig, om dien heer, waer 't mooglyk, uit te vischen.

Welcen, myn Dichtgeest! zing, uit 's Lands geschiedenisfen

Die zaak, met haer gevolg, uw' Steëgenooten voor.

Heer Hubert Duifhuis, in Sint Lauwrens kerk Pastoor,

Had eene vrouw getrouwd, en kinders uit dat paren;

Dit was ontdekt, des is de preëker uitgevaren;

Daer Duifhuis, die geen Spaensch verstond, zelf onder zat:

Men heeft, sprak hy, 't ook hier met kettery beklad;

En hy, die zich dit stuk heeft schendig onderwonden,

Wordt tegenwoordig hier, Toehoorders! ook gevonden.

Maer

Maer wy verleeren hem eerlang dat snood bedryf.
Brandstapels zullen wy eerlang hem onder 't lyf
Aensteken; levend hem tot enkele asch verbranden!
Een kille schrik voer door des zeemans ingewanden,
Op 't hooren van die tael. na 't eindigen der mis
Ontdekt hy Duifhuis, wat gevaer hem nakend is:
En, eer de zon, dien dag, ter westkim was gezegen,
Heeft die de Inquisiteurs nog aen zyn huis gekregen,
Om onderzoek te doen naer zyn geloof en leer.
Hy toont een goed gelaet, en zet ze zachtjes neêr;
Verzoekt hen, eer men 't stuk, waertoe ze zyn gezeten,
Aenvange, een schotel spys gemeenzaem met hem te eten;
Dat toegestaen wordt; en de tafel toebereid,
Gaen zy met hem ten dis; waer Duifhuis loos beleid
De gasten voordient, met gulhartige manieren,
Van 't eêlst der spyzen, die zyn' avonddis versieren;
En ryklyk wyn schenkt, dat hun aenzicht gloeit en blinkt;
Terwyl hy dien, heel ruim gemengd met water, drinkt.
Hy weet den maelyd, door zoetvloeiende gesprekken,
Tot midden in den nacht, behendig uit te rekken;
En weekt hun hardigheid in overvloed van wyn.
Als ze eindlyk 't stuk, waertoe zy hier gekomen zyn,

Ophalen, en met hem van hunne boodfchap fpreken,
 Verzoekt hy dat ze 't werk tot morgen laten fteken.
 De krachten van den wyn bedwelmen ons, zegt hy,
 Wie kan dan vonniffen wat goed of kettersch zy?
 Ook moet men heiliglyk, wat heilig is, behandlen.
 Daerom verzoek ik, dat gy nu naer huis gaet wandlen,
 En morgen wederkeert, om nuchtren, met beleid,
 Dan onderzoek te doen naer myn rechtzinnigheid.
 Op die voorwaerde zyn de Inquiffiteurs gefcheiden.

't Gerucht, gewoon vermaek te fcheppen, in 't verbreiden
 Van alles wat het weet, had iet hier van verftaen,
 En bragt het, in den nacht, den Burgermeester aen;
 Een' broeder des Pastroors, die, fterk in 't hart bewogen
 Van liefde en vrees, terftond komt naer hem toegevlogen;
 En hoorende, in het kort, hoe 't hier gefchapien ftaet,
 Zegt hy: 't is meer dan tyd dat gy de Stad verlaet,
 Myn waerde broeder! en, tot berging van uw leven,
 By vrouw en kinders, u naer Keulen gaet begeven.
 Vertoef niet langer. ga! eer u 't gevaer verflind',
 En God behoede u, in wat oord gy u bevindt!
 De goé Pastroor laet zich tot vlugten overreden;
 Verwiffelt van kleedy; en, naer de oostpoort getreden,

Met

Met zynen broeder, wiens gezach die stil ontsluit,
 Treedt, na kort affcheid, hy daer heimelyk door uit.
 Dat 's Hemels Englen u verzellen en bewaren,
 Eerwaerde Vader! en verliest gy, onder 't staren,
 Op 't schoon der waarheid, geef dan haer getuigenis;
 Maer denk altyd dat God een God van orden is.
 En gy, o Burgerheer! o liefderyke broeder!
 Wat schaedt het, wordt de nyd, om dit bedryf, verwoeder,
 En gy van 't kussen afgestooten; 't zal uw' lof
 Onsterfelyk maken!... maer! wat fluit my?... welke stof
 Wil, op den achtergrond van 't dichtstuk, zyn geschilderd?

Een Spaensche bende, door 't geluk nog meer verwilderd,
 Brengt achtentwintig man gevangen met zich meê.
 Maer de osfenhoeder dryft zyn kudde rundervee,
 Met heviger getier, gevloek, noch feller slagen,
 Dan dees die menschen voort. als hen de burgers vragen:
 Wie zyt gylicden? en hoe komt ge in dezen staet?
 Voert een het woord, en zegt: wy dienen, voor soldaet,
 Den hopman Roobol; dien kloekhartigen en vromen,
 Die Katwyk aen de zee met ons had ingenomen,
 Alwaer wy schandlyk door de boeren zyn verraên:
 Die kinkels spanden met dees monsterdieren aen;

Vereenigden met hun; waerna ze, in stilte, t'zamen
 Ons vielen op het lyf, en ons gevangen namen.
 Mischien dat hy nog meer tot hen gesproken had,
 Indien de Spanjaerds hem niet hadden aengevat,
 En, tegen krygsgebruik, met al zyn meêgevangen,
 Onmenschelyk en wreed, aen boomen opgehangen;
 Van waer zy, half verstikt, met ysfelyk gelaet,
 Vervaerlyk grynen; en wat de oogen op hen slaet,
 Door 't sterk optrekken van de leên, in 't langzaam sneven,
 Een akelig gezicht en treurig schouwspel geven.

By zoo veel kwellingen en doodlyke ongenucht,
 Waeronder Rotterdam bezwykt, en deerlyk zucht,
 Voegt zich de honger, die, met scherpgewetten tanden,
 Zoo wel den Spanjaerd als den Burger aen komt randen.
 De goê Gemeente had zich meenigmael verblyd,
 En hoop geschept, wanneer 't gerucht, van tyd tot tyd,
 Haer meldde, welke Steên, en wie, van haer geburen,
 Zich Alva's tyranny onttrokken; uit hun muren
 Den Spanjaerd hielden; met Oranje in goed verstand
 Getreên zyn, tot behoud van 't afgesolterd Land:
 Maer die Gebuursteên (om 't den Spanjaerd bang te maken
 In zynen schuilhoek) nacht en dag zorgvuldig waken,

Dat

Dat niemand, daer voor by, iet voer' naer deze Stad.
 Dit maekt de leeftocht schaers. de voorraed, dien men had,
 Is by de meesten op; by andren sterk aen 't mindren.
 Een luttel broods is 't al, waer man en vrouw en kindren
 By leven moeten; zoo het anders hun gelukt
 Dat dit geen Spanjaerd ziet, die 't gretig hun ontruikt.
 De Spaensche Stedevoogd, bedacht op welke wyzen
 Best mooglyk zy de Stad, in haren nood, te spyzen,
 Eer eenig ongemak uit dezen toestand spruit',
 Laet, 's morgens vroeg, daertoe drie honderd Spanjaerds uit.

Terwyl die hunnen weg vervolgen, nieuwe maren
 De Stad vervullen, en den burger openbaren;
 Hoe loos Graef Lodewyk, tot bystre ontsteltenis
 Des Landvoogds, die, van spyt, verwoed en razend is,
 De Henegouwer Maegd van Bergen wist te schaken,
 Zich meester van die Stad, by donkren nacht, te maken:
 Hoe Neêrlands hoop, naest God, Oranje, staet gereed
 Om met een Leger af te komen, en het leed,
 Van dit vertrappt gewest, met 's hemels hulp, te wreken.
 Die maren weten in den burger hoop te kweken
 Op uitkomst. maer, helaes! dat heimelyk vermaek
 Wordt ras verdreven, door dees allersnoodste zaek.

Eene arme onnoosle vrouw, gedoemd, om, met haer leven,
 't Getuigenis, dat zy der waerheid heeft gegeven,
 Te boeten, wordt daertoe de Hofpoort uitgeleid.
 Wat kruisheldin toont zich, nu Jezus roept, bereid
 Om Hem, tot in den dood, kloekmoedig na te treden?
 Is 't Maeike? ja! het is dat voorbeeld van goê zeden!
 Een Inquisitiewolf, verlekkerd op haer bloed,
 Waegt nog een' aeval op 't standvastige gemoed;
 Maer vruchtloos. God versterkt en troost haer, onder 't sryden.
 Ach! hoe geduldig en gelaten is ze in 't lyden!
 Met wat bedaerdheid treedt ze in eene platte schouw!
 Daer boeit men hand en voet der godgetrouwe vrouw,
 Die 't oog ten hemel heft, het honk van haer verlangen,
 En uitroept: lieve Heer! wil mynen geest ontfangen!
 Terwyl zy door den beul geschopt wordt overboord,
 Die, in de stedevest, vervolgens haer versmoort.

Gebrek van leeftocht doet intusfchen angstig klagen.
 De honger nypt. de nood is naeuwlyks meer te dragen.
 En keeren, in het kort, de Spanjaerds niet met graen,
 Hoe treurig zal 't, helaes! dan hier geschapen staen!
 Maer wat gewoel! van waer het juichen dat wy hooren!
 Daer zyn de Spanjaerds, die, op wagens, noodig koren

De Stad in voeren, en braveren op den tocht.
 Wanneer de burgery, nieuwsgierig waer 't gekocht,
 Of ook geroofd zy, vraegt; hoe zyn ze 'er aen gekomen?
 Zegt haer een Kenmer, die voor gids was meê genomen,
 En met den Spanjaerd heult: wat ooit hier zy gedaen,
 Nooit is 'er heldenstuk, zoo groot als dit, bestaen;
 Nooit dus getoond wat moed en goed beleid vermogen.
 De krygsbende is van hier naer Schevening getogen,
 Alwaer zy haren weg, het strand langs, oostwaerds nam,
 Tot ze op de hoogte van het gryze Haerlem kwam,
 Dat zy, de duinen in, tot by die Stad, getrokken,
 Liet aen haer rechterhand, en zwenkte, om, onverschrokken,
 De Geuzen onder 't oog, in Sparendam te zien.
 Men zag die bloodaerts straks, toen ze ons vernamen, vliên,
 Op vier of vyf na, die geholpen zyn om 't leven,
 En hunnen Hopman, die zich moest gevangen geven.
 't Huisvesten van den Geus bekwam het Dorp toen zuur.
 De Spanjaerd, blakende van gramfchap, slak 'er 't vuur
 Aen alle kanten in, en lei de plaets aen kolen.
 Dit hebbende uitgevoerd, heeft de Overfte bevolen,
 Den weg op Amsterdam te nemen, waer hy 't graen,
 Alreeds voor ons gekocht, op wagens heeft doen laên,

Waermeê de bende fluks den hertocht heeft genomen,
 En hier gelukkig en voorspoedig is gekomen,
 Met kleene ontmoeting van gedreigde hindernis,
 Langs de eigen wegen, die zy uitgetogen is.
 De burgers staen verbaesd van zulken tocht te hooren,
 Langs vyandyken grond: intusfchen wordt het koren,
 Met weinig tevens, op een' hoogen prys gesteld,
 Hun afgeleverd, voor gereed en gangbaer geld.

In 't einde gaen, van vreugd, der burgren harten open;
 Gelyk het aerdryk, als de winter is verloopen,
 De zon het koestert, in de lente, met haer' gloed,
 Zyn' vruchtbrren schoot, door vorst gesloten, open doet;
 En, door een regenvlaeg verkwikt, op nieuws het leven
 Aen kruid en spruit en bloem en boomen weet te geven.
 Dus voelt de burgery, in 't bloed, een nieuwe jeugd,
 Nu haer verhaeld wordt; hoe 's Lands Staten, van de deugd
 Der oudren nooit ontaerd, in Dordrecht, t'zaem vergaerden;
 Den Spanjaerd vyand van het Vaderland verklaerden;
 Oranje erkenden, in dit haetlyk rydgewricht,
 Voor Stedehouder; en wat meer daer is verricht
 Om tot den grondslag van een' vryen Staet te strekken.
 Maer 't geen de harten meest tot vreugd weet op te wekken

Is dat zy eindlyk, na zoo veel geleden leed,
 Na roof, en vrouwenkracht, en moord, onmenschlyk wreed,
 Te hebben uitgestaen, by nachten en by dagen,
 Zal van die monsters en gedrochten zyn ontflagen.
 Op schriftlyk orde, die 'er van den Landvoogd kwam,
 En nu bekend wordt, moet de Spanjaerd Rotterdam
 Verlaten, en by hem, in 't veld, voor Bergen komen;
 Van welke Stad hy thans 't beleg had ondernomen.
 De trotsche Spanjaerd, naeuw verbonden aen dien last,
 Raept zynen buit by een, en pakt zyn roofgoed vast,
 Terwyl zyn Spitsbroërs, uit Delfshaven, en 't slot Spangen,
 Zich by hem voegen, om den uittocht aen te vangen,
 En hebbende alles in gereedheid, trekt hy voort.

Maer hoe! wie is zy, die, ten uiterste verstoord,
 Vervoerd van grimmigheid, komt ginder aengevloegen,
 En eenen Hopman van de Spaenschen dreigt bei de oogen
 Te rukken uit het hoofd, met wild en woest getier?
 Men stuit haer, en zy wordt bekend de kamenier
 Te zyn van Leonoor; een schoonheid, juist van leden,
 En van natuur verrykt met geest en aertigheden.
 Dees, jong en onbedacht, sloeg al te licht geloof
 Aen eenen edelman, die, opgevoed te Hoof,

De kunst verftond, waardoor men ſchoonheên kan bekoren;
 Dees heeft haer zyne min en trouw zoo ſterk gezworen,
 Dat zy, verwonnen, hem vergunt dat hy haer kusch',
 En in haer' malfchen ſchoot zyn liefdevlammen blusch';
 En federt ſtond ze zyne omhelzingen niet tegen,
 Gedurende al den tyd, dien hy hier heeft gelegen.
 't Woest Afrika had nooit gedrochten, zoo verwoed,
 Zoo ſchriklyk wreed van aert, als Spanje teelt en voedt.
 Wen, tot verwondering van al de huisgenooten,
 't Vertrek van Leonoor, dees' morgen, blyft geſloten;
 En zy, zulks ongewoon, het opſtaen gansch vergeet;
 De kamenier, na lang vertoevens, binnen treedt;
 Vindt zy, helaes! haer dood, en dryvende, op de ſponde
 Van hare koets, in bloed, gevloeid uit eene wonde,
 Die ze in haer blanke borst ziet gapen, yslyk wydt.
 De Spanjaerd, och! kan 't zyn dat de aerd niet open ſplyt,
 En zulk een ſchrikdier niet verzinkt in 's Afgronds kaken!
 De Spanjaerd mogt, dees' nacht, nog duizend zoethcên ſmaken
 In haere omhelzing; maer om andren haren ſchoot
 Te ontzeggen, nu hy ſcheidt, ſtak hy dees ſchoonheid dood.
 Dit brengt de kamenier in hevige vervoering:
 Maer aen den Hopman ziet men niet de minſte ontroering,
Dacr

Daer hy de manschap, die op zyn bevelen beidr,
 Sint Joris poort uit, langs den weg naer Delf, geleidt.
 Verdoolde Spanjaerds! hoe! waer wilt ge u heen begeven?
 Naer Bergen is 'er, langs dit voetspoor, niet te streven!
 Waer legt ge op toe?.... wat 's dit!.... wie of die galmen slaet?
 My klinkt een stem in 't oor, die antwoordt: op verraed!

Nu wordt, zoo wel van roomfche als van onroomfche tongen,
 Des Allerhoogften lof, op schellen toon, gezongen;
 Zyn goedertierenheid geroemd, die op 't gebed,
 Het angstig zuchten van de burgren heeft gelet;
 En, zonder dat ze door een' sterfling zyn verdedigd,
 De Stad genadig van den Spanjaerd heeft geledigd.

Wy mede, goede God! die, na dien angst en druk,
 Hebt Rotterdam gevoerd ten toppunt van 't geluk;
 Beschouwd met wakend oog; en, nu twee honderd jaren,
 Het by de vryheid, en den Godsdienst woudt bewaren;
 Wy buigen ons voor uw verheven Majesteit.
 Wy danken uwen Naem, voor uw goeddadigheid,
 En vlechten bloemen, die den hof der dichtkunst fieren,
 Tot Jubelkransfen, daer wy 't eeuwgetyde vieren.
 Blyf verder Rotterdam met uwe gunste by.

Uw dierbre zegen ruste op zyne Burgery;

Schoon meenigmael verbeurd door averechtschen wandel.
 De voorspoed vergezell' zyn' uitgestrekten handel.
 Ach! dat het groei' en bloeij'; en, onder 't wys bestuur
 Der Overheid, den tyd, in rust en vreed, verduur'!

A E N T E K E N I N G E N .

Bladzyde 264. regel 19.

Haer wapenschild, enz. Graef Willem de derde, bygenaemd de Goede, uit den Huize van Henegouwe, vereerde der Stad, in erkentenis van hare be-
 toonde trouw en dapperheid, zop in t beleg van Zirikzee, als het verjagen
 der Vlamingen uit Holland, zyn wapen; bestaende uit twee roode en twee
 zwarte Leeuwen, op een geel veld; waarmede zy de bovenste helft van haer
 schild bedekt heeft; en in de onderste helft het oude, dat een zilvren baer
 op een groen veld vertoont, behouden. Zie *S. Lois* Kronyk op het jaer 1305.
 en *G. v. Spaen* Besch. van Rott. bl. 234. 235.

267. reg. 1.

Ten koste van de hoop van Nasfouw, Graef Adolf van Nasfouw, jonger broe-
 der van Willem en Lodewyk, gebleven in den slag by Heiligerlee. Zie
P. K. Hoofst Hist. 5 B. bl. 178.

reg. 6.

Een koopvaerdyvloot, die, voor den Briel, op eenen oostenwind had liggen
 wachten. Zie *S. Lois* Kronyk 1572.

reg. 17.

Uit vrees voor Alva's spien, of verklikkers, die hy, om yders gangen gaê
 te slaen, in alle hoeken des Lands, onderhield; en welke, by 't gemeen,
 zeven stuiversluiden werden geheten, omdat ze in stukken gelds, op die
 waerde gemunt, het loon van zoo hatelyk eenen dienst ontvingen. Zie *P. K.*
Hoofst Hist. 5 B. bl. 209.

Bladz. 269.

Bladz. 269. reg. 16.

van Schiedam en Maaslandsluis, E. van Meteren meldt, in zyn 4 B. F. 64. dat Bosfu, op de tyding van 't uitloopen van Lumei, met twee vendelen Spanjaerden, naer den Haeg was getrokken; 't geen my doet denken, dat de 10 vendels zich, te land, uit Utrecht, ook derwaerds zullen begeven hebben; en vervolgens op deze plaetsen ingescheept zyn.

271. reg. 17.

o glory der Hennynen! Hy, Maximiliaen geheten, was gesproten uit den Huize van Hennin, in Artois, en Graef van Bosfu, gelegen in Henegouwe. Zie *Luisius* Woordenboek, en *G. van Loon* Nederlandsehe Historiepenningen, 1 D. 2 B. bl. 149.

273. reg. 8.

Jan Zwart, dees, een Smit zyns handwerks, werd, in de wandeling, Zwart Jan geheten, dat door my, wien zyn echte naem niet is voorgekomen, om de welluidenheid, dus veranderd is. Zie *P. Bor* Nederlandsehe Oorlogen, 1 D. 6 B. bl. 368.

reg. 10.

De Burgermeesters Roos, en brave Duifhuis. Wy hadden toen maer twee Burgermeesters, de derde is ons door Willem den eersten, by octroi, op den naem van den Koning van Spanje, 1580; en de vierde door de Staten van Holland, by consent, 1637. verleend; welke beide stukken achter de Kronyk van *S. Lois* te vinden zyn. Dat deze twee Heeren dit jaer regeerden is my waerfchylyk, maer niet zeker, voorgekomen.

274. reg. 9.

Toen hier een vuurstroons bruischte. Van dezen brand, voorgevallen 1563, kan *Spaen* Besch. van Rotterdam, bladz. 290 en 291, naergezien; en de open brief van Koning Filip, vele gunstbewyzen, by die gelegenheid gegeven, vervattende, gevonden worden achter *S. Lois* Kronyk, bladz. 345.

278. reg. 4.

Salier vyftien weken lang. Te weten van den negenden in Grasmaend, tot den dertienden in Oogstmaend, zegt *P. K. Hooft* Hist. 6 B. bl. 232. dat hy kwalyk heeft. Het was gelyk *P. Bor*, in zyn Nederl. Ber. 6 B. bl. 396, wel zegt, van den negenden in Grasmaend, tot den eenentwintigsten in Hooimaend.

Bladz. 280.

Bladz. 280. reg. 5.

Jan Dominikus; een Bakker zyns handwerks. Zie *G. v. Spaen* Besch. van Rott. bl. 293.

281. reg. 3 en 4.

Van Wena en Bulgerstein is nader bericht te vinden in de aenteekeningen van wylen mynen Vriend, *D. Smüs*, op zynen Rottestroom, bladz. 160 en 161. alsmede in *K. van Alkemade's* Jonker Franken Oorlog, bl. 60 en 61.

282. reg. 4.

in duizend vreezen. De bewoonder van 't huis, op den noordhoek van 't hang, op de groote markt, werd, in zyn deur, by 't rechter been, opgehangen; en eerst na twee dagen afgesneden. Sedert liet hy zyn smertlyk lotgeval, op gebakken tegeltjes, schilderen, plaette die in zyn' voorgevel, en schreef 'er onder: *in duizend vreezen*. gelyk nog heden te zien, en breeder te lezen is, in *Welfenes* Memory, van 15 November 1706.

reg. 10.

Sint Forispoort. Dunkt iemand dat ik myne gedachten, hier te ruim den toom gevierd hebbe, die zal van my, tegenwoordig, niet veel verschillen. Evenwel, als *S. Lois*, in zyn Kronyk, bl. 88, zegt; dat de Heer Roos hier was om de Poort te openen; en *G. v. Spaen*, in zyne Besch. van Rott., bl. 429, meldt; hoe de Spanjaerds, de beelden van de Poort, armen en beenen van 't lyf geschoten hebben, moet 'er iet dergelyks, als ik stel, zyn voorgevallen.

285. reg. 4.

brave Roos! De Heer Jan Jakobsz Roos (van wiens afkomelingen men *Welfenes* Memory, van den 15 November 1706, en de Schielandsche Oudheden van *H. V. R.* bladz. 482, kan naerzien) ligt in den noordertrans, van 't koor der groote Kerk, onder No. 239, begraven: zyn gehelmd wapen, dat uit eene roos, die 't ganfche schild bedekt, bestaet, is op de zark uitgehouwen; en langs de vier uiterfte kanten der zark, nog zeer duidelyk te lezen:

Hier leyt begraven Jan Jakobsz Roos Burgem. die op den 3den Paesdach A°. 1572. van de Spanjaerden in 't inkomen is doorschoten, ende Catharina Goojens D syn Huisvrouw starf de 27 Juny 1575.

Bladz. 287.

Bladz. 287. reg. 17.

'k heb niet meer dan Alvaes last gedaen. Dit was 's Graven antwoord, als men hem, te Hoorn krygsgevangen, naer de rede van zyn gehouden gedrag vroeg.

reg. 20.

een duurzaam opschrift. luidende:

*Een Grave van Bosju met de Spanjaerds bloetgierig,
In 't jaer seventig twee, April den negenden dag,
Landen hier als vrient, quam maer schofferig,
Vermoorden veel borgers met jammerlyk geklag.*

288. reg. 8.

bedekt met lyken. Groot verschil is 'er, by de Schryvers, in 't opgeven van derzelver getal; die het tot 3 of 400 brengen, zullen meer oogten op 't geheel getal der gefneuvelden, gedurende der Spanjaerden verblyf, dan op dat der omgekomenen by hunnen intocht.

289. reg. 1.

En Spangen, 't Slot, dat ten einde van Beukhelsdyk, aen de Delfshavenfche Schie, heeft gelegen; en door *S. van Leeuwen*, in zyn Batavia Illustrata, bladz. 1298, breeder beschreven wordt.

294. reg. 15.

Krooswyk. voorheen eene zeer aanzienlyke, thans nog eene vermakelyke Buurt, een vierde uurs van de Stad, aen de Rotte gelegen, zie *G. v. Spaen*, Besch. van Rott. bl. 191 en 192.

297. reg. 2.

Lumei. Willem, Graef vander Mark, Heer van Lumei, een allerwoest mensch. hy was Admiraal over de vloot, die den Briel innam. zie *E. van Meteren*, Fol. 63. en *P. Bor*, Nederl. Oorl. 6 B. bl. 265.

reg. 20.

De prediking geniet. Wie hier de eerste Hervormde Predikatie gedaen heeft, is my onbekend, dat ze den 15 van Slagtmaend gedaen is, blykt uit de Schiel. Oudh. van *H. V. R.* dat ook *G. v. Spaen*, in zyne Besch. van Rott. bladz. 304.

getuigt. maer als de laetste zegt: dat het door den Heer Kornelis Kooltuin geschied is, toont hy niet wel onderricht te zyn, alzo die reeds in 1567, Predikant van Emden, gestorven is. zie *E. Meiners Kerk. Gesch. van Oostvr.* bl. 359.

Bladz. 298. reg. 9.

nog een en andre haven de blaek en de nieuwhaven wier noordzyden te voren Stadsvesten waren. zie *G. v. Spaen Besch. van Rott.* bl. 306.

303. reg. 6.

Maer denk altyd dat God een God van orden is. Hy, naderhand Predikant te Utrecht, wilde met geen Kerkenraed te doen hebben, noch zich cenige Kerkelyke orde onderwerpen. zie *G. Brand Hist. der Ref. 1 D.* bl. 613—621.

306. reg. 6.

Is 't Macike? Macike van Deventer, volgens *G. v. Spaen*, in zyne Besch. van Rott. bl. 364, de laeste die hier, om 't geloof, gedood is; en volgens de gising van *G. Brand*, in zyne Hist. der Ref. 1 D. bl. 547, kort voor 't vertrek der Spanjaerden.

311. reg. 6.

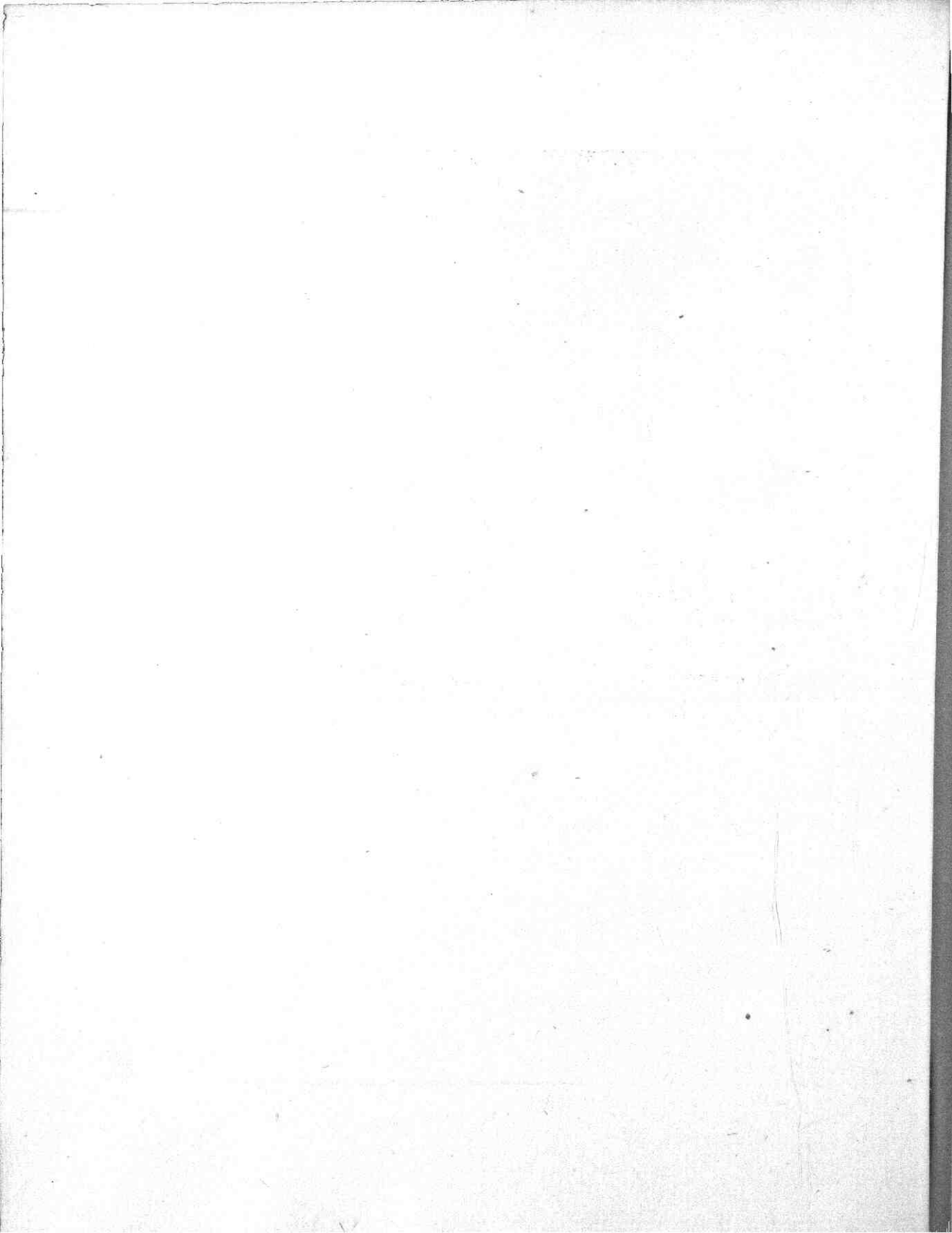
verraed, gefmeed om binnen Haerlem te geraken, dat op eene verwonderlyke wys, door Gods bestuur, voorgekomen, maer nooit ontdekt is. zie *P. K. Hooft*, Hist. 6 B. bl. 263.

M E N-

M E N G E L D I C H T E N .

HERDERSZANG

TER INWYDINGE

VAN DEN

WELËERWAERDEN HEER

PETRUS BLAUW,

TOT LEERAER IN DE HERFORMDE GEMEENTE TE

T W I S K.

Is nu myn zangaër niet verdroogd, gelyk de stroomen
 Der kabbelende Leek, die, langs begraesde zoomen,
 Westvriesland heeft bespoeld, misleidt ons de oudheid niet;
 Zoo past het my, terwyl 't de vriendschap my gebiedt,
 Gewyde toonen op myn herdersfluit te stellen;
 Nu al de Twiskerbuurt van vreugd het hart voelt zwellen,
 En Goëls albestuur verheft, op riet en halm,
 Dat al de Koggen, op het rollen van dien galm
 Aen 't luisfren, hooren hoe, na uitgestrekt verlangen,
 Godvruchte PETER wordt, tot Outerknaep, ontfangen.

Welaen, myn veldfluit! juich in 't heil der Twiskerbuurt,
 Nu Goël PETER heeft in zynen dienst gehoord,
 By 't morgenlicht, door Hem, op 's weerelds markt gevonden;
 En hier, vroegtydig, in zyn' Wyngaerd, afgezonden;
 Opdat hy dien, zoo noest als trouw, bezorgen zou,
 Zich yvrig kwyten in den nutten wyngaerdbouw,
 Met zynen schralen grond te zuiveren van steenen,
 Braef om te spitten, nu de heiltyd is verscheen,
 Den stam te mesten, dat hy tierig groeie en bloei',
 De ranken, schieten zy te welig, snuïke en snoei',
 Den wasdom vordre van de jonge en teedre loten,
 En houde zynen tuin voor schalke list gefloten,
 De wynstok heeft te veel 't bedrog der list bezuurd.

Myn veldfluit! juich, met my, in 't heil der Twiskerbuurt.
 Hoe zeer de Wyngaerd zucht, en treurt, daer hy de slagen,
 Van 's Hemels roé, om zyn onvruchtbaerheid, moet dragen,
 In veepest, die, aelom, de runders zuchten doet;
 Terwyl een everzwyn zyn muren ommewroet,
 En hem het wild gediert reeds over had gegeven,
 Waer hem de Godheid zelf geen vuurge muur gebleven;
 De Hemel, evenwel, beschouwt hem, in dien stand,
 Bezoekt den wynstok, door zyn rechterhand geplant,

Zendt arbeidslieden uit, zoo kloek van trouw, als wakker;
Des juicht, en leeft het al, van blydschap op den akker,
Waer meenig Veldeling zyn danklied tureluurt.

Myn veldfluit! juich, met my, in 't heil der Twiskerbuurt,
Elk heb zyn oordeel vry, maer wie is, naer zyn jaren,
In 't pooten, planten van den wynstok, meer ervaren,
Dan PETER? die ons weet te ontvouwen, met beleid,
Hoe zeer de wynstok bot, en milde vruchtbaerheid
Belooft, wanneer de zon haer koesterende stralen,
In zyne sappn, ter verwarming, neêr laet dalen;
Hoe, door de bleeke maen, zyn groei bevorderd wordt;
Hoe 't oog, wen 't zuiden ons een' zoelen regen stort,
Zich mag verlusten in 't gezicht der jonge druiven;
Hoe ligt een hagelbui den bloesem doet verstuiven;
En hoe de noordewind de lucht van nevlén puurt;

Myn veldfluit! juich, met my, in 't heil der Twiskerbuurt.
De Twiskers zullen nu, met lust en vreugd, aenschouwen,
Hoe yvrig PETER, van zyn kundigheid, in 't bouwen
Van zynen Wyngaerd, zich, met God, bedienen zal,
Om vruchten voor zyn' Heer, die 't hier zyn zorg beval,
Te woekren, en Hem, in den wynoogst, aen te bieden.
Van edler inborst, dan die dwaze wyngaerdlieden,

Die, toen hun Landheer om zyn vruchten zond, zoo raeuw
 Zyn knechts ontfangen, en hen sloegen, bond en blaeuw,
 Ja! doodden, steenigden; en eindlyk, dol en dronken
 Van woede, zynen Zoon aen 't cerloos kruishout klonken;
 Des volgt de wraek hen nog, dat eeuwen heeft geduurd.

Myn veldfluit! juich, met my, in 't heil der Twiskerbuurt.
 Dat nu de vosfen, die den wyngaerd ommewroeten,
 Vry henen rekken, met gezwinde en vluggen voeten.
 De heufche PETER is doorkneed, en uitgeleerd
 In alle wys, op welk men dat gedierte weert,
 En opvangt. WESSEL, die nu 't loon van al zyn flooven,
 Uit eigen handen van zyn' Goël, krygt, hier boven;
 Die knapen vormde voor den wyngaerd, en zyn zweet
 Daeraen, een groote reeks van jaren, heeft besteed,
 Des hy nog leeft, by al die Neêrlands wyngaerd minnen;
 Die wakkre WESSEL heeft de vlugge en vatbre zinnen
 Van braven PETER, in die kunde, trouw bestuurd.

Myn veldfluit! juich, met my, in 't heil der Twiskerbuurt.
 Welaen, O PETER! nu, met mannenmoed en krachten,
 Aen 't werk gevallen, moet gy slapeloos de nachten
 Verslyten; wordt gy door de zon by dag verteerd;
 En voelt ge hoe de kou by nacht uw lichaem deert;

Geen nood! daer onder moet uw vlyt niet moéloos bukken.

God van den Hemel zal het werk u doen gelukken.

Ook heeft uw arbeid loon te wachten van zyn hand,

Gy weet hoe Salomon een' wyngaerd had geplant,

Wiens zesde deel der vrucht de wyngaerdliën genoten.

Maer hooger loon hebt gy te wachten van dien grooten,

Dien meerdren Salomon, wiens oogstrael gloeit en vuurt.

Myn veldfluit! juich, met my, in 't heil der Twisker buurt.

Daer is 'er, welig van verstand, die in het leiden

Des Wynstoks, al zyn loof in zeven takken scheiden;

Een kiefsche schikking, maer onaengenaem voor 't oog,

Dat hier een' groven arm ziet ryzen naer omhoog,

En daer een tenger lot wanschikkelyk gebonden.

Door gryze Wyngaerdliën is, lang voorheen, bevonden,

Dat zulks wel bladers, maer geen vruchten groeijen doet,

ô PETER! houd gy in het werk den ouden voet.

Men zag, toen elk dien held, van vreugd in 't hart bekropen,

De kuipen, ryk met most gezegend overloopen,

Gelyk een beek, die langs haer boorden schiet en schuurt.

Myn veldfluit! juich, met my, in 't heil der Twiskerbuurt.

De goede Hemel wil in gunst aen u gedenken,

Myn waerde PETER! heil op uwen arbeid schenken;

Het zy ge poot, of plant, of giet, Hy geve groei,
 En wasdom, make dat de Wyngaerd tierig bloei'.
 Dat 'sHemels dauw daerop, alle oogenblikken dale,
 Opdat zyn lachend loof met goede vruchten prale,
 Met druiventrosfen, zoo uitnemend zwaer en schoon,
 Dat gy 'er Goël, met goed recht, op uit moogt noôn;
 Die 't heil van zyn bezoek uw' yver doe erlangen,
 Om zynen edlen wyn van uwe hand te ontfangen,
 U op te voeren, daer geen nyd u meer begluurt.

Myn veldfluit! juich, met my, in 't heil der Twiskerbuurt.
 De Twiskerfeestgalm schynt nog sterker aen te groeijen.
 De hooge toonen van die breede buurt vermoeijen
 Myn' korten adem. des 't u best is, ô myn fluit!
 Dat gy uw maetgezang en vreugdgejuich besluit.

V E L D Z A N G

T E R

V E R J A R I N G E

V A N

M E J U F V R O U W E

K L A R A G H Y B E N .

By 't beekje dat, aen eene zy,
 Beplant is met een dreef abeelen,
 Die een verkwikbre schaduw telen,
 Zat Vlieteling het jaergety
 Van KLAERTJE met gezang te vieren.
 Een Maegd van klein en groot geëerd.
 Hy had een kransje geschakeerd,
 Om haren schedel meê te sieren;
 Nu greep hy naer zyn herdersriet,
 Waerop hy meêrmaels veldgezangen,

Op zachten toon, had aengevangen,
En speelde dit geboortelied:

Komt, Maegdenreijen! Veldelingen!
Versterkt de klanken van myn fluit.
Heft aen, met vrolyk feestgeluid.
Komt, helpt my KLAERTJES jaerfeest zingen.
Die roem van beemd en velden groet
Het ryzend licht, aen 's hemels transen,
Dat met zyn schitterende glansen,
Haer blyde Jaerzon ryzen doet.
Des zal ik, met myn lage toonen,
De Maegd begroeten, op haer feest,
Daer al de Meisjes, bly van geest,
Haer hoofd met maegdepalmen kroonen,
Terwyl zy, op het jeugdig kruid,
Vol blydschap, huppelen, en springen.

Komt, Maegdenreijen! Veldelingen!
Versterkt de klanken van myn fluit;
En helpt my, op 't gewenscht verjaren
Van 't ryzig Meisje, met de jeugd,
Die zich op 't grazig veld verheugt,
Myn lage veldgezangen paren.

Al vloeit myn toon zoo freelend niet,
Als die, dien Waermond, onbedwongen,
Heeft, voor die Veldmaegd, opgezongen;
Leen evenwel myn nedrig lied,
Bevallig KLAERTJE! gunstige ooren.
Wanneer 't gevogelt, in het woud,
By helder weder, hoogtyd houdt,
Laet zich zoo wel het fysje hooren,
Als de edle leeuwerk, die 't geluid
Doormengt met toonveranderingen.

Komt, Maegdenreijen! Veldelingen!
Versterkt de klanken van myn fluit.
Ik zing voor KLAERTJE, de eer der velden.
Voor KLAERTJE, van wier zoet gezang,
En lieffelyken toon, voorlang,
De velden, en de beemden meldden.
Hoe kunstig weet haer rozemond
De t ere zieltjes op te vangen,
Te kluiſtren aen haer puikgezangen!
Gezangen, die het veld, in 't rond,
In aendacht, houden opgetogen;
Terwyl de wind, uit eerbied zwygt,

M E N G E L D I C H T E N .

Het loof der boomen ooren krygt;
 't Gevogelt, door een zoet vermogen,
 In zynen wildzang word gestuit,
 Zoo ras de galm door 't loof komt dringen.

Komt, Maegdenreijen! Veldelingen!
 Versterkt de klanken van myn fluit.
 Leert my naer eisch de deugden prijzen
 Van 't geestig Meisje, dat verjaert;
 Waer aen, om haer' oprechten aert,
 De veldelingen eer bewyzen,
 En al het landvolk achting draegt,
 Van wier beschaefde en heufche zeden,
 Liefalligheid en minzaamheden,
 De veldjeugd wyd en zyd gewaegt.
 Gelyk de lely by de rozen
 Uitmunt; de geurge hiacint
 Het van de boterbloemen wint,
 De tulpen van de tydeloozen;
 Zoo munt zy by de maegden uit,
 Door deugd, en deugdzame oeffeningen.
 Komt, Maegdenreijen! Veldelingen!
 Versterkt de klanken van myn fluit,

En volgt den galm van duizend tongen,
Van 't vlug, en hupplend pluimgediert,
Dat duizend deuntjes tiereliert,
Voor KLAERTJES jaerdag opgezongen.
Hoe klinkt die galm door al de lucht!
Hoe rolt hy door het lachend lover!
Daer flaet hy tot de velden over!
Ik hoor een juichend vreugdgerucht.
Ik hoor de Herdersknapen spelen;
De treurende echo, voor het leed,
Dat haer, tot nog toe, kwynen deed,
Den lof van 't Herdermeisje kwelen,
Zoo dikwyls zy de toonen fluit,
Die 't veld zendt naer de sterrekringen.
Komt, Maegdenreijen! Veldelingen!
Versterkt de klanken van myn fluit.
De Lente is waerd aen al de Knapen,
De zonnestrallen aen 't gewas,
De zoele regen aen het gras,
De malfche klaver aen de schapen;
Maer gy my waerder, blyde dag!
Op wien het eerst, aen 's hemels kinnen,

Dat minzaam Meisje 't licht zag klimmen,
En groette met een' tedren lach.

Ik zal u, al myn leven, vieren,
En, even lustig, even bly,

Op 't lachebekjes jaergety,
Een' zoeten veldzang tierelieren.

Thans berst myn vreugd ten boezem uit.

Ik kan myn blydschap niet bedwingen.

Komt, Maegdenreijen! Veldelingen!

Versterkt de klanken van myn fluit.

Wenscht KLAERTJE heil, op haer verjaren.

Dat 's hemels zorg voor leed, en druk,

Voor tegenspoed, en ongeluk,

't Bevallig Meisje moog' bewaren.

Wenscht KLAERTJE dat zy, frisch van leên,

Dees' dag nog dikwyls weêr zie keeren;

Nog lang de veldfluit moog' hanteren;

En wel vaer', in alle eeuwigheên.

'k Ga, met dit kransje, na haer henen.

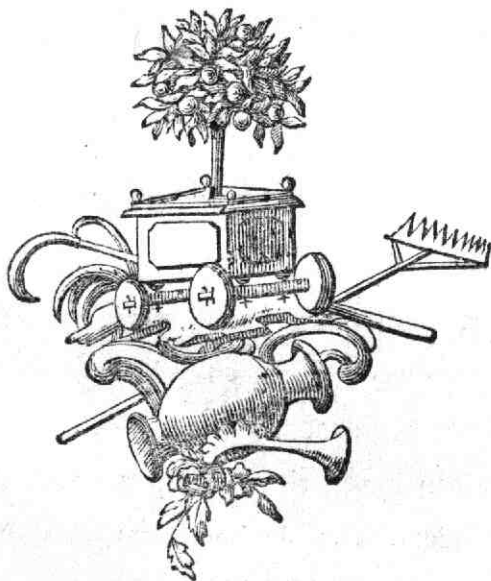
Als 't op haer blonde lokjes zit,

Dan zullen 't lieflyk rood en wit,

Van hare koontjes 't glansfen leenen;

Want waer was immer bloem of spruit,
Die daer geen aenzien door ontgingen?

Komt, Maegdenreijen! Veldelingen!
Vervolgt de klanken van myn fluit.
Dus ver, in 't zingen voortgevaren,
Liep Vlieteling naer KLAERTJE toe,
En zette 't kransje, bly te moê,
De Veldmaegd op de blonde haren.

R O Z E G A E R D .

H E R D E R S Z A N G .

T E R B R U I L O F T E

V A N D E N H E E R E

J A N V A N B O E D O N K ,

E N M E J U F V R O U W E

A P O L O N I A B O S C H .

Gevierd op den xxxi. van Louwmaende, des jaers

M D C C X X X I .

De gryze winter had de velden van fieraed,
 De jeugd van vreugd beroofd. het blozende gelaet
 Des fieren dageraeds werd met geen veldgezangen
 Aen de oosterkimm' begroet, noch met gejuich ontfangen;
 Toen Veldeling, een knaep al vroeg op zang belust,
 Daer hy aen 's Vaders haert, in kommerlooze rust,
 De winterkoude ontweek, aldus begon te zingen:

Ik heffe een' veldzang aen voor de eer der veldelingen:

Voor

Voor LICIDAS, die met de schoone ROZEGAERD,
De lust van al de buurt, voor 't huuwlyksouter paert.
Schoon nu geen reijen, noch geen schelle maegdekelen
Op 't grazig veldtapyt een minnedeutje kwelen;
Schoon nu de winter al de jeugd van 't veld verjaegt;
'k Zal echter, zoo myn zang uw keurig oor behaegt,
Schoon 't Boschklappeitje zwygt, met nederige wyzen
Uw zalig huwelyk, o Echtgenooten! pryzen.

Nu weet ik, ROZEGAERD, de reden waerom gy,
Toen broeder Bosman met aenminnige Alwaerdy
In 't echtgareel zou treên, de onnoozele vermaken
Der veldelingen steeds zoo spade kwaemt genaken.
'k Vroeg dikwyls, daer ik by myn speelgenootje zat,
De lieve Klorimeen, 't bevallig meisje, dat
My duizend zoetheên deed in eerbaerheid ontfangen,
Als ik een kuische kusch van hare frische wangen
Mogt plukken, daer wy vast een kransje voor de bruid
Van groene maegdepalm en jeugdig mirtekruid
Met bloemen vlochten, om haer ryzig hoofd te kroonen;
Terwyl haer maegdekeel, met uitgezochte toonen,
Een vrolyk liedje zong voor minzame Alwaerdy?
'k Vroeg dikwyls, zeg ik: Hoe! is ROZEGAERD niet by

De veldvermaken en de vrolyke bedryven
 Der landjeugd! waer, waer mag die brave Veldnimf blyven?
 Maer weinig dacht ik toen, dat zoeter minnekout,
 Dat beter zamenspraek, dat liever onderhoud
 Van LICIDAS, den roem en bloem van deze streken,
 De landjeugd van uw zoet gezelschap hield versteken.
 Hoe of Amintas, die voor Pales, Pallas eert,
 En hooger wetenschap dan akkerbouwen leert,
 Verwonderd was, wanneer 't gerucht hem kwam verklaren,
 Dat heufche LICIDAS met ROZEGAERD zal paren!
 En wie, wie is 'er ook, dan LICIDAS alleen,
 Die waardig is ten echt met zulk een maegd te treên?
 Het omgelegen land, de beemden en de velden,
 't Weet alles van zyn deugd en blank gemoed te melden.
 Kom, zoete landjeugd, die op 't klinken van de fluit
 Met zang de zielen streelt en lokt ten boezem uit,
 Verhef met my om fryd de zedige manieren,
 De schoonheên, die 't gelaet van ROZEGAERD versieren.
 Hoe geestig speelt dat lieve en aengename wit
 Der lelyen, dat op haer poesle wangen zit,
 Gemengd met lieflyk rood, waervoor de frischste rozen,
 Uit schaemte en eerbied op haer trotsche stelen blozen!

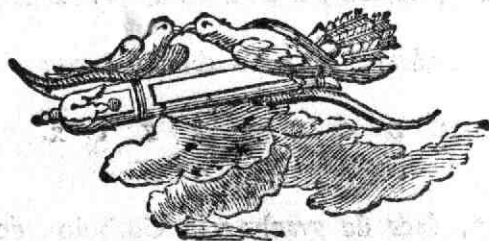
Zie eens hoe LICIDAS 't korael der lippen drukt,
En frisfche kerschen van heur maegdekaken plukt.
Ei zie! hoe blyft hy aen die lieve lipjes hangen!
Hoe blaekt zyn min, nu hy, ten einde van verlangen,
Zyn hartkwetturen, zyn verdriet en minneleed,
In 't zoet genieten van zyn ROZEGAERD vergeet!

Geluk, o LICIDAS, nu 't puik der herderinnen,
Die nimmer tot de min haer jonge en fiere zinnen
Wou neigen, uwe min niet langer wederstreeft,
Maer lieve lonkjes op uw teêre zuchtjes geeft.
Dat zedig meisje, dat voorlang u kon bekoren,
Zal met een gunstig oor uw minneklagten hooren;
Zy zal uw minnetong, uw aengenaem gevry
Niet meer ontvlugten, wars van zoete minnery:
Maer als gy 't wollig vee uit uwen stal zult dryven,
Gestaeg by LICIDAS, haer liefste weêrhelft, blyven,
En deelen in de zorg die 't landvolk steeds verzelt.
Zy zal, wanneer gy, als de zon in 't westen helt,
Vermoeid naer huis keert, u met aengename zangen
Begroeten, en verheugd in uwe ftulp ontfangen.
Wat zult ge al zaligheên in zulk een zoet genot
Genieten! hoe gewenscht, hoe zalig is uw lot!

Uw lot, dat al' de jeugd met keur van hooge wyzen,
 Noch veldgezangen naer zyn' rechten eisch kan pryzen!
 Want uw geluk gaet ver te boven toon en maet
 Die de eélste zanger op zyn rietepypen slaet.

De herder Koridon heeft my een' nap gegeven,
 Wacrop zyn radde hand zeer kunstig heeft gedreven
 Een jonge herderin, door roovers overmand,
 Die onmedogend haer heensleuren naer het strand.
 De goede Celadon voelt hart en ziel bewogen,
 Daer hy zyne echtgenoot van verre met zyne oogen
 Geboeid ziet: fluks begeeft hy zich naer 't rooversrot,
 En smeekt te deelen in haer ongelukkig lot.
 De tranen biggelen natuurlyk langs de kaken.
 Men ziet in zyn gelaet de teedre liefde blaken,
 Die in zyn' boezem voor Celeste rust en woelt.
 Ik heb temet hier uit de zorgen afgespoeld.
 Maer nu myn LICIDAS met ROZEGAERD zal paren,
 Zal hy dien schoonen nap als eigen steeds bewaren.
 Ik reike u, LICIDAS, dien nap gulhartig toe;
 En wensche u, dat u God voor onheil steeds behoé,
 Dat gy met ROZEGAERD een reeks van blyde dagen
 Gelukkig slyten moogt in vrolyk zielsbehagen.

Zink ras, o gulden zon, in 't zilte nat te wed,
Zoo flygt myn LICIDAS ras op het bruiloftbed.
Zoo zien wy, als de kou de vreugde weêr komt storen,
Uit dezen blyden echt een' teeren knaep geboren,
Hier werd zyn yver door het bleetende geluid
Van 't hongrig vee, dat reeds om voeder riep, gestuit:
Des moest hy zynen zang, hoewel gedwongen, staken,
Om voor het welzyn van 't gestalde vee te waken.

T E R B R U I L O F T E

V A N D E N

W E L Ë D E L E N G E S T R E N G E N

H E E R

M R . T H Y M O N V A N S C H O O N H O V E N ,

E N J O N K V R O U W E

M A R I A J O H A N N A W I T H E Y N .

Gevierd te Rotterdam, den VIII. der Wintermaende, des jaers

M D C C X X X I X .

By Voorburg, daer de gracht van Corbulo, de zoomen
 Van 't lustig Haegvliet mild bevochtigt met haer stroomen,
 Zat herder Lcidas met Damon aen den vliet;
 Twee knapen zoet op zang, en beï belust een lied,
 SCHOONHOVENS echt ter eer, luidruchtig op te zingen.
 Maer schaemte floot in 't eerst den mond dier veldelingen.
 Zy achtten hun gezang te kunsteloos van toon,
 Te eenvoudig van geluid; eens Burgermeesters Zoon,

Die

Die 't puik der Jufferschap op de echtkoets zoude ontfangen,
 Vereischte hooger trant dan lage veldgezangen,
 Te onnoozel in zich zelf', te laeg voor zyn gehoor.
 Dan, Licidas greep moed en zong dus Damon voor:

L I C I D A S.

Wat wederhoudt ons hier met zoete herderwyzen
 SCHOONHOVEN en zyn Bruid, naer veldgebruik, te pryzen,
 Daer zelfs voorheen een knaep van 't lage Mantua,
 Terwyl hem de echo uit haer' schuilhoek baeuwde na;
 Een' Roomschen Burgervoogd, met vloeibre veldgezangen,
 Begroette, toen zyn zoon het leven hadde ontfangen.
 Ik heb myn veldgezag SCHOONHOVEN toegewyd,
 Mischien met heufcher hart dan Maro, in zyn' tyd,
 't Geluk van Pollio zong voor den veldelingen.
 o Haegvliet, luister naer myn toonveranderingen.

D A M O N.

Zoo 't waer is, 't geen men meêr dan eens my heeft verklaerd,
 Dat hier en hier omtrent uw groote geest nog waert,
 o Zanger Constantyn! en hy uit Hofwyks dreven
 Op 't zinlyk Haegvliet zich mischien had schuil begeven,

Zoo sterke hy myn' toon, en leer me een hooge wys,
Den edlen Bruïgom en zyn zielvriendin ten prys.

L I C I D A S.

Begaefde Bruid, men hoort alfins, met keur van wyzen,
De knapen uwe keus op hunne veldfluit pryzen.
Uw wakkre THYMON sproot uit een' beroemden ftam,
Die Burgermeesters voor 't aenzienlyk Rotterdam
Geteeld heeft, met de deugd beziel'd in bloed en adren;
Uw brave Bruïgom ftapt in 't voetspoor van zyn Vadren,
Zyn deugdfaeme aert, gepaerd met minnelyk beleid,
Bezorgt hem yders hart en toegenegenheid.

D A M O N.

Wie kan uw echtgeluk, ô THYMON! recht bevatten!
Wie kan uw huwlyksheil naer zyne waerde fchatten!
MARIA, in wier lief en vriendelyk gelaet
Een mei van bloemen door natuur gefchilderd ftacet,
Die al de Jufferfchap in fchoonheid gaet te boven,
Gelyk de tuberroos 't gebloemte in Bloemaerts hoven,
Die in haer prille jeugd op aertigheid en geest,
Zoo ryk kan roemen als op ryzigheid van leest,

Valt u ten deel! wat heil wordt hier by vergeleken!

L I C I D A S .

Met welk een gretigheid, hoe vol verwondring, keken
 Dees streken uit, wanneer, den laetsten zomer, hier
 MARIA langs het veld, met eenen edlen zwier,
 Spanseerde, en al 't gevele, de teedre minneklagten
 Van haren minnaer steeds standvastig bleef verachten.
 Dan, zyne min geniet thans beter avontuur.
 Als Bouwman 't goudgeel graen mag tassen in de schuur,
 Vergeet hy wat zyn hoop des winters heeft geleden;
 Zoo denkt nu THYMON ook niet aen die tegenheden.

D A M O N .

Heel anders zullen nu dees streken 't zalig Paer
 Beschouwen, zien hoe zeer 't, vol liefderyk gebaer,
 Elkander minnelyk zal trachten te behagen.
 Wat zal dees breede buurt van gulle blydschap wagen,
 Wanneer SCHOONHOVEN met zyn WITHEIN hand aen hand
 Zich zelf' vermeijen op dit zuivelryke land!
 Hoe woelig wil het dan hier zyn aen alle zyden!
 Gelyk het koopbelang het hier, in oude tyden,

Deed woelen op de markt van zekren Adriaen.
 Gelyk my Mopfus laest, die suffer, deed verstaen
 Uit boeken, zwart beroekt, bestoven en versleten,
 En door het schietgewormt genoegsaem opgegeten.

L I C I D A S.

Gy, knapen, die uw vee in Schieland dryft te veld,
 Uw plicht is dat ge een wys op uwe veldfluit stelt.
 De Bruijom wackt voor u, en, even noest en wakker,
 Bezorgt hy dat geen leed, geen overlast uw' akker,
 Uw boomgaerd, have en vee bejegen'; maer alom
 Het recht gehandhaefd word', de rust by 't herderdom
 Heel Schieland door verblyf'. Wilt dan deez' Echtelingen
 In keurig maetgeluid een vrolyk feestlied zingen.

D A M O N.

Hoe wil de Burgery van 't scheepryk Rotterdam,
 Zoo hoog en dier verplicht aen dezen achtbren stam,
 Haer' Burgerheer, van elk, om zyne heufche zeden,
 En gulle vriendlykheid, geliefd en aengebden,
 Begroeten! hoe zal zy vol vreugd het jeugdig Paer
 Bekroonen, zegenen met plechtig feestgebaer!

Hoe juichen in hun heil! my dunkt ik hoor de wyzen,
 Den schellen feestgalm reeds ten hoogen hemel ryzen!
 My dunkt ze roepen met een schatrend feestgeluid:
 Lang leef' de Bruidegom met zyn begaefde Bruid!

L I C I D A S .

Indien de winter nu het veld niet had verwilderd,
 Indien de lente 't hier met bloemen had beschilderd,
 Ik zocht, liefstalige MARIA, de edelste uit,
 En vlocht van bloemgewas en palm en mirtekruid
 Een geurig hoofdsieraed om uwe maegdelokken;
 Maer nu door vrouw natuur dat kleed is uitgetrokken,
 Nu heb ik slechts wat zang, eenvoudig en oprecht,
 En een genegen hart te schenken op uw' echt.

D A M O N .

De milde herfst heeft my voorzien van gele peren,
 Die 'k aen den Bruigomme op zyn tafel zou vereeren,
 Indien zyn bruilofdis niet op gezuikerd ooft,
 Uitheemsche fruiten, in een andre lucht gestoofd,
 Op Sinaesappels en granaten konde roemen,
 Waer by myn boomgaerdooft niet waardig is te noemen:

En THYMON, weet ik, is met gaven van een' vriend
 Veel minder dan met zyn goedwilligheid gediend.

L I C I D A S.

Indien 't den Hemel lust te hooren naer myn smeken,
 Zoo zal u nimmer heil in uwen echt ontbreken.
 Zoo zult ge, jaren lang, met vergenoegden zin,
 De vruchten plukken van uwe onderlinge min.
 Zoo krygt ge nimmer stof, ô zalig Paer, tot treuren,
 Zoo zal 't den Burgerheer nog langen tyd gebeuren,
 Het heil te aenschouwen dat de Hemel u zal biên,
 En hy in zyn geslacht zich zelf' vereeuwigd zien.

D A M O N.

Indien 't den Hemel lust te antwoorden op myn beden,
 Zoo zullen we in den herfst geen rype druiven treden,
 Of 't edelaertig Paer wordt, met een' braven zoon,
 Van al de breede buurt geluk en heil geboôn.
 Terwyl het landvolk dan den knaep met blyde klanken
 Begroet, zal ik zyn wieg met groene wyngaerdranken
 Rondom doen pronken, en met edel druivesap
 Hem heil toedrinken uit een volle beukenap.

Hier staekten zy hunn' zang; het daglicht ging reeds onder,
De maen kwam op; ook dreef de kou hen in 't byzonder
Naer hunnen winterhaerd, om vrolyk met elkaer
Te kouten over 't heil van 't welvereenigd Paer.

V E L D Z A N G,
 T E R B R U I L O F T E
 V A N D E N H E E R
 M^R. P I E T E R E R B E R V E L T,
 E N M E J U F V R O U W E
 M A R I A R A V E S T E I N.

*In den Echt vereenigd te Rotterdam, op den xxvii. der
 Grasmaende, des jaers*

M D C C L I I.

't **I**s Hoogtyd door de gansche buurt.
 De Reijen scharen zich tot dansen.
 Wat veldfluit handelt tureluurt.
 De Meisjes, 't hoofd gesierd met kranssen
 En bloemen, vangen rustig aen,
 Een zedig liedje, dus te zingen:
 Nu wakker aen den rei gegaen,
 o Knapen, vlugge Veldelingen!

De lente zegent al het land
Met lieffelyke zonnestralen;
En kruid, en spruit, en bloem, en plant
Luikt op, in breede beemd en dalen.
Van gulle vreugd en vrolykheid
Gaet ons het jeugdig hart ook open,
Daer wy, langs 't grazig veld verspreid,
De mirt aen maegdepalmen knopen,
En vlechten tot een' Bruiloftkrans,
Voor de eer en bloem van onze reijen,
Voor fiere RAVESTEIN, die thans
Zich laet naer 't Huwlyksouter leijen,
Om ERBERVELT haer hand en hart,
Na uitgestrekt en lang verlangen,
Tot balzem voor zyn minnesmart,
Ter goeder uur, te doen ontfangen.
Des juichen we in zyn Echtgeluk.
Wy roemen de eer van ons gespelen,
Dat zy den last van 't Huwlyksjuk
Verkiest met eenen knaep te deelen,
Die, blank van inborst, en oprecht,
Zyn Bruid, dat voorbeeld van goê zeden,

Niet slechts alleen verzocht ten echt,
 Om 't schoon der juistgevormde leden,
 Waermeê die poesle pronkt en prykt.
 Dat was het niet dat PIETER griede.

De deugd, waer 't hart meê is verrykt,
 Ontfonkte in hem het vuur der liefde,

Dat uit de glinfters van 't gezicht,
 De stralen van haer zedige oogen,

Der minne een boog en scherpe schicht,
 Zyn kracht en voedsel heeft gezogen.

De liefde, die, door kuifche min,
 Uw harten aen elkander strengelt,

Die ziel met ziel, en zin met zin,
 o PIETER! o MARIA! mengelt,

Ontfang, op 't zodenveldältaer,
 Den wierookgeur der offeranden,

Dien ge, onder 't plechtig feestgebaer,
 Haer mogendheid ter eer, doet branden!

Zy strook' en streel' U met haer' gloed!
 Dat ook een ry van haer gespelen,

De Vrede, Vruchtbaerheid, en Spoed,
 U met hun milde gunst bedeele!

Nu bloos niet, minnelyke Bruid,
Schoon u de gordel wordt ontbonden;
Wy sieren, met welriekend kruid,
En geurig bloemgewas, de sponden,
Waervan men Telgen hoopt te zien,
Die Vierschaer en Kapel te gader,
Haer' onbezweken yver bién,
Gelyk voorheen uw Oom en Vader.

HERDERSZANG,
 TER BRUILOFTE
 VAN MYNEN KUNSTGENOOT

D E N H E E R E

D I R K S M I T S,

E N M E J U F V R O U W E

KORNELIA KLORIBUS.

*In den Echt vereenigd binnen Haerlem, op den XXVII. van
 Herfstmaende, des jaers*

M D C C X X X I I L

In Schieland, waer de Rotte, een aengename vliet,
 Met blanke golfjes, in den breeden Maestroom schiet,
 Onthouden zich vyf jonge en vlugge Veldelingen,
 Die zich, met lust, om sryd, vermaken in het zingen;
 Gezang behaegde reeds hun aller ziel en zin,
 Wanneer zich de eerste wol vertoonde aen lip en kin,
 En sedert is die lust gegroeid met hunne jaren.
 Daer is 'er, die, op fluit en maetgezang ervaren,

Hun zangen loven, doch misfchien uit loutre gunst,
Als vry natuurlyk, en niet gansch ontbloot van kunst.
Hoe 't zy. men hoort hen steeds, in fchaduw der abelen,
Of breedten populier, een nedrig veldlied fpielen.
Terwyl het vyftal dus zyn' levens lentetyd,
By fluit en maetgezang, op 't grazig veld, verslyt,
En yvert in den dienst der kuisfche Zanggodinnen,
Bekruipt, van lieverleê, de min zyn jonge zinnen.
De Min, te onvreên dat zy, voor haer gevreesd gebied,
Dit Zanggezelfchap niet eerbiedig buigen ziet,
Weet Herder Vroomaert eerst in 't jeugdig hart te grieven,
En doet hem op Celeste, een poesle maegd, verlieven.
Toen tast zy Eelhart aen, die eene zelve wond
Gevoelde, en kwynen moest om fchoone Rozemond.
Gelieven, die ze nog haer gunst deed ondervinden,
Met, door den echtenband, in 't kort, hen t'zaem te binden;
Maer zoo gelukkig mogt knaep Melibé niet zyn.
Hy had, een' langen tyd, met min en minnepyn
Geworsteld, om een Maegd, Alwaerde, te overwinnen;
Zy boog ook eindelyk haer jonge en fiere zinnen,
En had den knaep gewis met hare trouw beloond,
Indien de woênde dood het Meisje had verfchoond.

Nauw voelde Melibé die hartewonden helen,
Of tevens 't minnevuur door zynen boezem spelen.
De zoete Galaté ontvonkt zyn vloeiend bloed,
En zet den jongen knaep in kuifchen minnegloed.
Wat hebben die verliefde en heufche Veldelingen
Al minnedeuntjes voor die Schoonheên moeten zingen!
En toen zy eindelyk gehuwd zyn aen elkaër
Moest al 't gezelschap met uitwendig feestgebaer,
Bekranst met palm en mirt, naer de echtkoets hen geleijen,
En 't groot vermogen van de min, met zang, verbreijen.
't Gezelschap boette weër een' poos zyn' lieven lust,
Door min, of minnezorg, in 't minste niet ontrust;
Het liet zich, vreedzaam en vernoegd gelyk te voren,
Op rieten fluiten, in de koele lommer hooren,
Maer 't scheen de Min had nog haer rol niet afgespeeld.
Daer 't Zanggezelschap 't oor met vloebre klanken streelt,
Komt TYTER, TYTER, een der jonge Veldelingen,
Die zich met lust, om stryd, vermaken in het zingen,
En roept: o Knapen! o myn Vennoots! 'k heb den zin
Van blonde FILIDA bewogen tot myn min.
De fierheid van dat puik der Kenmerlandsche streken,
Is voor myn kuifche min, en teëre klacht geweken.

Ik zal, in 't kort (wiens heil kan halen by het myn!)
Bezitter van dat zoet, en aertig Meisje zyn.
De Knapen wenschen hem, met toegenegen zinnen,
Daerop veel zegens, met die bloem der Herderinnen;
Beloven TYTER, met een aengenaem geluid,
Een' zoeten huwlykstoorn te zingen voor zyn Bruid.
Een glad en effen veld zinkt aen de groene zoomen
Der kabbelende Schie, beplant met lindeboomen,
Wier bladerryke kruin een koele lommer voedt,
En doortocht weigert aen den zuiderzonnegloed.
Het landvolk mogt, welëer, een zoet vermaek genieten,
Toen 't nog gewoon was hier na zeker wit te schieten,
Maer dat gebruik is gansch versleten door den tyd.
Hier deunen, beurt om beurt, de zangers op, om fryd.
Hier zyn ze meest gewoon een geestig lied te spelen.
Hier rolt de schelle galm uit duizend orgelkelen,
Van 't vlugge pluimgediert, wiens wildzang yder uur,
Met losfen toon, verheft den Schepper der Natuur.
Toen nu de morgenstond, aen 's Hemels rozekimmen,
Den langgewenschten dag allengs deed opwaerds klimmen,
Waerinne TYTER voor het outer van de Min,
De trouw ontfangen zou van zyne Veldvriendin,

Zyn

Zyn al de Zangers hier, in schaeuw der hooge boomen,
Om TYTERS echtgeluk te zingen, t'zaemgekomen.
Eerst speelde Vroomaert, op zyn netbesneden riet,
Terwyl de Veldjeugd danste een zoet en geestig lied.
Daerna liet Melibé in veldgezag zich hooren,
En Eelhart uit een reeks van Zangeren geboren,
Zong ook, op zyne beurt, een aengename wys,
Den heufchen TYTER en zyn FILIDA ten prys.
Toen volgde Vlieteling, een veldknaep, minst in jaren.
Minst in het veldgezag, minst op de fluit ervaren.
Hy maer alleen van 't Zanggezelschap had zyn' zin
Nog niet gebogen voor het zoet geweld der min.
Al de andren hadden zich in 't huwelyk begeven,
Maer Vlieteling alleen was ongehuwd gebleven.
Nogthans belydt hy, dat de schitterende gloed
Van 't maegdelyk gezicht zyn jong en vloeiend bloed
Door zoete kracht somtyds in eerbaerheid doet blaken.
Gy zult o TYTER! dan het echtaltaer genaken,
Dus vong hy aen, en zy, waer 't Sparen roem op draegt,
De lieve FILIDA, die welbegaefde Maegd,
Wier schoon gelaet en deugd de Veldjeugd noopt tot minnen,
Buigt, voor uw minnebeê, haer deugdgezinde zinnen,

En heeft haer rechterhand, en trouw u toegelegd.
 Geluk, myn Zanggenoot! geluk met uwen Echt!
 Geen wonder dat uw fluit, daer al de Veldjeugd danste,
 En Melibéüs Bruid met palm en mirt bekrante,
 Aen 't geen de vriendschap op de blyde bruiloft zong,
 Den Echtenstaet ter eer, zoo ligt het zegel hong.
 Gy hadt, op 't vrolyk Feest, o TYTER! goed te zeggen,
 Dat by de Zangers zou de vryheid achter leggen,
 Want al het Landvolk zegt, dat FILIDAEs gezicht,
 Het liefdevuur reeds in uw' boezem had gesticht.
 Maer wie had toen gedacht dat ge op haer fiere zinnen,
 o Brave Veldeling, zoo schielyk veld zoudt winnen.
 Dat gy zoo ras het lieve en aengename ja
 Zoudt vleijen uit den mond van uwe FILIDA!
 Nu zal myn veldfluit ook in uwe blydschap delen.
 o Herdersknepen! en gy schelle maegdekelen!
 Die daeglyks op den toon van TYTERS veldschalmei,
 Met bloem en kruid be kroond, vol blydschap gaet ten rei.
 Danst nu op 's Veldknaeps echt, met aengename zwieren.
 En gy, o pluimgediert! wiens vrolyk tierelieren,
 Niet zelden door den klank van TYTERS hooge fluit,
 Van lieffelyker galm, en toonen wordt gestuit,

Wil uwen wildzang met de Veldelingen paren,
 Zoo rolle ons feestgejuich tot de oevers van het Sparen,
 Waer TYTER Bruiloft viert in 't Herulheimsche hout;
 Waeraen hy dikwyls heeft zyn mingeheim vertrouwd,
 En daer, met FILIDA, in eenzaamheid gezeten,
 Genoeglyke uurtjes heeft, in minnekout gesleten.
 o Luifterziek geboomt! dat daeglyks, in 't verschiet,
 De minneryen van de Kennierjeugd bespiedt,
 Vertel my welk geluid, wat honigzoete woorden
 Het minneschuwend hart van FILIDA bekoorden,
 Dat zy de vryheid voor den echtenstaet verruilt?
 Men zegt dat zich de min in uwe kruin verschuilt,
 Die, ziende hoe de knaep de weigerende zinnen
 Van zyne schoone niet bewegen kost tot minnen,
 Meêdogen met zyn leed en minnesmerten kreeg
 En, tot des lyders hulp, in 't einde neder zéeg,
 Hem leerende wat lied en toon hy aen moest vangen,
 Hoe best haer jeugdig hart met vloeibre minnezangen,
 Door hem te leiden waer' in 't zachte minnenet.
 't Gelukte. TYTER zingt voor FILIDA, en zet,
 Een vloeibre zangwys op zyn rieten fluit, en speelde
 Een' aengenamen toon, die zoo bekoorlyk streelde,

Dat zy verwonnen door zyn geestig minnelied,
Daerop heur hart en trouw den heufchen minnaer biedt.
Wie weet hoe vrolyk hy de rozekleurde tipjes,
Van haer aenminnige en fluweelen maegdelipjes,
Toen kuschte! welke reine en kuifche liefdegloed,
Door 't kufchen, is verwekt in beider jeugdig bloed!

Wat blydfchap zal den rei der Maegden niet ontsteken,
Als *FILIDA*, die bloem der Kenmerlandsche streken,
De Herulheimsche buurt verlaet, en by 't kristal
Der blonde Rotte zich ter neder zetten zal.

My dunkt, ik hoor hem reeds, met aengename zangen,
En vrolyk feestgeluid, het jeugdig paer ontfangen.

My dunkt, ik zie alreê den weg met bloem, en kruid,
En maegdenpalm beftrooid voor *TYTER* en zyn Bruid,
Terwyl de maes, en fchie, en rotte aen hare ftroomen,
't Vernoegd en heilryk paer verheugd verwellekomen.

Wat heil, o *TYTER*! wat geluk valt u te beurt,
Nu zulk een fchoonheid u haer weêrmin waerdig keurt,
En uwe rieten ftulp blymoedig zal genaken!

Wat zult ge, o *FILIDA*! al zaligheden fmaken,
Als gy met *TYTER*, in den winteravondftond,

Aen uwên warmen haerd, zult kozen mond aen mond!

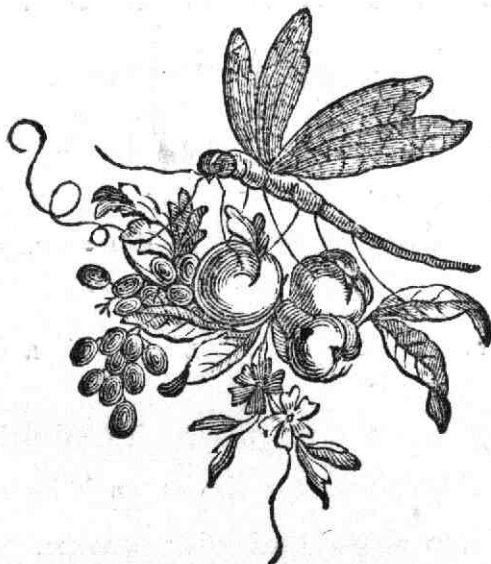
Terwyl hy op zyn fluit, aen uwe keurige ooren,
 Den lieffelyken toon van Moschus zal doen hooren,
 Waermeê hy Bions dood op 't grazig veld beweent:
 Of zingt, hoe jammerlyk belaegde kuisheid steent,
 Als zy, zoo goddeloos als schendig, onder 't baden,
 Door 't allersnoodste schuim der boeven, wordt verraden,
 En hoe ze, ondanks geweld en listen, zegeviert:
 Of als hy in de lente uw frische kruin versiert
 Met krokus, hiacint, en verschontloken rozen,
 Zoo schoon niet, als die op uw poesle wangen blozen:
 Of 's zomers u, terwyl ge uw witte schaepjes wascht,
 Met de eerste rype vrucht uit zynen hof verrast:
 En, in het herfstfaizoen, onthaelt op muskadellen,
 Die, blozende, van most en eêdlen nektar zwellen.

o Echtelingen! o vernoegd en heilryk paer!

Uw heil en echtgeluk vermeerdren, jaer op jaer.
 Geen twist verstoore uw rust. Het zalig vergenoegen
 Will', met den vrede, zich aen uwe zyde voegen.
 Teelt frische loten, die, versierd met Moeders deugd,
 En Vaders geest en kunst, in 't bloeijen hunner jeugd,
 De schelle veldschalmei, en 't herdersriet handteren;
 Zoo zal men aen de Schie nooit veldeling ontberen,

Op wiens verheven toon en juistgepaste maet
Die fiere Maegdenschaer verheugd ten reije gaet.

Hier floot de knaep zyn lied; terwyl de veldelingen
Aenhielden 't heuglyk heil van TYTER op te zingen,
Dat hun geluid, met kracht, heel Schieland over klonk,
Tot hun het zonnelycht ter westerkimme ontzonk.

K L A E R T J E ,

H E R D E R S Z A N G ;

O P D E N D O O D

V A N M E J U F V R O U W E

K L A R A G H Y B E N ,

E C H T G E N O O T E

V A N

J O A N N E S B A D O N .

*Overleden te Vlaerdinge, in den Ouderdom van 38 jaren,
7 maenden en 15 dagen, op den xxv. van
Sprokkelmaend, des jaers*

M D C C X L V I I .

Zangkundig KLAERTJE, fiks op 't herdersriet bedreven,
Verliet haer' Echtgenoot, haer Kroost en 't lieve leven,
Tot innig leed van al wat herdersfluit hanteert.
De brave Kruidenier, niet min dan zy volteerd
In 't handlen van de fluit, en 't dichten van gezangen,
Betreurde zyne Gaë, met tranen op de wangen;

Ook

Ook treurde, om haren dood, de zangrei, aen den boord
Der Merwe, daer men eerst haer veldfluit heeft gehoord;
En 't oude Vlaeringe, voor honderden van jaren
Met lof befaemd, kost zich van droefheid niet bedaren.
Twee knapen boven al, Dameet en Vlieteling,
Schielanders, wien dit leed aen 't hart te droevig ging,
Beklaegden haren dood, voor andren, in gedichten.
Dameet hief aen, om 't hart van droefheid te verlichten:

Het gryze Vlaeringe schrei nu zyn oogen uit,
Want KLAERTJES veldzang zwygt, ook zwygt haer juiste fluit,
Wiens toon het pluimgediert, gezeten in de hagen
Van 't aedlyk Heerenhof, den zangprys wist te ontdragen,
Terwyl, op dat geluid, de hoeker 't zeil ontvouwt,
De buis de reê verlaet, om, uit het golvend zout,
De welvaert van die buurt in 's Hemels gunst te vischen.
Dat streefend maetgezang zal 't eeuwig moeten mischen.
De dood luikt haer 't gezicht, en sluit den mond, en boeit
Schier 't laest vaerwel, daer 't van de veege lippen vloeit,
Aen Kruidenier, met wien die roem der herderinnen
Ruim zes paer jaren flect, in kuisch en eerlyk minnen,
En beurt in 't zingen hield, omfingeld van hun kroost.
Maer och! de Herder mist nu al zyn heul en troost.

Myn Lief! dus roept hy vaek, beheerscht door 't groot vermogen
Der droefheid, och! myn lust! waer vliedt gy uit myn oogen!
Myn Gade! hoort gy niet, myn KLAERTJE! keer, ei keer!
Maer vruchteloos, want och! zyn KLAERTJE leeft niet meer.
Hoe byster gact haer dood den Veldknaep aen de zinnen,
Hoe bitter treft de rouw zyn teder hart van binnen,
Daer 't moederlooze kroost, en in dat kroost het beeld
Van zyne KLAERTJE hem gestaeg voor de oogen speelt.
Vyf kinders, 't jongste pas van Moeders borst genomen,
Onkundig wat verlies hun over is gekomen,
Zien hunnen Vader aen, daer hy in tranen smelt,
En staen, om zyne smert en droefheid, heel verfeld.
Een vat hem by de hand, een ander droogt zyn wangen,
En blyft hem om den hals, met beide de armen, hangen.
Zy weenen allen, slechts omdat hun Vader weent.
o Droevig schouwspel! och! wiens hart is zoo versteenend,
Dat hy, op dit gezicht, zyn tranen kan bedwingen!
o Kruidenier! o roem der vlugge veldelingen!
Sufte ook uw kennis in den aert en eigenschap
Van yder kruid en spruit, met hun verborgen sap;
Dat gy geen heilzaam loof van zyne stelen plukte,
Hartsterkend heekruid van zyn' racijen wortel rukte,

En floekte en kookte tot geneesdrank, om het bloed
 Te sterken in zyn' loop, en nieuwen geest en gloed
 Door KLAERTJES lichaem, op het veege bed, te spreijen?
 Zoo zouden wy en gy haer' dood nu niet beschreijen.
 Maer suf ik zelf! wie kan den Hemel wederstaen!
 Gewis heeft Kruidenier, wat kunst vermag, gedaen,
 Om zyn geliefde Gaë te houden in het leven.
 De vroomme Waermond, in de orakelen bedreven,
 Heeft my, ben ik het waard, geleerd hoe 't ons zal gaen,
 Gelyk men jaerlyks ziet gebeuren aen het graen,
 Het geen de Landman zaeit in de omgeploegde voren,
 Dat, voor een' korten tyd, vergaen schynt en verloren,
 Maer leeft, en, tierig, met een ander lichaem ryst.
 De vromen zullen (wie of nog voor sterven yst,)
 Eens ryzen uit het graf, om nimmermeer te sterven,
 En Kruidenier zal dan zyn KLAERTJE weër verwerven.

Dit zong Dameet. daerop kreeg Vlieteling de beurt,
 Wiens kwelend veldgedicht dus KLAERTJE heeft betreurd:

Nu schikt, o knapen! met godsdienstige gebaren,
 Een graf van zoden toe, om de asfche te bewaren
 Van heufche KLAERTJE, die zoetvloeybre zangeres.
 Beplant haer grafsteê met den valen lykkipres.

Vlecht kransjes van gebloemt, lauwrieren, tot festonnen,
Haer zangkunst heeft ons lang den lauwer afgewonnen,
't Is billyk dat hy des haer lykbus ook verfiert.
En wilt, terwyl gy haer ontydige uitvaert viert,
Haer lof en deugden, op de veldschalmei, verheffen.
Hoe zeer haer dood, met smert, haer' Kruidenier moog treffen,
Zal 't mogelyk den knaep verlichten in zyn pyn,
Wanneer hy hoort hoe wy zyn lief gedachtig zyn,
Wiens gaven onze kunst naer waerde niet kan loven.
Gelyk de lely al de bloemen gaet te boven,
De steile en ryzige eik de boomen in het woud,
Zoo ver gong KLAERTJE al wat den Duitschen zangberg bouwt
Te boven, in de kunst van vloeibre maetgezangen.
Maer och! het kunstgehoor zal, met dien toon te vangen,
Zich niet meer zaligen. de zangster scheidt 'er uit;
En 't onverzaedbaer graf verrykt zich met dien buit.
Och! KLAERTJE! waerom ons, in 't prilste van uw leven,
Waerom uw' Echtgenoot en minzaam kroost begeven!
Was 't Kerspel dan niet meer uw zoet gezelschap waerd,
De veldelingen al te lomp en plomp van aert,
Dat gy zoo schichtig uit onze oogen zyt geweken?
Wy, slecht en recht gewend, wy weten niet te spreken,

Dan van den akkerbouw, de bosfchen, en het vee;
Maer KLAERTJE, met een kiel gevaren over zee,
Had Brittenland befchouwd, en kost ons zoet verhalen,
Met welk een' luifter zy den braven Vorst zag pralen,
Die, ons ten nut, zyn' Zoon met krygsvolk zendt te veld,
Om Vlaendren, daer het ligt en zieltoogt, van 't geweld
Der opgepreste magt eens ftokebrands te ontheffen.
Verbolge Hemel, och! wat ongevallen treffen
't Bataefsch gewest, dat zich, belet uw zorg het niet,
Van vreemde plondræers plat- en afgelooopen ziet,
Tot onherfelbre fchaê der vaderlyke altaren.
De Hemel wou misfchien u voor die fmert bewaren,
o KLAERTJE, die alreê gezien hebt hoe zyn roê,
Zoo langen tyd aeneen, ons tuchtigt, daer de koe,
Door heete koortfen en onzichtbaer vuur getroffen,
Met 'slandmans welvaart, moet elendig nederploffen.
Maer zaliger gezicht vermaekt uw oogen thans,
Daer gy, van de aerd gevoerd in 'sHemels hoogen trans,
U zelf moogt fpieglen in de bron van 't eeuwig leven.
Laet al 't Bataefsch gewest voor de oorlogsformen beven,
Dat vry de Landman om zyn runders klaeg' en zucht',
Geen bange vrees, geen fmert, geen klagend lykgerucht

Kan 't heil vermindren, dat u eeuwig by zal blyven.

Wy willen, tot uw eer, op uwe graffteê schryven:

De kuifche wedergaê van heufchen Kruidenier,

Kunstkundig KLAERTJE, de eer van 't zangkoor, fluint hier.

De knapen treurden dus op KLAERTJES lyk te gader.

Intusfchen kwam de zon de laeuwe westkim nader,

En maekte een einde van den afgeloopen dag.

Des staecten zy hunn' zang en kwelend lykgeklag.

H E R D E R S Z A N G ,

O P D E N D O O D V A N D E N

U I T M U N T E N D E N D I C H T E R ,

D I R K S M I T S .

*In den Ouderdom van 49 jaren, 10 maenden en 5 dagen,
overleeden op den xxv. van Grasmaende, des jaers*

M D C C L I I .

De rouwplicht noopt, helaes! myn fluit tot treurig klagen,
Om braven TYTERS dood. Die Veldknaep schiep behagen
In 't nedrig maetgeluid van myn eenvoudig lied,
Hem toegezongen op het zevenmondig riet,
Wanneer zyn Huwlykszon verrees, aen 't kronklend Sparen,
En 't hem gebeuren mogt met FILIDA te paren.
Maer och! de tortel treurt, om 't derven van haer gaé,
In sombere eenzaamheid. bedrukte FILIDA
Betreurt haer' Echtgenoot; 't onnoozel kroost zyn' Vader,
En al wat zang bemint dat kunstverlies te gader.

De lente deinst te rug, nu zy, voor TYTERS fluit,
(Gewoon, op hare komst, met freelend maetgeluid,

Die vrolyke van aert, vol edlen zwier, te ontfangen)
 Niet hoort dan groven galm van schone lykgezangen.
 Zy geeft haer hoofdfieraed van krokus, hiacint
 En tulpen, over aen den schralen noordenwind;
 En aertzelt vrouw natuur in 't vrolyk groen te kleeden.
 Zoo waert, om TYTERS dood, de rouw door al haer leden.

De blonde Rotte, meer dan andren, hem verplicht,
 Voor 't proefftuk van zyn kunst, het vloeiend Stroomgedicht,
 Dat haren lof en roem ten hemel heeft geheven,
 En haer' aelouden naem de onsterflykheid gegeven:
 De blonde Rotte komt, met droefheid in 't gelaet,
 Vol bitter boezemsmert, in ongeplooid gewaed,
 Op 't angstig lykgerucht, mistroostig nederschieten,
 Vergeet, door klem van rouw, haer stroomkruik uittegieten;
 En blyft geboeid daer zy, met haer kristal, de buurt
 Des ouden Bloemhelsdyks, in 't nederstroomen, schuurt.
 Hier hikt, en fnikt, en zuchtze, en kan, noch wil gedogen,
 Dat haer de Poldernimf de tranen af zou droogen,
 Die zy, om TYTERS dood, uit bei haer oogen schreit.
 Is 't vreemd! dees is de plaets waer zy, vol vrolykheid,
 Te feest ging, in 't gedrang der blyde golvelingen,
 Wanneer zy TYTER hier zyn' Stroomzang hoorde zingen.

Bedrukte Landfroom, ween; ons treurig maetgeluid
 Verzelt uw jammerklacht. Wy derven TYTERS fluit,
 Die op haer' zuivren klank alle ooren deed verflingren.
 De dood, helaes! verstyft des Veldknaeps vlugge vingren,
 Waermeê hy wonders op de fluit heeft uitgevoerd.
 Al 't kerspel werd het hart van rouw en smert geroerd,
 Wanneer het hem gelustte een treurgezang te kwelen.
 Behaegde het hem weêr een luchtig lied te spelen,
 Dan was op elks gelaet de vrolykheid te zien,
 Wat zanger heeft hem ooit den speelfryd durven biên,
 Die hem, wanneer hy slechts zyn' toon had aengeheven,
 Den fryd en eereprys niet moest gewonnen geven!

't Geheugt, o TYTER, my, (en 't hart ontluikt van vreugd
 Zoo dikwyls ik 't herdenk) hoe wy onze eerste jeugd,
 Met Vroomaert, Melibé en Eelhart, rond gezeten,
 By 't handlen van de fluit en rieten pypen sleten;
 Van kunde min voorzien, dan gloeiend yvervuur.
 't Geheugt my ook hoe wy, by gunstig avontuur,
 't Bezoek van Dorilas, dien grooten geest, ontfongen,
 Die, op zyn heldenluit, den Herder heeft gezongen,
 Die Koningen versloeg, den naem droeg van Gods vrind,
 En alles had voor God, tot zelfs zyn eenig kind:

't Geheugt my, hoe zich toen die Meeſter in het zingen
Liet hooren: vaert vry voort, o nyvre jongelingen!
Beſchaeft en vormt natuur, door hulp der kunst, maer weet,
Wat gloenden yver gy, ter vordering beſteedt,
Dat TYTER u, eerlang, zoo ver zal overtreffen,
Als reizige eiken zich by kreupelbosch verheffen.
En 't bleek haest hoe gegrond dat oordeel is geweest.
Het zy we zongen op een vrolyk Huwlyksfeest;
De Maegdenreijen, met ons veldmuzyk, geleidden;
Of, op het somber graf, de lykcypresen spreidden;
Gy muntte in zuiverheid van vloeiend maetgeluid,
Verhevenheid van klank, en zwier van toonen uit.
Des keurden kleen en groot uw kunst den lauwer waerdig
Een lager geest zou zich verheffen, en hovaerdig
Op zulke loſſpraek zyn. Gy naemt ze slechts voor gunst,
Voor sporen, die u meer deen yvren in de kunst:
En zongt de rampen, die een Snorker heeft gebrouwen,
In Isrels leger, door onkuifche en dartle vrouwen.
Elk juichtte u toe. En gy, terwyl uw kunstroem wast,
Hebt, op uw duitſche fluit, latynſchen toon gepast,
Gezongen van een' geest, die Dichters weet te ontſteken,
En hen orakels doet, in gladde vaerzen, ſpreken.

Wie zou 'er, buiten u, niet dwalen in die wys!
Maer wat vermogt gy niet, daer uwe kunst den prys
Uit eigen handen van 's Lands Ruwaert heeft ontfangen!
Wy hielden ons te vreên dien Vorst, met blyde wangen,
Oprechten zegenwensch, en galmend vreugdgeluid,
Door bogen, tot zyn eer, gesierd met lachend kruid,
Met palm en bloemen, die een' frisfchen geur verspreidden,
(Trok hy door onze buurt) te ontmoeten en geleiden.
Maer gy, van grootfcher geest bezeten, toogt te hoof,
En durfde uw fluit, in fchaeûw van 't Haegfche lindenloof,
Het Nasfouwsch Huis ter eer, luidruchtig laten hooren;
Tot FRIZO, wien uw kunst, voor andren, kon bekoren,
U toeriep: 't is genoeg; ik ben voldaan; myn gunst
Zy 't loon, o Veldeling, van uw verheven kunst.

Maer och! 's Lands Ruwaert voer naer 's Hemels starrekringen;
En TYTER, die, by 't lyk, zyn klacht niet kost bedwingen,
Zong toen zyn' zwanenzang, en zette het, tot fchaê
Van al wat zang bemint, den Stedehouder na!
o Jammerlyk verlies van zoo veel kunst en gaven!

Wat troost waer 't, lag hy nog in onze buurt begraven,
En borg de Landkapel van Helgersberg zyn lyk,
By zyne kindertjes. Hoe zou ons veldmuzyk

Zyn uitvaert, jaer op jaer, met doffe klanken, vieren!
 Hoe zouden wy het graf met wynruitkransfen fieren!
 Belommren met cypres, en eeren, als gewyd!
 Nu is hy, ver van hier, gescheiden uit den tyd;
 En ligt aen Helles voet, dien barren oord, te rusten,
 Waer 't klotfen van de zee zyn kracht beproeft op kusten,
 Met kling en duin bezet, de wind afgrysyk loeit,
 En nimmer veldgezag uit fluit of rietpyp vloeit.

Maer schoon wy TYTERS fluit en dierbre lykbus derven,
 Zal zyn gedachtenis, by 't kerfpel nimmer sterven,
 Dat, om 'sMans kunst te hoên voor 't woên van nyd en tyd,
 In beukenfchors en hout deszelfs gedichten snydt.
 Als nu de Vreemdeling, verwonderd in 't aenschouwen
 Van 't keurlyk kunstgewrocht, zal TYTERS lof ontvouwen,
 Dan zal 't my glory zyn te zeggen: zulk een Geest
 Is my, zyn leven lang, een heufche Vriend geweest.

V E R J A E R G R O E T

A E N M Y N E N N E V E ,

J A N Y S V A N D E R V L I E T ;

B E O E F F E N A E R D E R N A T U U R K U N D E .

O p uw' geboortedag begroet u myn gedicht,
Neef J A N ! en wensch u lust en yver in het lezen
Van 't groot Natuurboek, dat, voor 't menschelyk gezicht,
Ontvouwt de deugden van 't aenbidlyk Opperwezen.
Maer 't wensch, voor alles, u een heilig yvervuur,
Om vlytig naer te gaen Gods werken van genade,
Geboekstaefd op elk blad der Heilige Schriftuur;
Die komen, door 't geloof, alleen der ziel te stade.
God openbaer' ze in u; opdat Zyn Majesteit
Door u verheerlykt worde, in tyd en eeuwigheid.

T E R B R U I L O F T E

VAN MYNEN KUNSTGENOOT

D E N H E E R E

W I L L E M VAN DER P O T,

E N M E J U F V R O U W E

S A R A B O S C H.

*Gevierd in Amsterdam, op den XXIII. der Slagt-
maende, des jaers*

M D C C X X I X

O nlangs getreden waer het zilverblanke nat
Der maes, de muren van myn vaderlyke Stad
Met glazen golfjes kust, voelde ik een zoet vermogen
Der opgetogenheid beguichelen myne oogen;
'k Aenschouwde land en lucht met een verklaerd gezicht,
En water, lucht en land, was met een hemelsch licht,
Te groot voor 't sterfelyk oog, in vollen glans omschienen.
Ik, heel verwonderd, zag nu hier dan ginder henen,

Onkundig waer van daen my die verandring kwam,
Tot ik het ruisfchen van de blonde maes vernam,
Waerin een breede floet van weitsche Watergoden,
Op 't fierlykfte uitgedost als blyde feestgenooden,
Van ondren opkwam, heel verheugd en bly van zin.
Maer boven andren ftak de fiere Maesgodin
In pracht van kleedren uit, en ryzigheid van leden;
Als Cyprus Koningin by drie Bevalligheden.
Een stevenkroon, rondom met fchoon gefteent gefierd,
Bedekte 't golvend haer, dat om de fchouders zwiert,
En, naer men zegt, het hart van Sefyr houdt gevangen,
Des kust en freelt hy 't in een kwynend zielsverlangen;
't Sneeuwitte voorhoofd trekt een' heldren hemel aen
De tweeling zonnen, die hier nimmer ondergaen;
Haer poesle wangen doen de lente in 't aenzicht blozen,
En toonen leliën en onverwelkbre rozen;
Zy aefemt honig uit haer' koralyne mond;
Ik zwyg uit fchaemte, die myn Zangnimf nooit mistond,
Van 't zwoegend borstalbast, dat, reis op reis bewogen,
Door 't nydig opperkleed bedekt werd voor myne oogen.
Het opperkleed van wier geweven, op 't gebod
Van vader Occaën, der froomen Oppergod,

En op zyne orde door de vlugge Ryksprinfesfen,
 Al Waternimfen en gewyde Stroomgodesfen,
 Met zydenverf naer eisch van keur en kunst bemaeld,
 Toen de eédle Vryheid door de maes werd ingehaeld,
 Ten trots van tieranny, op boei en ban vermetel,
 En zy den Briel haer schonk ten weitschen gloryzetel,
 Had de Opperstroommonarch, die dapperheid waerdeert,
 Der maze uit enkle gunst dit prachtig kleed vereerd.
 Dus plechtig uitgedost in prachtige gewaden,
 Omheind van vlieten, en van andre Stroomnajaden,
 Sprak zy de merwe, ryn, de lek en ysfel aen,
 Terwyl de vlieten vast den milden disch belaên
 Met keur van spyzen, naer den aert der Watergoden:

Doorluchte stroomen, 'k heb u hier ter feest doen nooden,
 Om deel te nemen in de blydschap die 'k gevoel,
 Ik stond de nydigheid des Y-gods lang ten doel,
 'k Heb lang zyn schempen en verwyten moeten hooren,
 Schoon hem door 't los geluk die eertrap is beschoren,
 En hy niet lang geleên moest buigen onder my;
 Maer nu, hy staek' voortaan zyn schampre schemptael vry,
 Is 't my gelukt ook eens de zege weg te dragen,
 Want SARA ieders lust, en WILLEMS zielsbehagen,

't Sieraed der Jufferschap van Y- en Amstelftroom,
Wacht ik uit de Yftad aen myn' groengeboorden zoom,
Daer VANDER POT, nu hy zyn wenschen ziet gelukken,
Haer malsche kaken zal in reinen wellust drukken,
En plukken echte vreugd in 't zalig trouwverbond.
Viert des, o Watergoôn! met my deez' huwlyksftond.
Laet ons, nu dat geluk is tot dien top gerezen,
In ongestoorde vreugd hier rustig vrolyk wezen.
De tafel wacht, welaen, o stroomen! vlyt u neêr,
Myn hofgezin zal ons intusfchen keer op keer,
Met zang en speeltuig op een' blyden toon onthalen.
De stroomen bogen zich tot drie verscheiden malen,
En ieder schikte zich ten rykbedeelden disch.

Maer schenk, o Zangnimf! my de vocht uit Kastalis,
En doe myn toonen nu op hooger klanken ryzen,
Daer ik een' godenzang navolg op lager wyzen.
De Rotte streelde 't oor door 't orgel harer keel,
Verzelt van bas en fluit, van cyter, luit en veêl.
Zy zong de zoetheên van het wenschelyk vergaren
Van jonge luiden, in het bloeijen hunner jaren.
Zy spotte met den hoogbejaerden Wintervorst,
Die, schoon geen vuur meer glimt in zyn bevrozen borst,

En

En hy zyn' gryzen baerd tot enkel ys ziet stollen,
Door 't vocht dat hem ten neuze en oogen uit komt rollen,
Nogthans met zyne kille en huiverige leên,
Wou met de Maesgodinne in Venus tempel treên;
Ook zong zy hoe de maes dien grysaert had verstoeten,
Hoe hy haer hofgewoel heeft met een korst besloten,
En hoe beschaemd hy voor Apollo henen droop.
Maer nu verhief zy vast den vasten huwlyksknoop,
En prees des Bruigoms keur met aengener toonen;
Zy zong de deugden die in 't ryzig lighaem wonen
Van SARA, door natuur zoo mild met schoon versierd.
Zy spelde, schoon de maes met zoo veel vryheid zwiert,
Dat zy door deze twee zich haest zou laten kluiſteren,
En opgetogen naer de schelle toonen luiſteren
Van VANDER POT, die, ryk met Febus gunst bedeed,
Door zyn gezang elks oor en hart en zinnen ſtreelt;
En van zyn BOSCH, die, met bevallige manieren,
En zedig handgebaer, de schelle kunstklawieren,
Tot elks genoeg, met haer gladde vingren roert,
En onze ziel door 't oor aen heure klanken ſnoert.
De Liefde, voer zy voort, ſichte in dees' echt haer' tempel,
En weer' de bitse nyd en tweedragt van den drempel,

Zy hael de vruchtbaerheid en blyde welvaert in;
Dus flyten zy, gestaeg in alles eens van zin,
Een reeks van jaren, tot ze in hunne late neven,
Het Vaderlyke bloed, en Moeders beeld zien leven.

Toen schoot een speeljagt dat het daverde in het rond,
Terwyl 't, op dat gedruis, zyn wimpelen ontwond,
En my benydde 't oor aen 't hoog gezang te lenen,
Want al de stoet was in een oogenblik verdwenen.

T E R B R U I L O F T E

VAN MYNEN KUNSTGENOOT

D E N H E E R E

F R A N S D E H A E S ,

E N M E J U F V R O U W E

ADRIANA VAN DER TOOREN.

Gevierd in Rotterdam, den XXVIII. der Herfstmaende, des jaers

M D C C X X X I I .

Daer ik in myn bespiegelingen
 't Gewoel der weereld gadesloeg,
 En vast in stilheid overwoeg
 't Beloop der ondermaensche dingen,
 Bekroop de slaep allengs myn leên,
 Een slaep aen my nooit aengener;
 'k Zag, daer ik droomde, in myne kamer
 De Dichtkunst vrolyk tot my treên.
 Haer hand beknelde een luit en vedel,
 Haer hemelblaeuw gewaad was met

Ontelbre starren ryk bezet,
De lauwer prykte op haren schedel.
Haer zedig en gebloosd gelaet
Scheen my blymoedig toe te lonken,
En deed my in haer min ontvonken,
Door 't schoon en 't netgepast sieraed.
Kom aen, aldus hoorde ik haer spreken:
Kom volg my vlytig op het spoor,
Om in het hooge tempelkoor
Der Liefde wierook aen te steken.
De aenvallige ADRIANA zal
Uw' Kunstgenoot met weérmin kroonen,
DE HAES met haren echt beloonen,
Des juicht myn koor van bly geschal.
Wordt gy, o Schoonheid! in dit trouwen
Voor u dan zoo veel heils gewaer,
Daer 't vuur der liefde, vroeg ik haer,
Het dichtvuur dikwyls doet verkouên?
Ei! vong zy aenstonds daerop aen,
Stel uw bekommring ter zyde,
Verban al uwe zorg, wees blyde,
En laet my in myn doen begaen.

DE HAES, (die 't voetspoor van zyn Vaderen
 Zoo lofelyk volgt, en yder toont
 Wat geest in zynen boezem woont,
 Wat bloed 'er woelt in al zyne aderen.)
 Had lang zyn pyn en mingeweld,
 Het geen hy leed om VAN DER TOOREN,
 Die naer zyn smeeken niet wou hooren,
 Vergeefs der Huuwlyksmin gemeld.
 De brave leest en juiste leden,
 De zedigheit en frifche jeugd,
 De minzaamheit en blanke deugd,
 Van ADRIANA, heusch van zeden,
 Ontvonkten 't vuur der reine min.
 Hy loost vergeefs verliefde klagten;
 Zyn Schoone durft zyn min verachten,
 En wederftaen, te fier van zin.
 Het leed, waerin ik hem zag fteken,
 Dat oorzaak was van smart op smart,
 Wrocht medelyden in myn hart,
 Ik ging de Huuwlyksliefde smeeken,
 En bad dat zy, in zyne pyn,
 Voor hem zoo smartelyk te lyden,

In 't end hem gunstig wou verblyden,
En met haer magt behulpsaem zyn.
't Zyn, sprak ik, spruiten van myn zonen,
De brave BRANDEN EN DE HAES,
Die, boven 't wild en woest geraes
Der dwaze onwetendheid, hun toonen
Deén klinken door 't geschapen rond,
Dat hun nog gretig 't oor wil leenen.
Doe hen door 't huuwlyk toch vereenen,
En kroon met heil hun echtverbond.
Zy hoorde my. zyn minneryen,
Zyn kuisfche en teedre minnesmart,
Verzachtten haest heur harde hart.
Ik hielp hem ADRIANA vryen.
Ik stond met myne kunst hem by.
Ik wees hem hoe men VANDER TOOREN,
Met minnezangen moest bekoren;
Hy ziet in 't end zyn minnery
Beloond met duizend kuisfche lonken,
Wier zoet vermogen, yder uur,
't Inwendig smeulend minnevuur
Doet in een' heldren gloed ontvonken.

Hy smaekt nu 't eélste en zoetste zoet,
Wanneer hy aen de zachte tippen
Mag kleven van haer rozelippen,
En zyne minnelusten boet.
Kom, breng des wierook op de altaren.
Der Huuwlyksliefde, daer zy, in
Het midden van haer hofgezin,
In haren tempel door de scharen
Wordt toegejuicht en eer geboôn.
Ik sprak; o Schoone, ik volg uw schreden,
Ik zal met u daer henen treden,
En buigen my voor haren troon'.
Wy traden langs een pad, met rozen
Alom bezaeid, die, fris van kleur,
Een' hartverkwikkelyken geur
Verspreidden; maer hoe schoon in 't blozen,
Nogthans met scherpe doornen aen
Den steel bezet, die, dien ze plukken,
En reukloos van den tak wil rukken,
Aen hand of vinger zullen schaên.
Een dreef gehuuwde dadelboomen
Weérstond het steken van de zon.

Ter zyde froomde een heldre bron.
'k Zag duizenden hier henen komen.
Wy fpoelden voort, en kregen haest
Een' ronden tempel in 't gezichte,
Dien hier de huwlyksliefde flichtte.
Maer hoe verwonderd, hoe verbaesd
Was ik, hier een gebouw te aenschouwen,
Waerin de kunst, door naerftigheid,
Ver overtrof de majesteit
Van Romes trotsche hoofdgebouwen!
De muur, geficht van marmersteen,
En trotsch en grootsch omhoog getogen,
Vertoonde voor kunstkennende oogen,
Het eélfte van de kunst byéén.
Het dwaze menschdom liep met hoopen
Het voorhof mis gelyk ontzind,
Te zeer door valfchen waen verblind,
En zocht vergeefs een ander open.
De kuisheid, eerbaer van gelaet,
Had hier haer' geesfel opgeheven,
Om naer verdienften loon te geven
Aen geile zucht en eigenbaer;

Opdat die snoode wangedrochten
Geen voeten zouden zetten in
Den tempel van de Huuwlyksmin,
Maer eeuwig worstlen met hun tochten.
Zy liet ons aenstonds binnetreên.
Maer 'k was verwonderd opgetogen,
Wanneer ik met myn scheemrende oogen
Zag al den glans en kostlykheên.
Het goud gewelfzel werd gedragen
Door vyfpaer zuilen van albast,
Die, moedig op zoo schoon een' last,
Al de eeuwen schenen uit te dagen.
De wanden waren ryk bemaeld
Met deftige historystukken,
Wier kunst geen tong weet uit te drukken,
Zoo schoon en heerlyk uitgehaeld.
Hier wist men door de juiste trekken
Het zoet genoegen, 't geen 't gemoed
Van Baucis en Filemon voedt,
Op 't keurige tafreel te ontdekken.
Daer streefde Eneas door de vlam,
Die Trooije blaekte aen alle hoeken,

Om zyn Kreüza op te zoeken,
Wier schim men in 't verschiet vernam.
Gins zat, in eenen drang van heeren,
Penelopé aen 't weefgetouw,
Belaën met kommer, angst en rouw,
Omdat ze Ulisfes niet zag keeren.
Schoon zich 't gezicht niet kost verzaën,
Nogthans deën my de heldre stralen
Der majesteit, die 'k hier zag pralen,
Myne oogen elders henen slaen.
Men steeg langs elpenbeenen trappen,
Gedekt met kostelyk tapyt,
(Waerin des meesters geest en vlyt,
Door kunstig beeldwerk, de eigenschappen
Vertoon den van de Huuwlyksmin,)
Op eenen troon, aen alle kanten
Bezaeid met heldre diamanten,
En 't eêlst gesteente dat men in
Des weerelds omtrek kan beschouwen.
Hier zat, in volle heerlykheid,
Die hemelspruit, wier majesteit
Met pen noch spraeklid is te ontvouwen.

Zy was bevallig van gelaet,
En gaf in 't heusch en zedig wezen
Een zuivere eerbaerheid te lezen.

Haer net en fierelyk gewaed
Was van de witte zy geweven.

Zy droeg een heldre starrekroon
Op 't ryzig hoofd voor elk ten toon,
Om blyk van haer geslacht te geven.

Dus zat ze in 't midden van haer' stoet,
De vruchtbaerheid, en vergenoeging,
De vrede, en blydschap, die geen wroeging,

Maer reinen lust duldt in 't gemoed.
Al dienaersfen, fris van leden,

Die naer 't believe van mevrouw
Gestadig wachten, en getrouw
In haren dienst heur' tyd besteden.

Een schoon en hemels maetgeluid,
Geteeld door honderd zangkorallen,
Verzeld van orgels en cimbalen,

Trok hier het hart ten boezem uit.
Terwyl de wierookgeuren rezen,

Die duizenden, met bly gebaer,

Hier rookten op 't gewyd altaer,
En dus haer hoogheid eer bewezen.

De Dichtkunst deed ook 't wierookvat
Tot eer der Huuwlyksliefde branden;
Die vast met uitgestrekte handen
Om de eer van haer omhelzing bad.

De koren zwegen op 't gebieden

Der Huuwlyksliefde eerbiedig stil.

De Dichtkunst sprak; Godin, wier wil
De stervelingen nooit ontvlieden,
Ik kom aen uwe majesteit

Myn heufche dankbaerheid betuigen,

Nu 'k ADRIANA neêr zie buigen

Voor uwe magt en mogenheid:

Nu gy, tot opbouw van myn koren,

Van velen thans zoo bits versmaed,

En tot herstelling van myn' faet,

DE HAES vereent met VAN DER TOOREN.

Hoe! sprak de Huuwlyksliefde weêr;

Hoe! zoude ik dankbaerheid ontfangen

Van u, wiens zoete maetgezangen,

Vermeldende myn' lof en eer,

My lang tot uwen dienst verplichtten!

Ik wil voor u, die 't bruiloftbed

Zoo mild met maegdepalm bezet,

Oneindig meêr dan dit verrichten.

Gedoog des dat ik u ontvouw

Wat dierbaer heil en zegeningen

Zal dalen op deeze Echtelingen,

Tot staving hunner kuisfche trouw.

De vree, gefierd met verfche olyven,

Zal van hun huis den twist en haer,

Die pesten van den echtenftaet,

Met al haer fnood gevolg verdryven.

De vergenoeging zal in 't hart

Der deugdfame Echtgenooten wonen,

De blydfchap aen haer zyde tronen,

En hoeden hen voor leed en fmart.

Dus zullen zy een reeks van jaren

In voorfpoed leven, eens van zin,

En, fmeltende in een kuisfche min,

Ontworstlen allerlei gevaren.

Terwyl de milde vruchtbaerheid

Op mynen last hen zal bejegenen,

Hun huwlyksbed met spruiten zegenen,
Daer 's Ouders beeld en deugd in leit.
Wacht des, o Dichtkunst, frische loten,
Die, aengezet door heilig vier,
In 't kunstig handlen van de lier,
Doen zien uit wien ze zyn gesproten.
Zoo beure uw eer zich weder op.
Zoo moete uw kunst weêr heerlyk bloeijen.
Zoo raeke uw luister weêr aen 't groeijen.
Zoo ryze uw glory weêr in top.
Hier op verdubbelden de koren
Hun hooge klanken. overal
Was niet dan vreugd en bly geschal,
Met vrolyk feestgejuich te hooren.
Het geen my wekte; en alles, wat
My in myn droomen was verschenen,
Was in een oogenblik verdwenen,
Dewyl ik stil en eenzaam zat.

V R E U G D E G A L M ,

T E R B R U I L O F T E

V A N D E N H E E R E

J A N V A N D E R H O O P ,

E N M E J U F V R O U W E

J O H A N N A S L E G H T .

Gevierd in Rotterdam, den xxx. der Wynmaende,

M D C C X X X I I .

Van waer die schelle feestgezangen?

Van waer dat lieflyk maetgeluid,

Dat al myn zinnen houdt gevangen,

En voert myn ziel ten boezem uit?

My dunkt het schynen bruilofttonen,

Die, daer de steêjeugd op de maet,

Verheugd van geest, ten reije gaet,

De vruchtbaerheid op de aerde tronen,

En voeren, met een' blyden trant

Haer naer de kuische ledekant.

Ei! zegt my, huppelende reijen,
o Frisfche fteêjeugd, zeg, zeg op;
Wie zal zyn Bruid ter echtkoets leijen?
Wiens heilzon ftygt zoo hoog in top?
'k Zal dan myn speeltuig met uw fnaren,
'k Zal dan de tonen van myn fluit,
Met uw verrukkend maetgeluid,
Met uwe harp en cyter paren:
Zoo deel myn dichtgeest in de vreugd
Die gy geniet, o prille jeugd!

Wat zegt gy! zyn JOHANNAES zinnen
In 't eind verzacht door VANDER HOOP!
Zal zy haer' minnaer wederminnen!
En legt men thans den huwlyksknoop!
Gewis, ik zie die fchoonheid pronken
In 't midden van de bruiloftzael,
Ei! zie hoe zy, met ftrael op ftrael,
Elkander over zy belonken!
Hoe fmelten zy in 't zoetfte zoet,
Dat twee verliefde harten voedt.

Nu laet uw' zang vry hooger ryzen,
 o Reijen! zingt een' scheller toon,
 Om 't Paer naer zyn waerdy te pryzen.
 Waer blonk de trouwzael ooit zoo schoon?
 Hier huwt de deugd aen heufche zeden,
 De wakkerheid aen huisbeleid,
 De Godvrucht aen de zedigheid,
 De kuisheid paert met frifche leden,
 Terwyl de min, in 't heil vernoegd,
 De huuwlyksbanden t'zamen voegt.

Wat zal vrouw Zeevaert zich vermaken
 Wanneer zy hoort van dezen echt!
 Hoe zal haer hart in blydschap blaken,
 Nu VAN DER HOOP vereent met SLECHT!
 Twee namen op haer' waterwagen,
 Langs andre kusten, andre zeen,
 Langs afgelegene stranden heen,
 Door haer met bly gejuich gedragen.
 Hoe zal de vreugde, reis op reis,
 Weërgalmen in haer froompaleis!

Wat heil, dus zal zy zich doen hooren,
In 't midden van haer' waterstoet:
Wat heil is thans voor my geboren,
Nu sLEGHT haer' lief als Bruïgom groet!
Gelieven, beide voortgesproten
Uit stammen, die, ten allen tyd,
Door yver, wakkerheid en vlyt,
Myn magt en ryksgebied vergrootten;
Door wie myn staet is onderstut,
De Rotterdamsche Beurs tot nut.

Nu wacht ik spruiten, brave zonen,
Die, heus van handel en oprecht,
In hun beleid en arbeid toonen
Gedaeld te zyn van Vader sLEGHT.
Zoo zal de zeevaert weder bloeijen;
De welvaert langs het blanke nat,
't Geen 't luchtig Rotterdam bespat,
Verheugd ter haven binnen vloeijen;
Terwyl de koopmanschap weêr stygt,
En haren ouden luister krygt.

Maer uw geduld is door myn zangen,

Gelukkig Paer! te lang gerekt;

My dunkt ik zie hoe uw verlangen

Zich reeds ter huwlyksponde strekt.

Dat 's Hemels zegen u verzelle.

Smaek lange jaren 't ruim genot

Van 't zacht en minzaam huwlykslot.

Dat nimmer twist uw huis ontstelle.

Een zoon kroon binnen 't jaer uw' echt,

Tot vreugd van VAN DER HOOP en SLEGT.

AEN MYNEN KUNSTGENOOT
NIKOLAES VERSTEEG,

*DAT HY MY VERSCHOONE TE ZINGEN, OP ZYN
HUWELYK MET*

M E J U F V R O U W E

ELIZABETH VAN DEUREN.

't Welk voltrokken is op den VII. der Zomermaende, des jaers

M D C C X X X I I I .

Hoe kan ik u, in 't midden van de reijen,
Myn Kunstgenoot, naer 't bruiloftbed geleijen?
Hoe kan ik, met vereischte maet en zwier,
Een' huuwlykstoont doen hooren op myn lier?
Daer nog het nat aen myn besturven wangen
By druppels, om myns Vaders dood, blyft hangen,
De bange rouw het kinderlyke hart
Gestadig wondt en grieft met smart op smart!

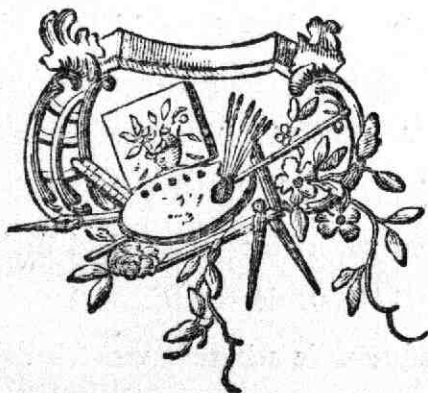
E e e 2

Niet

Niet dat ik poog het wijs beleid des Heeren,
Door ongeduld vast morrende, af te keren.
o Neen! ik keer me eerbiedig naer Hem toe,
Ik prys zyn' naem, en kusch zyn strenge roé;
Opdat het Hem believe, vroeg en spade,
My gaê te slaen met oogen van genade;
Opdat . . . maer zacht! waer word ik heen geleid!
Vergeef het my. de gulle vrolykheid
Wil my nog niet met haer gezicht beschynen,
Maer laet my in een nare droefheid kwynen.
En daer ik vast vermast ben door den druk,
Stygt gy, myn vriend, ten toppunt van geluk.
'k Heb 't levenslicht myns Vaders aen de kimmen
Zien ondergaen, om nooit weêr op te klimmen,
En gy verkrygt het einde van uw hoop,
Hoe ongelyk is 't weereldsche beloop!
Maer och! ik kan niet in uw blydschap delen.
Myn rouw belet me een huuwlykslied te spelen.
'k Zong anders met een zedig maetgeluid,
De deugden van uw heufche en kuifche bruid.
Ik ben gewis der vriendschap dat verschuldigd,
Der vriendschap lang by ons, myn vriend, gehuldigd,

Maer

Maer verg my om die vriendschap geen gedicht.
'k Heb Vader pas den laetste plicht verricht,
En voel my zoo door rouw en droefheid prangen,
Dat my de lust vergaet tot bruilofzangen.
Verschoon my des, myn waerde Kunstgenoot!
God storte op u zyn' zegen uit zyn' schoot.
Hy houde lang, gelukkige Echtgenooten,
De tweedragt uit uw zalig huis gesloten.
De voorspoed blyf daer wonen met den vreé,
En brenge een' stoet van zyn gespelen meé.
De vruchtbaerheid will' uwen echt bekroonen
Met spruiten, die hun Ouders beeld vertoonen.
God voede hier uw kuische liefdevlam;
En zette u eens ter bruiloft van het Lam.

O P H E T H U W E L Y K

V A N D E N H E E R

J O A N N E S B A D O N ,

E N M E T U F V R O U W

K L A R A G H Y B E N ,

*Voltrokken te Dordrecht, den XXIV. van Wynmaende,
des jaers*

M D C C X X X I V .

By de overblyfzels van het huis te Merwe, alom
In 's lands kronyk vermaerd, door hoogen ouderdom,
Zet zich de Dordsche Maegd, die ryzige van leden,
De voorste, en edelste van Hollands andre steden,
Mistroofstig neêr, en zucht. het wapenschild der Stad
Houdt ze in de flinkehand. de rechtehant bevat
Een frische olyvespruit. de tabbaerd van scharlaken
Hangt ongegord aen 't lyf. haer poesle maegdekaken

Zien

Zien bleek en ongedaen; terwyl een tranevliet
Uit bei hare oogen in de kruik der merwe schiet.
Nu ziet zy naer de Stad en zucht hoe langs hoe droever,
En op haer zuchten zucht de weêrgalm langs den oever.
De Merweninf, gewekt door zulk een droef geluid,
Steekt, in verwondering, het hoofd ter stroomkille uit.
Zy ziet de Maegd, en zegt: o pronk der vrye staten!
Wat is 'er dat u dus in droefheid uitgelaten
Doet weenen? immers is al 't land in stille rust.
't Verschriklyk oorlogsvuur blyft hier nog uitgeblust.
Uw kielen kunnen langs de blaauwe pekelbaren,
In alle veiligheid naer vreemde kusten varen.
Geen tweedragt wordt 'er by uw burgery gevoed.
Wat is 'er dan, o Maegd! dat u zoo treuren doet?
Och! zegt de Maegd, wat kon de blydschap my bekoren,
Toen schrandre KEARA in myn vesten werd geboren!
Gy hebt my menigmael wat groots van haer voorspeld.
Hoe had ik al myn' zin op deze maegd gesteld!
Met wat al zorg heb ik die nyvere opgetogen!
Op hoop, dat eindelyk 't my zou gebeuren mogen
Te bogen op een maegd, van hemelsch vuur bezielde,
Die aen haer maetgezang elkéén gekluisterd hield.

En myn verwachting is niet vruchteloos gebleken.
 Laet Neêrlands Helikon, ja, laet de nyd zelf spreken,
 Wordt GHYBEN, in myn Stad geteeld en opgevoed,
 Als tiende Zanggodin van yder niet begroet?
 Maer och! terwyl ik my vermaek in hare gaven,
 Terwyl ik haer, vol moeds, in 't zangperk voort zie draven,
 Waer yder de eerekroon haer zet op 't ryzig hoofd,
 Wordt, door de schalke min, die Saffo my ontroofd.
 Apolloos dubble zoon, BADON, die kruideryen,
 Door Febus gunst en kunst, verkeert in artsenyen,
 En in der Dichtren rei een blinkend sierfel strekt,
 Verlieft op KLARAES deugd, en schoonheid; hy ontdekt
 Zyn lyden aen de maegd, en poogt haer jonge zinnen,
 Schoon langen tyd vergeefs, te buigen om te minnen.
 En eindelyk, wat wordt myn hart beklemd door rouw!
 Schenkt myne Saffo hem haer wederliefde en trouw.
 Zy volgt haer' Echtgenoot, en zal my haest begeven,
 Om elders, vergenoegd en bly, met hem te leven.
 Gij, zegt de Merwenimf, gy hebt, o brave Maegd!
 Die billyk eer en moed op uwe KLARA draegt,
 Geen reden om zoo zeer om haer vertrek te schreijen.
 't Is eers genoeg dat zulk een pronk der maegdereijen,

Dat zulk een helder licht, en luisterryke zon,
Die hare glansfen spreidt langs al den Helikon,
Uit uw vermaerde vest zoo heerlyk is verschenen.
Ei! droog uw tranen af, o Schoone, staek uw weenen.
't Is kuifche liefde, alleen op blanke deugd gegrond,
Die hier den trouwknop legt van 't heilryk echtverbond,
En waer de liefde alleen twee jeugdelingen paerde,
Daer heeft men in den echt een' Hemel hier op aerde.
BADON is waardig met die maegd ten echt te treên.
Hy heeft altyd de deugd gevierd en aengebeên.
Hy weet, door yvervuur aen 't gloeijen, in zyn dichten,
Een' andren op het spoor der Dichtkunst voor te lichten.
En 't zyn haer poesle leên, haer welgeschapen leest,
Haer schoonheid niet alleen, maer meest haer eedle geest,
Verfierd met blanke deugd, waer door hy eerst zyn zinnen
Gezet heeft om de maegd oprecht en trouw te minnen.
Staek des, o Maegd, ei! staek uw bange droeffenis.
Verheug u in het heil dat haer beschoren is.
Zy zal, schoon ze u begeeft, nogthans in hooge wyzen,
Uw' luisterryken naem aen 't stargewelf doen ryzen.
De Dordsche Maegd toont zich door deze reên voldaan.
De lachjes vlogen weêr op 't aenzicht af en aen;

Wanneer een vreugdgejuich, met aengenaem gefchater,
En lieffelyken toon, kwam rollen over 't water,
Het geen de Dordsche jeugd verwekte, daer zy 't paer,
Met blyden bruiloftgalm, geleid naer 't echaltaer,
En toewenscht; dat het lang in heil en voorspoed leve,
Dat zyn gezegende echt gewenschte spruiten geve,
Die steunfels strekken aen den Duitschen Helikon,
Tot glory van den stam van GHYBEN en BADON.

T E R T R O U W F E E S T E

V A N D E N H E E R

A R N O U T G E V E R S ,

E N D E E D E L E J O N G K V R O U W E

M A R G A R E T A M A R I A B R O U W E R .

*In den Echt vereenigd te Rotterdam, op den xv. der
Bloeiende, des jaers*

M D C C X X V I I .

I. Z A N G .

W a e r l i g t d e b l a n k e l i e f d e t ' h u i s ?
By wat gelukkig paer vervoegen
Zich rust en vrede en vergenoegen,
Terwyl de twist, met woest gedruis,
Voor die gespelen heen moet vlugten;
Welk eene huwlyksponde bloeit,
Door milde vruchtbaerheid besproeid,
In aengename en frische vruchten:
Of waer geniet men 't eelste zoet
Dat reine lusten in ons voeden?

Waer worden voor- en tegenspoeden

Gedragen met gelyk gemoed?

Waer leidt men zulk een zalig leven,

Dat voor geen schatten is te geven?

1. T E G E N Z A N G.

Het paer, waer aen de deugd alleen

De grondslag is van 't eerlyk minnen;

Dat, vol vernoeging, ziel en zinnen,

Door 't zalig huuwlyk smelt in een;

Dat frisch van leden, eens van jaren,

Geen dartle drift in 't hart gevoelt,

En op geen ander oogwit doelt,

In 't heilzaam en gezegend paren,

Dan 't nut van Kerk- en Burgerfaet;

Dat voorts in stilheid, al zyn leven,

Verwacht wat God gelief' te geven,

Daer 't bezig is de middelmaet

In spoed en onspoed te betrachten;

Dat paer heeft al dat heil te wachten.

2. Z A N G.

Uit zulk een deugdzaam grondbegin

Sproot eerst die zuivre en reine liefde,

Die ARNOUW en MARIA griesde ;

Des gaet thans ook hun heilfaet in.

Maer wie kan nu 't geluk ontleden

Van braven GEVERS, nu de deugd,

In 't bloeijen van de prilste jeugd,

De zedigheit, en eerbare zeder,

Met MARGARETA, juist van leest,

Liefstalg, vriendelyk van wezen,

Waerin, wat schoon is, staet te lezen,

Doch eene reeks van deugden meest,

Die in haer' blanken boezem' wonen,

Zyn kuisfche en teedre min beloonen!

2. T E G E N Z A N G .

Geen minder heil heeft uit deez' echt

Ook 't fcheepryk Rotterdam te wachten!

Hier huwt de liefde twee geflachten,

Twee achtbre ftoffen; afgerecht

Om 't roer van 't hoog gebied te fturen,

De ftam van BROUWER, gul van aert,

Wordt hier met GEVERS ftam gepaerd;

Nu wacht men wakkre Palinuren,

Die steeds voor 't heil van 't algemeen,

Tot 'savonds van den vroegen morgen,
 Op 't spoor der deftige Oudren zorgen,
 En rustig al hun vlyt besteën,
 Opdat de handel aen zou' groeijen,
 En Rotterdam in welvaert bloeijen.

T O E Z A N G .

Gezegend paer, ter goeder uur
 In 's Hemels milde gunst verbonden,
 Nooit worde u onheil toegezonden.
 Dat rein en zuiver minnevuur,
 Dat hier in twee paer oogen flonkert,
 Groei' met de jaren aen in kracht,
 En worde nimmer door een' nacht
 Van wrokkend huiskrakkeel verdonkerd.
 De milde Hemel doe uw' echt
 Gewenschte Zoons en Dochters telen,
 Waerin der GEVERS deugden spelen,
 En BROUWERS edele inborst legt.
 Spaê moet gy hier elkander derven,
 Om namaels beter heilstaet te erven.

B R U I L O F T Z A N G ,

V O O R D E N H E E R E

M I C H I E L V A N D E N B E R G ,

A D R I A E N S Z O O N ;

E N J O N G K V R O U W E

K O R N E L I A G R I M E S .

*In den Echt vereenigd te Rotterdam, op den VI. der
Oogstmaende, des jaers*

M D C C X X X V I I I .

Op de Wyze: LUSTIG, LUSTIG KOMT NU BY, enz.

Maegdekeeltjes, wier geluid
Voert de ziel ten boezem uit,
Onder 't luistren naer den klank
Van uw streclend maetgezangk;

Maegdekeeltjes, zwygt nu niet,
Zingt, verheugd, een vrolyk lied,
GRIMS, zoo zedig als oprecht,
Treedt met VAN DEN BERG ten echt.

Kuifche liefde en blanke deugd,
 Zedigheid en eerbare jeugd,
 Volgen, met haer' stoet, het Paer
 Naer het heilig echtaltaer.

't Speelgenootschap strengelt thans
 Maegdepalmen tot een' krans,
 't Vlecht gebloemt en mirtekruid
 Om het hoofd der brave Bruid:

Maegdekeeltjes, dat daer by
 De aengename melody
 Van uw zangkunst klink' en rys',
 VAN DEN BERG en GRIMS ten prys.

KNIBBES, MISPELBLOEM, en KAEN,
 VANDER MEI, en FENIX gaen,
 Met DE STERKE en MEES u voor,
 Volgt, ei volgt hen met uw koor.

Luister! houdt de Nachtegael
 Hoogtyd in de bruiloftzael!
 Neen: de maegdelyke keel
 Streelt ons dus, zoo schel als eël.

Hoe verheft dit feestmuzyk
't Heil van 't heilig Huwelyk,
Dat het al te boven gaet.
Zie, de liefde flaet de maet.

Maegdekeeltjes, gaet zoo voort,
Meldt ons, in uw stemakkoord,
Hoe des Bruîgoms jeugdig hart
Is gepynd door minnefinart.

Zingt ons, welk een zaligheid
Hy geniet, nu huisbeleid,
Jeugd, en deugd, en eerbare zeên,
Met hem naer de trouwkoets treên.

Zingt, ei, zingt hoe ziel en zin,
Door een onderlinge min,
By dit welvereenigd Paer,
Wordt gesmolten in elkaêr.

Zingt ons, op verheven wys,
Welk een zalig Paradys
't Paer, in kuische min vergaerd,
In den echt geniet op aerd.

Dat zich uw gezang dan keer',
En des Bruïgoms Moeder eer',
Die in stilheid overdenkt
't Heil dat God haer' kindren schenkt.

Wenscht haer, met eerbiedigheid;
Dat de hoogste Majesteit
Haer den zegen lang doe zien,
Dien zy haer geslacht wil biên.

Dat uw stem, op scheller wys,
Nu ten hoogen hemel rys',
En, met smeekende gebeên,
's Hemels zegen troon beneên.

Bidt, dat nimmer 's hemels Heer
Hier het zoet in roet verkeer';
Dat Hy bittre ramp en kruis
Weer' van dit gezegend huis;

Dat zyn goedertieren oog
Bruid en Bruïgom, van omhoog,
Gade sla, en hun bedryf
In zyn gunst gezegend blyf'.

Smeekt Hem, dat de vruchtbaerheid
Hier de Huuwlyksponde spreid',
En met spruiten fier', wier jeugd
's Ouders lust verftrekke en vreugd.

Smeekt Hem, dat de dood dit Paer
Spade scheidt van elkaër;
En het namaels, voor zyn' troon,
Feest moog' vieren met Gods Zoon.

Maegdekeeltjes, uw geluid
Overklinkt my, 'k schei 'er uit,
Om te luistren naer den klank
Van uw strelend maetgezangk.

O P H E T H U W E L Y K

V A N D E N H E E R

W I L L I A M S T I R L I N G ,

E N M E J U F V R O U W E

J O H A N N A M A R I A V A N R Y K E V O R S E L .

Voltrokken op den XIX. der Oogstmaende, des jaers

M D C C X L I V .

El vermaek der ftervelingen,
 Kuifche Speelkunst, help my zingen,
 Minnelyke hemelspruit,
 Sterk de tonen van myn luit;
 'k Zal het fierfel uwer koren
 Eenen bruiloftzang doen horen;
 Dat 's J O H A N N A , die, vol zwier,
 Uwen lof, op 't kunstklawier,
 In verfcheidenheid van wyzen,
 Keurig doet ten hemel ryzen,

En

En de kroon der speelkunst spant;
Nu zy trouw, en hart, en hand,
Braven STIRLING heeft gegeven:
Echtelingen, niet gedreven
Door een wufte en dartle min,
Maer die, met bedaerden zin,
In 't gareel des Huuwlyks treden,
Voortgeleid door de eedle reden,
En verzeld van blanke deugd,
In het bloeijen van hun jeugd.

'k Zie de feestzael reeds ontfloten,
En de brave Trouwgenooten
Met geluk en heil begroet,
Door een' breeden vriendenstoet;
Die, door noefte koopbedryven,
'sLands gemeene welvaart styven,
En de Rotterdamsche vlag
Voeren in een' andren dag,
Waer de vruchtbre uitheemsche luchten
't Vliegend koopgevaert bevruchten,
Dat, geleid door goeden wind,
Langs het zout een zeefpoor vindt,

Om zyn vergehaelde waren,
Onder 's Hemels guñst, te baren,
Aen den zoom der blonde maes;
Die, met ruisfchend froomgeraes,
Op 't gejuich der Feeftelingen,
't Vrolyk Iö fchynt te zingen;
Daer ze, nit toegenegen lust,
Reis op reis de feestzael kust;
En befchouwt hoe opgetogen
STIRLING ftact, met minzieke oogen,
Op JOHANNAES poesle leên;
Ryzigheid, aenminnigheên,
Leliwitte maegdekaken,
Die hem ambrozyn doen finaken,
Als zyn mond, met reinen lust,
Die bezielde rozen kust.
Nu vergeet hy ligt de rampen,
Daer zyn liefde meê moest kampen,
In den winter van zyn min,
Nu hy, met vernoegden zin,
Ruim en vrolyk aém mag halen,
In de koefterende ftralen

Van het flonkerend gezicht,
Waer zyn Bruid hem meê verlicht;
Nu ze in 't vrolyk feestgewemel,
Van den breeden Huuwlykshemel,
(Als de zon, uit haren trans,
In de lente) met haer' glans,
Zacht en teeder hem bejgent;
Hem met haren invloed zegent;
En zyn jong en vlugtig bloed
Zaligt met haer warmte en gloed.

Maer . . . wat zie ik? welk een luister?
'Toorts en fakkel worden duister
Voor dit licht, dat strael op strael
Spreidt in 't midden van de zael.
Vreemd gezicht! 'k word opgetogen!
'k Zie met onbenevelde oogen,
Eene Maegd, wier majesteit
Heldren luister van zich spreidt!
Hare hand omvat een vedel,
Op den maegdelyken schedel
Pronkt de fiere nachtegael:
Zy, die wy, met deze prael,

Op een hemelkloot zien pryken,
 Geeft aen al de weereld blyken,
 Dat zy, hemelspruit, gewis,
 De onwaerdeerbare Speelkunst is.
 Onder 't streelen van de snaren,
 Blyft ze op de Echtelingen staren;
 Groet den Vader van de Bruid.
 „ RYKEVORSEL, (roept zy uit)
 „ Die uw drukke koopkantoren,
 „ Op zyn' tyd, voor myne koren
 „ Weet te ruilen, om uw' geest,
 „ Al den dag bezet geweest
 „ Met de zorg der handelingen,
 „ In myne edele oeffeningen,
 „ Uittespannen, u tot lof,
 „ My tot glory: 'k heb myn Hof,
 „ o Meçcen! om u begeven,
 „ Door een zuivre zucht gedreven
 „ Tot uw fiere Huuwlykspruit.
 „ O JOHANNA! brave Bruid!
 „ (Dus vervolgt zy hare reden)
 „ Wier oprechtheid, deugd en zeden,

- „ Ons doen zien hoe Moeders beeld.
 „ Loflyk door uwe adren speelt:
 „ WILLIAM, die, altyd nader,
 „ Volgt het voetspoor van uw' Vader
 „ Zalig Paer, uw huuwlyksheil
 „ Overschryde perk en peil.
 „ Dat des hemels milde zegen
 „ Al uw handeling bejegen',
 „ Uw gelukkig huis besproei,
 „ Dat daerin de vrede bloei,
 „ En de welvaert blyve wonen.
 „ Brave Dochters, wakkre Zonen,
 „ Strekken 't zegel van uw min:
 „ Zonen, die, met noesten zin,
 „ 't Beursgewelffel helpen schragen;
 „ Rotterdam doen glory dragen,
 „ Bogen, met veel vreugdgebaers,
 „ Op een reeks van handelaers,
 „ RYKEVORSELS brave loten,
 „ STIRLINGS huis en flamme ontschoten,
 „ Wier oprechtheid elk ontdekt
 „ Uit wat bloed hun oorsprong strekt".

Ach! daer vaert, daer vaert zy henen,
 Van een helder licht omschenen!
 Echtelingen, al het goed,
 Waer 't de Speelkunst, in haer groet,
 Lustte uw Huuwlyk meê te zegenen,
 Moete u, jaren lang, bejegenen;
 Jaren lang uw Ouders zien
 't Heil dat God hun huis wil biên.

D E F E E S T R E I,

Op de Wys: MYNEN GEEST VOEL IK MY DRINGEN.

Laet ons palm en mirt schakeren

Tot een bruilofskroon:

Laet ons deze Feest vereeren.

Met een' blyden toon:

Nu wy, langs rozendreven,

Zien STIRLING, fier en bly,

Den Huuwlykshof in sireven,

Aen RYKEVORSELS zy.

*Blonde minnewichtjes spreijen
Bloemen langs de paên.
Lonkjes, lachjes maken reijen
Waer zy 't Paer zien gaen.
De wind roert, zacht en teder,
Het lachend loof, waerin
't Gevogelt, vlug van veder,
Verheft hun kuische min.*

*Nimmer moeten, o Gelieven!
Dorens van verdriet
In dees' Hof uw voeten grieven.
't Heil, dat gy geniet,
Moet' nimmermeer verdwynen:
En, voor uw Echtverbond,
Een blyder dag verschynen,
Op dezen morgenstond.*

OP HET HUWELYK

VAN DEN HEER

ABRAHAM VAN RYKEVORSEL,

EN JONKVROUWE

SUZANNA MARGARETA DES AMORIE.

Voltrokken op den III. van Wintermaende, des jaers

M D C C X L X I X.

Reine Liefde, ziel van 't leven,
 Wier beleid, op hoogen trant,
 Daer het wierookoffer brandt,
 Door al 't Zangkoor wordt verheven;
 Vlekkellooze Huuwlyksmin;
 Leenigster van ramp en smarten;
 Samensmelster van twee harten;
 Die, in RYKEVORSELS zin,
 Wrocht een kuifche zucht tot huwen;
 Schoon het woelend koopbeleid,

U den toegang had ontzeid,
En gestaég hem wist te omstuwen
Met een' drom van bezigheên:
Hy, getroffen door 't vermogen
Van SUZANNAES vriendlyke oogen,
Ziet zyn' minnestryd volstreên;
En die kuifche, heusch van zeden,
Die, door al haer blonde jeugd,
De onbesmette en blanke deugd,
Heeft gevierd en aengebden,
Schenkt hem hart en hand ten echt.
Des hy u, op uwe altaren,
In 't gedrang der Bruiloftscharen,
Dankbren wierook nederlegt.
Vrolyk juicht in zulk een' zegen,
Als zyn liefde valt ten deel.
Nu hy zulk een schoon juweel,
Zulk een Parel heeft verkregen,
In MARGRETA, al zyn lust.
Daer hy aen haer' hals blyft hangen,
En de roosjes van haer wangen,
Met verliefde lippen kuscht.

Teelfter van het eêltst genoegens,
 Die wy hier, der Maegden bloem,
 By der Jongelingen roem,
 In den echt te zaem zien voegen,
 Reine Liefde, dael, ei! dael,
 Op 't gejuich der feestelingen,
 Uit uw hooge hemelkringen,
 In dees ruime Bruiloftzael.
 Breng een' stoet van uw gespeelen,
 Eensgezindheid, rust en vreê,
 Spoed en blyde welvaart meê,
 Om het Paer, in de echtgareelen,
 Voort te leiden; en gebie
 Dat de vruchtbaerheid met Zonen
 RYKEVORSELS Echt will' kroonen,
 't Huuwlyk van DES AMORIE
 Doe in brave Dochtren bloeijen;
 Tot sieraed van beider stam;
 En tot heil van Rotterdam;
 Dat zyn welvaart zal zien groeijen,
 By het bloeijen van dees' Echt,
 Word' myn beê my niet ontzegd.

O P H E T H U W E L Y K

V A N D E N H E E R

L E O N A R D U S P A T Y N ,

G E N E E S H E E R ;

E N M E J U F V R O U W E

J O H A N N A A D R I A N A V A N B E E F T I N G .

I n 't einde triömfeert de liefde van PATYN.
Zyn ADRIANA, een trezoor van deugd en zeden,
Een pronkstuk van Natuur in schoonte en minzaamheden,
Zalft, met haer wedermin, zyn wond en minnepyn.
De vergenoeging schenkt den blyden bruiloftwyn.
De kuisheid spreidt de koets met hagelwitte leden.
De stille rust, van 't Paer gediend en aengebden,
Ontschuift, als Speelgenoot, de Huuwlyksbedgordyn.
De blyde welvaert dael', in 's Hemels gunste, neder,
En strook', en streele hen, zoo minnelyk als teder;
Terwyl de vruchtbaerheid hun sponde bloeijen doe
In spruiten, die doen zien uit wien ze zyn gesproten.
Zoo juichen Kerk, en Staet, o brave Trouwgenoten!
Van BEEFTING, en PATYN, met schelle galmen toe.

T E R

T E R

ZILVEREN BRUILOFTE

V A N D E N H E E R

MICHIEL VAN KOUWENBERG,

E N M E J U F V R O U W E

J O H A N N A V A N D A M .

Nu 't KOUWENBERG gebeuren mag
 Dees' dag, zyn' zilvren Bruiloftdag,
 Aen 's hemels trans te zien verryzen,
 Ontfonkt hy, blakende van vreugd,
 Om, met de Huisvrouw zyner jeugd,
 Den Allerhoogsten God te pryzen.

Hy staert op zyne Bedvriendin,
 Het voorwerp zyner Huuwlyksmin,
 Den dierbren wellust zyner oogen;
 En, peinzend wat gezegend lot
 Hy, in zyn Gade, ontfong van God,
 Wordt hy, verwonderd, weggetogen.

Nu denkt hy aen haer huisbeleid,
Haer teedre liefde en naerftigheid,
Haer blanke deugd en eerbare zeden:
Dan aen 't bedaerd en ftil gemoed,
Waer meê zy voor- en tegenspoed
In haren echtfaet heeft geleden.

Een trits van Dochtren, en een' Zoon,
Vier parels aen zyn Huuwlykskroon,
De vruchten van zyn eerlyk minnen,
Ziet hy, op harer Oudren spoor,
Kloekmoedig voorttreên, om het koor,
Den tempel van de deugd te winnen.

Nu denkt hy hoe de wind van heil
Zyn Huuwlyksbootje wacide in 't zeil,
En hoedde, in 't barnen van de baren:
Hoe 't nog, met 's Hemels gunst belaên,
Het veilig door mag laten staen
Na vyfmael vyf verlopen jaren.

Dus peinzend grypt hy naer zyn lier,
En zingt het Eeuwig Albestier
Zyn vloeibre lof- en dankgezangen;
Terwyl zyn Gaê, in 't ftil gemoed,
De Godheid eert, en hulde doet,
Met vreugdetranen op de wangen.

Zing voort, o KOUWENBERG! zing voort.
 Wy, door uw maetgeluid bekoord,
 Wy volgen uw gewyde wyzen:
 Wy pasfen, op den toon en klank
 Van uwe lier, ons maetgezangk,
 Om 's hemels Heer met u te pryzen.

Maer hoe! wat is 't voor blonde jeugd
 Die u, gansch ftatig en verheugd,
 In uwe Feestzael komt bejegenen?
 Ik zie 't. uw Spruiten, bly te moé,
 Uw lieve Kinders treden toe,
 Om u, met hart en mond, te zegenen.

Hoor hoe, na eene heufche groet,
 Uw Zoon het woord voor allen doet:
 Hoe zweeft de blydfchap door onze adren,
 Nu we u, welvarend en gezond,
 Op dezen heuchelyken ftond,
 o Dierbare Ouders! mogen nadren!

Verheerlykt zy Gods Majesteit,
 Die u, in Haer Voorzienigheid,
 By 't lieve leven wilde fparen;
 Die, van uw Echtverbintenis,
 Nooit, met Haer gunst, geweken is,
 Den tyd van vyfentwintig jaren!

Wy wenschen, dat die Hemelheer
U zegen', en genadig weer'
Al wat u schaên kan of ontroeren;
Dat spaê de dood uw Huuwlyk scheid'
En Jezus u, in de eeuwigheid,
Ter Bruiloft van het Lam will' voeren.

Hy zwygt; en wy, van hem voldaan,
Wy hangen 'er ons zegel aen.
En, kan 't den hoogen God behagen,
Dan moet ge ook met uw Echtgenoot,
En de afkomst uit haer' vruchtbren schoot,
Uw' gouden Bruilofsdag zien daegen.

D E

Z I L V E R E N B R U I L O F T

V A N D E N

W E L E D E L E N H E E R

J O H A N N E S R A V E S T E Y N ,

E N M E V R O U W E

M A R I A D E V O S .

Gevierd den XVII. der Sprokkelmaende , des jaers

M D C C X L I I I .

Ontfonkte 't hart, voor vyfentwintig jaren,
 Van RAVESTEYN, en zyn DEVOS, om God,
 In 't midden van de blyde feestgebaren,
 Te danken voor hun heilryk/Huwlykslot.
 Geen minder vuur blaekt thans hunne ingewanden,
 Om 't reukwerk van oprechte dankbaerheid,
 Op 't hartaltaer, godsdienstig te doen branden,
 Ter eere van de Hoogste Majesteit:
 Daer zy zich door een' stoet van bloedverwanten
 Omringd zien, die, met een' verheugden geest,

En

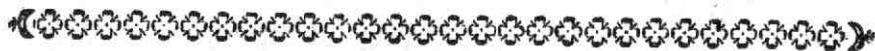
En bly gebaer, veel heils, van alle kanten,
Hun toejuicht, op hun zilvren bruiloftfeest.
Een bruiloftfeest dat mirtekranen noch kroonen,
(Dat vry de jeugd met zulk een fierfel prael',)
Noch ydlen klank van helle en schelle tonen
Der snaren duldt in 't midden van de zael.
ô Neen; hier siert de Huuwlyksmin den schedel
Van 't edel Paer, als een onwelkbare kranen,
Die, moedig op drie parels, schoon en edel,
't Gezicht alom doet scheemren door zyn' glans:
Een lofgezing, nu fyner, dan weêr grover,
Gezongen door een breede deugdenry,
Rolt zedig hier de ruime feestzael over;
Daer RAVESTEYN, aen zyn MARIAES zy
Gezeten, zich verheugt in 's Hemels zegen,
En, van zyn Gaë geliefkoosd en gestreeld,
Verrukt wordt, in 't aendachtig overwegen
Van 't heil, hem in den Echtenstaet bedeed.
MARIA zit verwonderd opgetogen.
Nu looft ze God, in 't ongeschapen licht.
Dan rollen weêr de tranen uit haer oogen,
Van blydschap, langs haer zedig aengezicht,

Daer zy heur beeld, haer zeden, en manieren,
 Heur Godsvrucht, schoonte, en hagelwitte deugd,
 En vriendlykheid, haer Dochters ziet versieren;
 Die, met heur' Zoon, den roem der prille jeugd,
 In al 't gewoel van 't vrolyk feestgewemel,
 Als sterren om de dagtoorts en de maen,
 Aen 't blaeuw en breed gewelfsel van den hemel,
 Om de Ouders, in de zael, ten reije gaen.
 Daer 't Paer zich hart en zinnen dus voelt streelen,
 En in een zee van zaligheden baedt,
 Verschynen drie aenminnige gespelen,
 Drie deugden, elk te kennen aen 't gelaet,
 Om RAVESTEYN, en zyne Gaê te zegenen.
 Liefdadigheid, wier wezen vrolyk bloost,
 Komt, vriendlyk, hen met dankbaerheid bejegenen,
 Voor hunne liefde, aen 't ouderlooze kroost,
 Hun zorg betrouwd, oprecht en teêr gebleken.
 Gerechtigheid, geblinddoekt voor 't gezicht,
 Erkent de vlyt, die, noest en onbezweken,
 Aen 's Mans beleid haer hooglyk heeft verplicht,
 Wanneer hy, daer de Vierfchaer was gespannen,
 Verdrukte deugd onthefte van geweld,

De boosheid en godloosheid uit hielp bannen,
En 't recht alins gevest heeft en besteld.
De Godsvrucht, wier bedaerd en statig wezen
Het stil gepeins van 't hart, oprecht en rein,
Aen elk als in een' spiegel geeft te lezen,
Juicht vrolyk in het heil van RAVESTEYN.
Zy acht zich aen zyn' yver duur verschuldigd.
Zy looft den dienst, dien 't kruisgeloof ontving,
Wanneer hem zelfs verdreven Waerheid huldigd',
En zegende als haer' waerden Ouderling.
Zy keert zich tot de brave Trouwgenooten,
En looft met lust, hun kuifche Huuwlyksmin;
Roemt hun geluk, die door hun wakkre loten,
In hunne jeugd, de deugd, met blyden zin,
Naer 't voorbeeld van hunne Ouderen, zien eeren.
God, zegt ze, God, die eerst uw liefdevuur
In gunst ontfak, en daeglyks deed vermeerren,
Die u, door zyn aenbidlyk wys bestuur,
Een gansche reeks van vyfentwintig jaren,
In uwen Echt, met zegen overlaën,
Goedgunstig by het leven wou bewaren,
Wil verder u genadig gade slaen.

Geen onheil moete uw echtgeluk verminderen.
De Godheid rekke uw beider levenstyd;
En doe u zien hoe 't heil van uwe kinderen,
De palen van uw welvaert overschrydt,
Daer gy, indien zulks Gode kan behagen,
Met uw Geslacht, ter gouden Bruiloft zit.
Traeg moet de dood uw huuwlyksmin belagen,
En gy, gedost in 't onbefmette wit,
Feestvieren in de Heerlykheid te samen.
Zy zwygt, en al de Vriendenstoet juicht: Amen!

R O U W K L A G T

B Y H E T S T E R F B E D

V A N M Y N E N

V A D E R.

W at is 't, helaes! wat is 't my bang te moê!
Ik zie de hand des Heeren opgeheven!

Zy dreigt, daer flaet, och my! daer flaet zy toe!
En 't geldt, helaes! myn' waerden Vader 't leven!

o Zielverdriet! o zwaer en bitter kruis!

Myn treurig hart valt angstig aen het stenen.

De vaste steun, en pyle van ons huis

Wordt omgerukt, en stort, helaes! daer henen.

Myn Vader, my zoo waerd als 't levenslicht,

Ja waerder dan my de appel van myn oogen,

K k k

Be-

Bezwykt, en fluit zyn vaderlyk gezicht,
 Voor eeuwig met een' yzren slaep omtogen.

Hy, die, naest God, myn levens oorsprong is,
 Hy, die, naest God, my 't wezen heeft gegeven,

Zygt neêr, en sterft. o bange droeffenis!

Hy scheidt van my, en tevens uit dit leven!

Helaes! wat valt dat bitter scheiden hard!

Hoe drukken my die jammerlyke slagen!

Myn droeve geest, getroffen door die smart,
 Gaet buiten maet en pael, in 't jammeren en klagen.

En och! wien past, in dit verdriet,

De schorre en doffe treurtoon nader?

Wie billykt myn gewezen en klagten niet?

Ik mis, helaes! ik mis myn' waerden Vader!

Myn Vader, ach! wat was 't my heuchelyk en zoet,

Wanneer ik, met dien naem, myn' Vader aen mogt spreken!

Myn Vader ligt voor 't woên des doods bezweken!

Ei my! hoe zucht myn ziel nu zy hem derven moet!

Och! Vader! kost het dan der Godheid niet behagen

Te luistren naer het stil gebed,

Door my, tot uw herstelling, met

Een' diepen ootmoed, Haer eerbiedig opgedragen?

Kwam u geen hulp of vlyt te baet,
Waermeê de zoons van Hippokraet,
Door kracht en kunst van artsnyen,
U wilden voor den dood bevryên?
Och neen? de dood, waer 't al voor bukt,
Hield zich te diep, in de afgelegten hollen
Van uw verslymde long, verscholen,
En heeft, helaes! u van ons weggerukt!
Myn Vader! och! ik kan van uwe koets niet scheijen!
Wat moet ik bittre tranen schreijen,
Nu ik u zie verwonnen door den dood!
Helaes! wat is myn droefheid bang en groot!
Vergun my dat ik, onder 't kermen,
U nog, voor 't laest, moog' drukken in myn armen;
Veroorlof uwen oudsten Zoon,
Dat hy dit jongste blyk van liefde aen u betoon!
Ei! kom, omhels me, o Vader! weder.
Kom aen, omhels voor 't laest uw kind,
Dat u gelyk zyn eigen ziel bemint.
Maer hoe! is dan de liefde, die u teder
Den boezem griesde, gansch vergaen,
En zyt ge met myn smert niet aengedaen?

Gy hebt my immers, korts, met heilwensch nog bejegend;
Uw veege mond, helaes! wat valt die uiterste uur,
In 't overdenken, bang en zuur!
Uw veege mond heeft my nog vaderlyk gezegend;
En lydt ge nu dat myne ziel, dus teér,
Haer zuchten doe naer boven schieten,
En mag ik uw vertroosting niet genieten?
Maer och! myn Vader leeft niet meer!
Hy leeft niet meer! helaes! met welke rampen
Heeft myne ziel, op 's levens zee, te kampen!
'k Volbragt myn' allerlaefften plicht
Aen Moeders lyk, ten hemel in gevaren,
Toen 't helder zonnelicht
My naeuwlyks vier- myn' Broeder eenpaer jaren,
Belonkt had in 't gezicht.
Nu moet ik, och! wat schynt de Hemel thans verbolgen!
Met weenende oogen, en een hart,
Dat overstelpt wordt door de smart,
Myn Vaders zwarte lykbaer volgen.
Ei! sta my toch, in dit gety
Van bittren rouw, myn waerde Broeder, by!
Help my, om 't vaderlyk verscheijen,

Een zee van zilte tranen schreijen!
Maer neen. laet af. en wil dat opzet staken.
De zuivre liefde, die ik voor
Myn' Vader had, en nooit verloor,
En nimmer zal verzaken,
Weet van myn oogen reeds een tranenbron te maken!
Zy prangt myn ziel genoeg in haer geweld!
De smerten, waer Natuur my meê beknelt,
Verdikken 't vloeiend bloed, en spier en ader,
Door 't derven van myn' hooggeächten Vader!

Nu staek, myn ziel! dat mateloos geweest.
Leer uw verdriet en smert geduldig dragen.
't Kost God, wien 't al, in hemel, aerde, en zeen,
Moet eeren, naer zyn wysheid, dus behagen.
En wie heeft ooit zyn' wyzen wil weêrstaen?
Hy werkt, en wie kan zyne werking keeren?
Laet des uw' rouw niet buiten rede gaen,
Maer buig u voor het wys beleid des Heeren.
Ja, Heer! het was 't believe van uw' wil,
Hoe zeer my zyn verscheijen moog' beroeren,
Myn' Vader my, al sluimerend en stil,
o Bange smert! o hartverdriet! te ontvoeren.

Des buig ik my gehoorzaam voor U neêr.
Ik bid U aen, in uwe hemelzalen:

Ei! laten uw vertroosting, o Heer!
Met uwen Geest, in myne ziele dalen.

Die Geest leer' my, geheel met hart en zinn',
Naer 't hemelsch' staen; op 't onvergangeljk hopen.

Ach! dat myn ziel hier smelte in uwe min!
En als, in 't eind, myn pad is afgeloopen,

En hier myn licht in duifternis verkeert,
Voer my dan, waer de blyde Hemellingen

Hunn' Lofzang, in dien maetklank uitgeleerd,
Tot eer van Geest, en Zoon, en Vader zingen.

T E R

U I T V A E R T

V A N D E N H E E R

W I L L E M G H Y B E N .

Hoe juichte flus het deugdgezind gemoed,
Toen 't, op den klank van GHYBENS cimbelsnaren
Verzelschapt van een' Godgewyden stoet
Van Deugden, schein ten hemel op te varen!
Hoe bleef het toen geboeid aen dat geluid!
Hoe schein het op die klanken te verslingren!
Maer och! hoe wordt die blydschap thans gestuit!
De dood, helaes! weêrhoudt die radde vingren!
Hy, vroeg belust, om 'sHeeren Majesteit,
Op vlugger' toon, en hooger wys, te loven,
Vond zich belet door 't pak der sterflykheid,
Des lei hy 't af, en koos den weg naer boven.

Hy

Hy zet het naer het hemelsch Paradys;
Waer hy verheugd door de Englen wordt ontfangen,
De Godheid looft, op Serafynsche wys;
En zich verliest in hemelsche gezangen.

Maer onderwyl bekruipt de rouw het hart
Der Oudren, die hunn' braven Zoon betreuren:

Hun deugdzaam kroost lydt bittre smart op smart,
Daer 't zich te vroeg voelt van zyn' Broeder scheuren.

Treurt, Vrienden! treurt, uw klagten zyn gegrond.
Wat mogten wy al goeds van hem verwachten!

Hoe zocht hy, in zyn levens uchtendfond,
De blanke Deugd met yver te betrachten!

Hoe blonk hy uit, gelyk een wyze zoon,
Tot lust en vreugd van zyn' oprechten Vader!

Hoe strekte hy zyn Moeder tot een kroon!
Treurt, Vrienden! treurt, om uw verlies, te gader!

Die jonge bloem, die, vol bekoorlykheên,
Gansch sierlyk voor elks oog op kwam luiken,
Wordt, door den dood, ontydig afgesneên,
En moet, helaes! in 't voetzand nederduiken!

En och! wat zyn wy, menschen, anders dan
Slechts ydelheid en ligtvergangbre bloemen?

Dan nietig stof? wie, op de weereld, kan
Op frische kracht, of jeugd, en deugden roemen?

Als 't God gelieft het alleruiterst uur,
't Jongst oogenblik, den mensche toe te zenden,
Zyn deugd, noch jeugd, of sterkte der natuur,
In staet den dood van onzen hals te wenden.

Welzalgig hy, die zoo zyn' wandel richt,
Dat hy, vol moeds, in de uiterste oogenblikken,
Dien vyand stout durft aenzien in 't gezicht,
En, onversaegd, van siddren weet, noch schrikken.

Dus droegt gy u, o GHYBEN! in dien staet.
Geen lasse vrees beкроop u, in het sterven.
Ge aenbadt Gods wil, en boogt u voor zyn' raed;
Een hooger heil verzekerd te beërven.

Tot eindlyk 't God geliefd heeft u te ontlaen
Van 't lastig vleesch, om, met de Hemellingen,
Op 't juichend feest, verheugd ten rei te gaen,
En eeuwig Hem een' lofzang toe te zingen.

Geluk! geluk in uwe Heerlykheid!
Wy willen hier in uwe stappen treden,
Om, als de ziel van 't brosfche lichaem scheidt,
U weér te zien, in 't eeuwigjuichend Eden.

H E T

K I N D E R - L Y K

V A N

K O R N E L I S S M I T S .

KORNELISJE! waerom alreé
Gescheiden uit dit leven?

Wat noopte uw zigtje, uit 's levens zee,
Naer 's hemels reé te streven;
Daer uwe kindsheid nog niet weet
Wat by de menschen leven heet?

Uw Vader, die, bevallig wicht!

Twee jaren pas geleden,
U in het lieve levenslicht,

Vol blydschap, mogt zien treden,
Loost, met uw Moeder, zucht op zucht,
Nu gy zoo vroeg hun liefde ontvlugt.

Zy staen by 't lykje, en zien, met smart,
Uw oogjes, die de vonkjes

Verfreidden, waer hun beider hart,
Door uwe lieve lonkjes

Gansch teder van werd aengedaen,
Thans doof, en zonder luister staen.

Zy zien 't bevallig blosje alreê
Verschoten van uw wangen.

Zy zien hoe 't mondje, waer gy meê
Aen Moeders borst bleeft hangen,
Nog kortz bezoomd met rozenrood,
Thans paers geveerd is door den dood.

Zy staen en slaen een droef geluid,
Om 't misfen van hun zontje.

En Lysje steekt haer handjes uit,
Naer Broertjes poezel koontje;
Doch wanend dat de slaep u boeir,
Laet zy KORNELISJE ongemoeid.

Die kindfche handel, dat gebaer
Verzwaert uw Ouders wonden.

De Zaligmaker heeft, voorwaer!

In u wat goeds gevonden,
Dat hy u in zyn Heerlykheid
Zoo vroeg, zoet wichtje! heeft geleid.

Dat dit uw' Oudren dan tot troost
 Verstrekke in hunne pynen,
 Hun jeugdig en aenminnig kroost
 Dees droefheid doe verdwynen;
 Terwyl uw levens dageraad
 Verryst in een' volmaekter staet.

Gy zult, o Spruit! niet onbeweend
 Van Vaders lyklief scheiden.
 Zyn liefde zal uw grafgesteent
 Met bloemen mild bespreiden.
 Terwyl ik uwen kouden zerk
 Met deze korte reeglen merk:

Hier rust een bloempje, frisch en eel,
 Voor yders oog ontloken;
 Maer door den dood van zynen steel
 Ontydig afgebroken;
 Hier ligt KORNELIS, liefde en lust
 Van SMITS en KLORIBUS, in rust.

O P H E T

O N T Y D I G A F S T E R V E N

V A N D E N S C H R A N D E R E N

ƒ O N G E L I N G

J U S T U S K R I G H O U T .

*Overleden te Rotterdam, in den Ouderdom van 25 jaren en
5 maenden, op den x. der Lentemaende, des jaers*

M D C C X X X I I .

Hebt ge ooit een klagend maetgeluit,
Hebt ge ooit uw schorre treurgezangen,
o Fiere Dichtkunst, Hemelspruit,
By eene lykbus aengevangen?
Zoo stel, gy zyt 'er toe verplicht,
Thans eenen treurtoon op uw snaren,
En zing een klagend lykgedicht,
Nu KRIGHOUT, in den bloei der jaren,

Ligt door den dood ter neêr geveld,
En in de lente van zyn leven,
Met woest en toemeloos geweld,
Wordt in het aklig graf gedreven.
Laet, onder 't zuchten en gesteên,
Uw droeve lykgezangen hooren ;
En meld ons, onder 't bang geweên,
Wat met dit sterven wordt verloren.
Roem zyne vlyt, die, langs het spoor
Van zoo veel eedle wetenschappen,
Zocht naer het hooge tempelkoor
Der Wysheid moedig heen te stappen.
Het zy hy op het distlig pad
Van vreemde tael, met letterkloeken
Te raê ging, om een' ryken schat
Van letterkennis op te zoeken.
't Zy hy, genoopt door heilig vuur,
En van een' yvergloed gedreven,
Doorzocht de wondren der natuur:
Of van deze aerde omhoog geheven,
De zon en maen aen 's hemels boog,
Den loop der starren en planeten,

Op 't spoor van Archimeed, door 't oog
Wist in bespiegling af te meten.

't Zy hy, gelyk een honigby,
Wist uit de goddelyke blaëren,
Een' schat van zielelekkerny,
In zyne korven op te gaëren.

Verhëf, o Dichtkunst, zyne deugd,
Die zoo vol luisters heeft geblonken,
En nog, voor de oogen van de jeugd,
Verspreidt haer tintelende vonken.

Maer voelt ge uw hart te zeer bekneld,
Te veel door droeve zuchten prangen,
En lydt uw ziel te veel geweld,
Zoo staek uw doffe treurgezangen;
En houw in marmer op het graf:

*Toen KRIGHOUTS geest zyn enge palen,
Zyn' kerker veel te vroeg begaf,
Moest hier zyn lyk sch nederdalen;
Van yder om zyn deugd beweend.
Men wensche rust aen 't koud gebeent.*

T E R U I T V A E R T

V A N D E N

V E R M A E R D E N D I C H T E R

H U B E R T K O R N E L I S Z O O N P O O T .

*Overleden binnen Delft, op den xxxi. van Wintermaend,
des jaers*

M D C C X X X I I I .

Daer daelt, helaes! dat groote licht.
Daer haelt dat Nederduitsche wonder,
Door vrouw Natuur in POOT gesticht,
Ter kwader uur het voorhoofd onder.
's Mans groote geest, al te eng bekneeld
In 't logge lichaem, slaekt zyn boeijen,
En, op een hooger vlucht gesteld,
Rept zich om Hemelwaerd te spoeijen.

De duitfche Zangberg ziet hem na,
 Maer och! de rouw bewolkt zyne oogen,
 Nu, tot zyne onherftelbre fchaê,
 Zoo groot een geest hem is ontvlogen.
 Een geest, wiens lieffelyke lier
 't Kunstkweekend Neêrland kost bekoren,
 Toen haer geluid, vol kunst en zwier,
 Zich 't eerst van achter 't vee deed hooren.
 Men zegt dat toen de vliet vergat,
 Door 't zoet geluid verlokt, te vloeijen,
 't Gevogelt ftom in 't boomloof zat,
 De melkkoe ophield van te loeijen,
 De landman, daer zyn kudde weidt,
 Niet dacht om 't zatte vee te ftallen,
 Terwyl de vale duifterheid,
 Uit eerbied, trager fcheen te vallen.
 Maer och! die lierklank wordt gefluit;
 De dood ontftelt die juifte fnaren;
 De Dichter blaest den adem uit,
 En moet, helaes! ten grave varen.
 Bataeffche Dichters! helpt zyn' dood
 En uitvaert met gezangen vieren,

De lykbus van dat dichtkleenood
Met treurige cypressen fieren.

Dat vry de Schilderkunst den lof
Van haren Heemskerk uittrompette,
Haer' voedsterling aen 's Hemels hof,
In 't midden van 't gestarnte zette,

Haer voedsterling, die vee en veld
Verliet voor verven en paneelen,

Min op den akkerbouw gesteld,
Dan op het handlen der pençeelen.

Roemt gy, Bataeffche Dichters! op
Den heusfchen POOT, die, noest en wakker,

Met vlugge schreden op den top
Des Zangbergs stapte van den akker,

(Schoon Griek noch Roomer hem het spoor
Tot zulk' een' Eeretempel toonden,)

Waer hem de Dichters, in hun koor,
Met eeuwiggroene lauwren kroonden.

Helaes! die geest is uitgedoofd.
Die star vergeet ons toe te stralen,

Zy moet, van glans en gloed beroofd,
Aen 's levens kinme nederdalen.

Maer gy, o Abtswout! waer hy 't licht
 Het eerste zag in 't oosten ryzen,
 Wat is de Zangberg u verplicht!
 Hoe zal hy u best dank bewyzen!
 Gy hebt een wonder ons doen zien,
 Nog nooit in Nederland gebleken,
 En onze Naneef zal misfchien,
 Nooit van zyn weêrgaê kunnen spreken;
 En mogelyk zou hy 't geval
 Somtyds nog wel in twyffel trekken,
 Indien hy 't niet aen 't groot getal
 Der gulde vaerzen koste ontdekken:
 Beur uwe kruinen naer de lucht;
 Wil moedig op uw' Dichter bogen;
 Uw naem, op wieken van 't gerucht,
 Den gantschen aerdbol rond gevlogen,
 Leeft met den grooten naem van POOT,
 Die tyd en eeuwen tart, en dood.

T E R G E D A C H T E N I S S E

V A N

J A K O B T A R G I E R ,

*Overleden in den Ouderdom van 47 jaren, 7 maanden, en
20 dagen, op den x. van Slagtmaende, des jaers.*

M D C C X X X V .

My lust uw graf, beschaduwd van lauwrieren,
o JAKOB! die, in vloeiend maetgedicht,
Het keurigst oor vermaekt hebt en gesticht,
Met bloempjes van myn lage kunst te sieren.

Maer 'k zing, al valt my uw verscheiden hard,
Nogthans geen doffe en droeve treurgezangen,
Neen: 't lust my een' triomftoon aen te vangen,

Nu ge, o TARGIER! geen bittre pyn en smart,
Zoo jammerlyk, in 't ligchaem hebt te lyden!

Nu gy met uwe ontfelde long niet meer,
Gelyk voorheen zoo deerlyk, keer op keer,
In 't midden der benaeuwdeheên hebt te stryden.

Een ander moog, met zulk een smert belaën,
Tot 'sHeeren hoon, al te ongeduldig klagen,
Gy wist dat kruis met lydsaemheid te dragen,
Gy eerde God, en badt zyn wysheid aen.
Zelfs toen Hy voor uw zwakke en scheemrende oogen
't Natuurboek floot, wiens letters aen elk' een'
Het aenzyn van een Godheid, die alleen,
Met wyze magt 't Heelal regeert, betogen.
Toen keerde gy het magteloos gezicht
Naer binnen, om het driest en spoorloos muiten
Der driften, door de Reden te zien fluiten,
En zongt haer zege in lieflyk maetgedicht;
Of noodde een ziel, die, waerlyk heil begerig,
Hier ommedwaelt in 's weerelds woesteny,
Tot luistren naer uw Zedepoëzy,
Van onkuisch dicht en dartlen zang afkerig.
't Zy ge, o TARGIER! vol zwiers en majesteit,
't Geluk van hun, die, door Gods geest gedreven,
Hier yveren in 't geestelyke leven;
Of de onbevleete en blanke nedrigheid
Oms voorzongt, door een yvervuur aen 't gloeijen,
En dus Homeer en Milton, in hun vlucht,

Klapwiekend door 't gewelf der ruime lucht,
Op vleugels van de kunst zocht na te roeijen.

Tot eindelyk uw geest, op 't schel geluid
Van 't zegelied der blyde Hemelscharen,

Naer 't blinkend Hof der geesten is gevaren,

En 't aeklig graf uw ligchaem kreeg tot buit.
Rust daer tot u de Aerdsrechter doet ontwaken.

Wy, midlerwyl, wy houden hoogtyd met
Het lieffelyk en keurlyk dichtbanket
Van uwen geest, dat yders tong kan snaken;
En azen, als de nyvre honigby,
Op bloem en geur van uwe poëzy.

D E U I T V A E R T

V A N D E N H E E R

ARNOLD HOOGVLIET,

RAED IN DE VROEDSCHAP DER STEDE VLAERDINGE.

*Overleden in den Ouderdom van 76 jaren, drie maenden
en veertien dagen, op den xvii. van Wynmaend,
des jaers*

M D C C L X I I I .

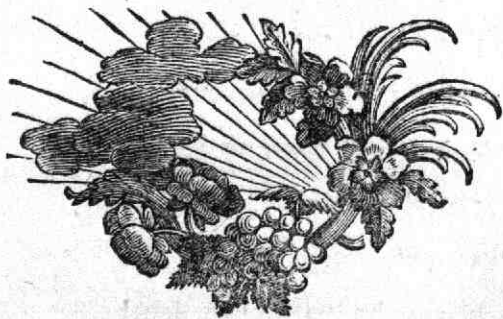
De geest van HOOGVLIET, door den dood,
Van 't uitgeleefde lyf ontflagen,
Vaert heen, door de Englen in den schoot
Van zynen ABRAHAM gedragen.
De donkre en sombre grafkuil spreidt
's Mans lyk, lang afgesloofd van krachten,
Een rustbed, om 'er de eeuwigheid,
In stillen vree, op aftewachten.

't Aeloude Vlaeringe, om het haer
 Met stede- en stevenkroon beladen;
 Volgt, met verbleekt gelaet, de baer,
 Waerop het sierfel van zyn Raden,
 Ten grave, statig, wordt gevoerd.
 De fiere Dichtkunst, om 't verscheijen
 Van haren ARNOLD, sterk ontroerd,
 Valt, overluid, op maet, aen 't schreijen;
 En strooit welriekend kunstgebloemt
 Op 't donker zwart der breede pelle,
 Die om de lykbus hangt, en roemt
 Deez' Fenix van zyn eeuw; wiens schelle
 En juiste luit, een Heldendicht,
 Volmaekt in kunst door al zyn deelen,
 Den Nederlander bragt in 't licht.
 Zy roemt zyn lier, die, onder 't streelen,
 Ons kluisterde aen haer' malschen toon.
 Zy meldt; hoe hy, ten top gestegen
 Des Zangbergs, by de lauwerkroon,
 Heeft onvergangbren lof verkregen,
 Door kunst, die niet te schatten is.
 Zy pryst de dankbre tydgenooten,

Die 's grooten Dichters beeltenis
In blank en duurzaam zilver goten ;
Een eer waer de Agrippyner Zwaen
En Heinſius alleen meê pryken.

Maeroch ! haer oog ſtort traen op traen ,
En hare ſtem raekt aen 't bezwyken ,
Terwyl de ſtoet de Kerk in trekt :
En daer men , zedig van bedryven ,
Het lyk , in 't graf , met aerde dekt ,
Lust haer dit op den zerk te ſchryven :

*Hoe zeer dees ſchoone Tempel boog
Op Willibrord , of ouder ſichter ;
Zyn glory ſtygt nog ruim zoo hoog ,
Nu HOOGVLIET , die doorluchte Dichter .
De roem van Vlaeringe , en de lust
Des Zangbergs , in dees graſſted rust .*

O P D E

U I T G A E F

D E R

G E D I C H T E N

V A N

ARNOLD HOOGVLIET.

W elkom, welkom puikgedichten,

Vol sieraed en majesteit.

Welkom, welkom eedle wichten,

Schoonheên vol bevalligheid;

Telgen, in wier aertig wezen

Niet dan trekken van de deugd,

Van de kuisheid staen te lezen.

Wat geniet ons hart een vreugd,

Nu we, o spruiten, u te gader

Zien verschynen in het licht!

Dochters van zoo groot' een' vader,
Wat heeft HOOGVLIET ons verplicht!
Want aen alle de eigenschappen,
Zwier, en houding, en geluid,
Waer gy mede in 't licht komt stappen,
Blykt het yder dat gy uit
HOOGVLIETS brein zyt voortgesproten,
Kinders zyt van zynen geest,
Wiens beminnelyke loten
Altyd welkom zyn geweest.
Schaemte moete u niet doen blozen,
Zoo myn gretig oog te stout
Dat gebloemt, die frische rozen,
Van uw schoon gelaet beschouwt:
Want de juistheid uwer leden,
't Schoon, dat in uw wezen gloeit,
Uwe deugd, en eerbare zeden,
Houden myn gezicht geboeid,
Weten my in 't hart te grieven,
Voeden daer een' kuischen brand,
Doen myn ziel op u verlieven.
Schoonheên, biedt my toch uw hand.

'k Zal gedienstig u geleijen
By uw Speelnoots, die, verheugd,
In het midden van de reijen,
Zulke een zoete en frische jeugd
Heusch en minzaam zullen eeren.
Ach! wat heil bejegt my!
Zy voldoen aen myn begeren!
'k Zie die schoonheên aen myn zy!
Wie kan 't zoet zich nu verbeelden
Van onze onderlinge min!
Wat al reine en kuische weelden
Zal uw lief gezelschap, in
Myne ziel en zinnen telen,
Als gy, met het kunstpenfeel,
Evangelysche tafreelen,
Maect op een bespraekt paneel!
Als gy van uw zachte lippen,
In liefstalig maetgeluid
Nektar en ambroos laet glippen!
't Zy ge een' krans, van geurig kruid,
Vlecht op jaer- en Huuwlyksfeesten;
Of de droeve lykbus fiert:

Of den lof der Feniksgeesten
In gezangen eert en viert;
Of, in keur van kunstgedichten,
Met verscheidenheid van stof,
In de kunst my voor zult lichten,
Wyzen hoe men naer het Hof
Van onsterflyke eer moet streven.
Daer de lof van HOOGVLIET in
Eeuwig marmer staet gedreven,
Door zyn wakkre Dichtheldin.

O P

I S R A Ë L S

B A Ä L F E G O R S D I E N S T ,

V A N M Y N E N K U N S T G E N O O T

D I R K S M I T S .

A E N D E N E D E R D U I T S C H E D I C H T E R S .

o **S**chrandre Dichters, die uw' tyd,
 Der Dichtkunst, frisch en schoon van leden,
 Vol luisterryke aenminnigheden,
 Met lust en yver hebt gewyd,
 Die uit aloude letterbeemden,
 Het eêlste en geurigst van 't gebloemt,
 Waer de oudheid ooit op heeft geroemd,
 En wat by vrienden of by vreemden,
 Zyn' reuk het geurigst heeft verspreid,
 Verzamelt, en den vruchtbaeren akker,

Der duitſche Dichtkunſt, noeſt en wakker,
Verrykt met zulk een lieflykheid,
En maekt tot zulk een' hof der hoven,
Dat yder, die dat groot verſchiet
Van kleur en geur en kruiden ziet,
Moet roepen: wat gaet dit te boven!
Gy hebt ons hoog en duur verplicht,
En 't mangelt ons aen juifſte klanken,
Om, naer den eifch, uw' geest te danken,
Die ons dees' bloemtuin heeft geſlicht.
Maer daer myne onverzaedbare oogen,
Langs al die ſchoonheid ſpelen gaen,
Zie 'k een verachtlyk onkruid ſtaen,
Dat nimmer iemant kan gedoogen:
Een onkruid, uit den Griekſchen grond
Gehaald, door Roomſche Dichttuinieren,
Zie 'k hier den ganſchen hof ontſieren,
Hoe ſchoon, hoe eël hy pryke in 't rond.
Dat onkruid zyn die valſche Goden,
Door 't blinde Heidendom geëerd,
Die Christendichters, heel verkeerd,
Op geur van hunne bloemen nooden:

Niet nooden slechts, maer tot hunn' lof,
 Den tuin met bloem by bloem beplanten,
 Hoe zeer dat kruid aen alle kanten
 Verftrekt tot misfal van den hof.
 Een vlyt die nutter is te staken.
 Dat plantgewas, zoo zeer gestoofd,
 Is gansch van geur en kleur beroofd.
 Geen Christenby zal 't ooit genaken,
 Want al zyn sappen zyn fenyn,
 Die niet dan pestlucht van zich geven,
 Waerby de helsche spinnen leven,
 En Gode en menschen walglyk zyn.
 Wilt des al uw vermogen bieden,
 Doorluchte Geesten, die uw zweet,
 Tot luister van den hof besteedt,
 Om zulk een onkruid uit te wieden;
 En plant 'er zaden van de deugd,
 Gewyde zaden, die in 't groeijen,
 Tot eer der ware Godheid bloeijen;
 Kweekt Bybelbloemen, om de jeugd,
 Op keur van kleur en geur te onthalen,
 Die, daerze inwendig wordt gesticht,

Een zoet, in zulk een schoon gezicht,
Geniet, dat niet is aftemalen.

Wat zal dees hof dan keurlyk staen!
Wat zal zyn geur zich dan verspreijen!

Hoe zullen Salems maegdenreijen
Dan spelemeijen langs de paên!

Hoe lieflyk hier hun stemmen menglen!

En, door de Heilzon toegelonkt,

Het eêlste waer de hof meê pronkt,

Om 't hoofd van hinnen Bruïgom strenglen!

Wie leent dan niet met lust de hand,

Daer SMITS, door yvervuur aen 't gloeijen,

Alrede een puikbloem op ziet groeijen,

Door hem in dezen hof geplant?

Die puikbloem, eêl van blad en verven,

Is 't heilgeloof, waer Pinehas

Godvruchtig van bezwangerd was,

Toen Zimry door zyn hand moest sterven,

Met dartle Kosby, daer zy in

Een' vuilen wellust zich vergaten:

't Is 't heilgeloof, dat, boven maten,

Aertshertog Mozes ziel en zin

Met een gewyde vreugd bestraelde,
Wanneer 't in Sittims woesteny,
Van Isrels snoode afgodery
En Baälsegor zegepraelde.

Die bloem verrukt het keurigste oog,
En doet een' paradysgeur ricken,
Geur die de ziel, op vlugge wicken,
Van de aerde voert naer 's Hemels boog,
Opdat zy God in 't licht bejegen',
Die SMITS en zyne Dichtkunst zegen'.

O P D E

HISTORIE DER REFORMAETSIE

V A N D E

P A L T S E N V A N G E N E V E ,

*VERTAELD EN BESCHREVEN DOOR
DEN HEER*

JOHANNES WILHELMIUS.

I s 't aengenaem, in verre streken,
Waer tydelyke bezigheên,
Of 't onderhoud der brose leên,
Ons houden van ons bloed verfteken,
Te hooren hoe 't ons maegschap gaet;
Hoe onze teêrgeliefde vrenden,
De bloedverwanten zich bevinden;
Hoe 't is met hun en hunnen staet;
Of 's vaders stam blyft welig bloeijen,
En nieuwe loten teelt in 't groeijen?

Hoe zoet, hervormde Nederlander,
Geteeld uit onvergangelijk zaed,
Die God, wanneer gy troonwaerds gaet,
Als Vader aenspreekt met elkander,
En in Zyn waerheid staet en wast;
Die Christus tot uw' oudsten Broeder,
Gods Kerk hebt tot uw waerde Moeder,
Op wier geboôn gy vlytig past;
En hen, die 't beeld uws Vaders dragen,
Erkent voor bloedverwant en magen:

Hoe aengenaem zal 't u dan wezen,
't Lot, dat uw maegfchap naer den geest,
Ten deele is in de PALTS geweest,
In dezen bondel blaên te lezen;
Te zien uit welk een klein begin
God, in GENEVE, voor elks oog,
Een geestlyk huis heeft opgetogen,
Van wiens godvruchtige gezin
Gy, daer het God in Christus eerde,
De tael van Kanaän eerst leerde!

Geloofsgenooten, komt, treedt nader,
Befchouwt, wie zucht tot flichting voedt,
De lotgevallen van uw bloed;
WILHELMIOUS, de gryze Vader,
Die, als een ftar uit haren trans,
Gods Kerk op 't heilspoor voor blyft lichten,
Ontvouwt ze in nette kerkgefchichten.
Verheft het werk des grooten Mans:
En leert, uit 's Heeren handelwyzen,
Gods Almagt, en zyn Wysheid pryzen.

Maer welk een dankbaerheid vergelden
Wy u, die Neêrland dit kleenood
Werpt edelmoedig in den fchoot,
o Roem der geestelyke helden!
Die om de koets van Salomon,
Met uitgetogen zwaerde, waken,
Geen nyd moete uwe vlyt genaken,
En gy, gekoefterd van de zon
Des heils, in uw bejaerde dagen,
Nog lang de kroon der grysheid dragen.

OP DE

HISTORIE DER REFORMAETSIE

VAN

GENEVE,

BESCHREVEN DOOR

DEN HEER

JOHANNES WILHELMIUS.

Gaest ge, o GENEVE! aen elks gezicht;
Na duisternissen hoop ik licht,
 Tot zinspreuk by uw schild te lezen,
 Daer ge in een dikke duisterheid,
 Door 't blinde bygeloof misleid,
 De dwaling eeren moest en vreezen?

Dat lang gehoopte licht ging op,
 En steeg welhaest ten middag top,
 Wanneer de zon der zuivre waarheid
 De bruine mist van bygeloof
 Van uw benevelde oogen schoof,
 En u belonkte met haer klaerheid.

Toen

Toen zaegt gy, o beroemde Stad!
Den nacht, die u omwonden had,
Op vleêrmuisvleugels henen wyken.
Toen zaegt gy, met verklaerd gezicht,
Den glans en gloed van 't eeuwig licht
Uit 's Heeren woord vol luister pryken.

Gy hebt, daer u dat heilgenot,
Door 't hoog en wys bestuur van God,
(Naer eisch van ons nooit eer te geven)
In zyne gunst is toegelegd,
Uw zinspreuk sedert ook te recht;
Na duïfternisen licht, geschreven.

Leesgrage geesten, die uw' tyd,
Met nut vermaek, in boeken flyt,
Indien uw yver is genegen
Te zien, op welk een wys die zon,
Dat licht eerst zynen loop begon,
Hoe 't op dat toppunt is gestegen;

Zoo keert uw oogen herwaerts aen;
Doorlees dees kerkhistorieblaên;
Hier zal 't WILHELMIVS ontvouwen.
Die Heilherout, vol pinkstervier,
Doet, juist van oordeel, op 't papier,
Die wondren u in orde aenschouwen.

Zyn pen maelt eerst den dageraed,
 Waerin dat heuchlyk licht opgaet;
 Hy doet het vrolyk uit de kimmen
 Ten voorschyn komen, in zyn' trans;
 En laet het in zyn' vollen glans,
 Tot in zyn middagkringen klimmen.

Ach! dat het tot den jongsten dag,
 In heldren gloed, daer pryken mag!
 Dat damp noch nevelige wolken
 Van wanbegrip, zyn majesteit,
 En onwaerdeerbare heerlykheid
 Niet scheemren doen voor 't oog der volken!

WILHELMIUS! o Godgezant!
 Hoe hoog en duur is Nederland
 Aen u verplicht voor uwen yver!
 God zegen' al uw werk en vlyt.
 Hy zy uw staf en steun altyd,
 o Nutte kerkhistorieschryver!

O P D E

G E D I C H T E N

VAN MYNEN KUNSTGENOOT

D I R K S M I T S .

Duitsche Zangberg, dat uw koren
 Juichen op een' blyden toon,
 Lauwers vlechten tot een kroon;
 SMITS ontsluit zyn dichttrezoren,
 En onze ooren gaen te feest
 Op de vruchten van zyn' geest.

Wist hy yders gunst te winnen,
 Toen hy zong, met edlen zwier,
 Welk onkuisch en dartel vier
 Isrel Moäbs kroost deed minnen,
 Om de zinnen van de jeugd
 Uittelokken tot de deugd:

Hy, weêr yvrig uitgevlogen,
 Als een by, op 't eêl gebloemt,
 Daer de Bybelhof op roemt,
 Stort den fchat, daer uit gezogen,
 Voor onze oogen, mild en luid,
 In papieren raten uit.

't Lust hem weêr elks hart te ftreelen,
 Daer hy, in zyn poëzy,
 In een dubble gallery,
 't Kunstbeminnend oog doet fpeelen
 Op tafreelen, die zyn' lof
 Voeren tot aen 't ftarrenhof.

Dat een ander, op zyn vedel,
 Speel' de fiere majefteit,
 Die het bloemfestoen verfpreadt,
 Dat, om meenig beeld, zoo edel,
 Van den fchedel waeit en zwiert,
 Als hy 't met zyn byfchrift fiert.

't Zal myn' dichtgeest meerder vleijen,
Om te luistren naer het liéd
Van zyn zevenmondig riet,
Als hy Moschus volgt in 't schreijen,
Om 't verscheijen van zyn' Vrind,
By de Zangers teér bemind.

Als ik 't hart dus op mag halen
In den maetklank van zyn lier,
Die, met aengenamen zwier,
In het ryzen en het dalen,
Nachtgalen, in geluid,
Gaet te boven, roep ik uit:

Duitsche Zangberg, dat uw koren
Juichen op een' blyden toon,
Lauwers vlechten tot een kroon;
SMITS ontfluit zyn dichttrezoren,
En onze ooren gaen te feest
Op de vruchten van zyn' geest.

O P D E

POËTISCHE UITBREIDING EN BESPIEGELING

O V E R D E

EUANGELISCHE GELYKENIS

V A N D E N

V E R L O R E N Z O O N ,

D O O R

F R A N S D E H A E S .

Wat staet het akelig geschapen,
 Met een', die, onbekeerd, in zyn' natuurstaet leeft,
 Geen acht op een hiernamaels geeft;
 Maer stil blyft in den schoot der zorgeloosheid slapen!
 Hy heeft geen' Heiland, schoon zyn mond,
 In Jezus kruis en dood, ligtvaerdig mooge roemen:
 En schoon hy God zyn' God moog' noemen,
 Is God hem nochtans niet de God van 't Heilverbond,
 Neen, dat volmaekt rechtvaerdig Wezen,
 Wien, zonder waer Geloof, geen sterveling behaegt,

Schoon 't hem langmoedig hier verdraegt,
 En hem van 't aerdsche goed een groot, een uitgelezen,
 En deftig deel genieten doet;

(Zulks wordt hem in Gods vloek en gramfchap slechts gefchonken)

Dat Wezen zal hy zien ontfonken,
 En blaken, na den dood, in eenen toornegloed,
 Daer 't zyn verdoemenis uitdondert:
 Vervloekte! weg van my! ga weg! ga voort van hier,
 Naer 't eeuwig onuitblusbaer vier,
 Den Duivel en zyn' vloekverwanten afgezonderd!

Dit is gewis uw eeuwig lot,
 Natuurlyk mensch, tenzy Gods Geest u will' bekeeren.
 Maer laet geen wanhoop u verheeren;
 Neen, God, de goedheid zelf, is een barmhartig God,
 Die geenen lust heeft noch behagen
 In uwen dood, maer wil datge u bekeert en leeft,
 Der zonde en 't vleesch een' fcheidbrief geeft,
 Om in zyn' dienst alleen te flyten uwe dagen.
 De Heiland, op deze aerd gedaeld,
 Heeft God, in 't zinnebeeld eens Vaders, dus gefchilderd,
 Die zynen Zoon, hoe zeer verwilderd,
 Hoe ver van 't deugdenspooor, met opzet, afgedwaeld,

Op 't jammerlyk en bitter kermen
Van zyn ontwaekt gemoed, dat, vol boetvaardigheid,
Zyn zonde en gruwelen beschreit,
In gunst ontmoet, en kust, en vat in open armen.
DE HAES blyft op dit tafereel,
Uit Jezus mond gefchetst door Lukas, in zyn blaëren,
Met ingespannen aendacht staren,
En grypt, vol yvervuurs, zyn keurig dichtpenfeel,
Om 't stuk breedvoerig uit te halen.
Hij hoogt, en diept, en brengt hier schaduwen, daer licht,
En doet de beelden, voor 't gezicht,
In juiste houding, op den breeden voorgrond pralen,
Met woordenverf gecoloreerd.
Dus wordt het stuk, alom met bywerk ryk omvangen,
Voor 't oog der weereid opgehangen.
Kom nu, o sterveling, die hier, nog onbekeerd,
Met varkensdraf u tracht te voeden,
Beschouw, in dit tafereel, uw deerniswaerdig lot;
Die, zoo ver afgedwaeld van God,
Blyft ongevoelig voor de slagen van Gods roeden,
In geestelyken hongersnood.
Ach! mackte dit gezicht uw arme ziel verlegen!

Ach! bragt het haer aen 't overwegen
Hoe zy van honger sterft, terwyl het geestlyk brood
Hen, die den Vader aller vromen,
In 't huis van zyne kerk, ten dienste staen, verzaedt!
En stondtge uit uw' elendestaet
Dan op, om weêr tot God, vol waer berouw, te komen!
God nam voorzeker u dan aen;
't Kleed der Gerechtigheid van Christus zoude uw leden,
In 's Heilands bloed gekuist, bekleeden,
En Gods verkoren volk met u ten reije gaen,
DE HAES in waerheid juichen kunnen,
Als God dien zegen geeft aen zyne poëzy,
Die hemelgaef: het pond, dat Gy
My, Heer, vertrouwde, heeft een ander pond gewonnen!
Dat heil becroone uw noefte vlyt,
o Schrandere DE HAES, wien wy voor deze klanken,
Zoo keurlyk van geluid, bedanken;
Dat God u, na 't verloop van uwen levenstyd,
Bejegene met deze reden:
o Goede knegt, die trouw geweest zyt in het geen
Ik u op aerde gaf te leen,
Kom aen, wil in de vreugde uws Heeren binnen treden.

O P D E N

R O T T E S T R O O M

V A N

D I R K S M I T S .

De blonde ROTTE prykt, vol moeds,
 Op haer kristallen waterkoets;
 En ment haer fier gefpan van zwanen,
 Met losse toomen, langs haer' vloed;
 Daer zy van al haer onderdanen,
 De Nimfen, plechtig wordt begroet.

Zy juicht, en de Echo juicht weêrom,
 Nu zy den wand van 't Heiligdom
 Der Poëzye ziet behangen

Met een verrukkend kunstpapyt,
 Door SMITS, in vloeiende gezangen,
 Haer' kabbelenden stroom gewyd:

Een kunstpapyt, waer aen haer lof
 Verstrekt heeft tot een ryke stof;
 Haer streelende bevalligheden

Tot inslag; daer de beeltenis
 Van deze rustige van leden,

Naer 't leven, in geweven is:

Een kunstapyt dat Rotterdam,
 't Welk van haer' stroom zyn' naem bekwam,
 Verheerlykt boven zyn geburen;
 Zyn eer en roem verthoont voor 't oog;
 Zyn' lof den tyd zal doen verduren,
 Wat nydig lot het treffen moog'.

Wanneer, o blonde ROTTE! uw vliet,
 Zachtruisfchend, naer beneden schiet,
 Groet dan uw' Loftrumpeters woning:
 En toon, terwyl gy welig weidt,
 Zyn' edlen yver tot belooning,
 Den Stroompoëet uw dankbaerheid.

Wat 's dat! hoe! zucht gy op dat woord?
 Gryp moed: is SMITS van uwen boord
 Naer 't bar Flakkeefche strand getogen?
 Hy zingt uw' lof met luid gefchal;
 Mifchien dat ook zyn kunstvermogen
 Dien stroom met luifter fchildren zal.

En gy, o Rotterdam! dat hier
 Hem met veel geest, en kunst, en zwier,
 Den lof van uwen Stroom hoort zingen,
 Verhef u, op uw' grooten Zoon.
 Wie thans naer de eerlouwrier moog' dingen,
 Myn SMITS gaet ftryken met de kroon.

. O P H E T V E R V O L G

D E R

M E N G E L D I C H T E N

V A N

ARNOLD HOOGVLIET.

't **G**raet wel. de Maro van ons Land,
 De groote HOOGVLIET slaet de hand
 Weér aen de nederduitsche lier,
 Met een bevalligheid en zwier,
 Die, wat zich andren onderwinden,
 Niet ligt hun weêrgaê zullen vinden.

Hy zoekt, op Pindus, 't eêlste kruid,
 De liefelykste bloemen uit;
 Die, tot een Eerkroon geschakeerd,
 Hy 't gryze Vlaeringe vereert;
 Dat, moedig op zyn Heldendichten,
 Voor Mantua niet heeft te zwichten.

Hy maelt in keurlyk maetgedicht,
Ons Zydebalen in 't gezicht,
En zingt, op een verheven wys,
Dat hartverrukkend Paradys;
Dat, met zyn wandeling en dreven,
Zal eeuwig, in zyn Hofdicht, leven.

Zyn afgerichte kunsthand zet
Ons keur van smaeklyk dichtbanket,
En kiesche letterlekkerny,
Gulhartig voor, in poëzy,
Daer Neêrlands edelste verstanden,
Met gretigheid, naer watertanden.

o Kunstjuweel! dat eenen schat
Van vindingryk vernuft bevat,
Wy zingen HOOGVLIETS eer en lof...
o Neen. zulk een verheven stof
Zal styver snaren beter pasfen.
Zyn lof is myne kunst ontwasfen.

O P D E

M E N G E L D I C H T E N

V A N M E J U F F R O U W E

K L A R A G H Y B E N ,

E N D E N H E E R E

J O A N N E S B A D O N .

I n 't Heiligdom der Huuwlyksmin
 Verschynt de Dichtkunst, haer Vriendin,
 In 't Starrenkleed gedost, om statig haer te groeten;
 En eenen bondel poëzy,
 Vol aengename melody,
 En streelend maetgeluid, op te offren voor haer voeten.

't Behage uw Majesteit dees blaën,
 Dus spreekt haer de edle Dichtkunst aen,
 Dit dierbaer kunstgewrocht van onze hand te ontfangen.
 Een liefderyk en vreedsaem Paer,
 Dat door de deugd naer uw altaer
 Geleid werd, streelt ons hier met vloeijende gezangen.

De glory van het Vrouwenkoor,
 De heufche KLARA zingt hier voor;
 BADON, haer Echtgenoot, vervangt haer malfche tonen,
 En zingt, op hooger wys, zyn Gaê,
 Met losfer zwier en houding, na;
 Terwyl myn Reijen 't Paer met frifche lauwren kroonen.

Gy felt, Puikschoone, op nieuws, myn hart,
 Zegt haer de Huuwlyksliefde, in smart;
 Liefstalige, gy doet myn oog van tranen vlieten!
 Och! of de dood zoo wreed niet viel!
 BADON zou dan zyn tweede Ziel,
 En wy de gouden lier van GHYBEN nog genieten.

Droog, zegt de Dichtkunst, droog uw oog.
 Toen KLARAES geest het lyf ontvloog,
 Nam hy, in zang verkeerd, zyn schuilplaets in dees blaëren.
 JOANNES kent hem aen 't geluid,
 En stort 'er ook den zynen uit,
 Opdat zy, dood en graf ten trots, voor eeuwig paren.

Hierop ontfangt de Huuwlyksmin
 Het eël gefchenk van haer Vriendin,
 Dat zy eerbiedig kuscht, en windt in witte zyde,
 En op het Outer nederlegt;
 Waer na zy tot haer' Hofftoet zegt:
 Dat elk dit Heiligdom voortaan zyn aendacht wyde.

OP HET TWEEDE DEEL

D E R

STICHTELYKE GEDICHTEN

V A N

JOANNES EUSEBIUS VOET.

A en welke nutte kundigheid
 De mensch, begerig veel te weeten,
 Met stadig zwoegen, yvrig zweeten,
 Al zyn verstand te koste leit;
 De nutste die hy na kan rennen,
 Bestaet alleen in God te kennen.

Maer God te kennen, dat op aerd
 Niet mooglyk is, dan slechts by delen,
 Verplicht hem, om, met snaer en kelen,
 Gods lof en glory hemelwaerd,
 Op schellen galm, te doen verryzen;
 En zyne heerlykheid te pryzen.

Zal God hierop zyn' zegen biên,
 Hieraen zyn welgevallen tonen,
 Dit loflyk werk met heil bekronen,
 Zoo moet het in 't geloof geschiên;
 En wordt 'er dat niet by gevonden,
 Zyn 't blinkende en verniste zonden.

't Geloof in Christus, Middelaer
 Van God en menschen, maekt de plichten,
 Die wy, tot 's Heeren eer, verrichten,
 Wat zwakheid zich daer mede paer',
 Of wat gebrek zy hebben mogen,
 Alleen behaeglyk in Gods oogten.

De waarheid van myn zeggen staeft
 Godvruchte VOET, in deze bladen.
 's Mans geest, met kundigheên beladen,
 Met schrander oordeel ryk begaefd.
 Heeft, om de kennis van Gods Wezen,
 Natuur- en Schriftboek uit gelezen.

Hy staroogt op Gods heerlykheid,
Ziet zyn' volmaekten luister gloren,
En dat gezicht kan hem bekoren,
Om Gods verheven Majesteit,
Voor 't oor van aerde- en Hemellingen,
Den lof en glory toe te zingen.

Het lust hem, zyn geloovig oog
Naer Gods volmaektheên toe te keeren;
En, door zyn voorbeeld, ons te leeren,
Hoe die, wat ons ontmoeten moog',
In 't geestlyk en geloovig leven,
Een' ryken troost, in Christus, geven.

Kom nu, o Koninglyke Spruit!
o Roem van Salems Maegdenreijen!
Laet u in dezen Dichthof leijen.

De Aerdsrechter spreekt hier 't vonnis uit,
Waerop ge in 's Hemels vreugd zult flygen,
En 't godloos rot ter hel zal zygen.

Gevoelt gy Jezus invloed niet,
Houdt Hy zich, voor een' tyd, verscholen,
Leer hier, in 't eenzaam ommedolen,
Uw klagt en bitter zielverdriet
Uitforten, onder 't schreijend nokken,
Om hem weêr aen uw zy te lokken.

Leer hier, op allerhande wys,
God, uw' Verbondsgod, eer te geven;
Dat werk is toch uw lust en leven;
En styg naer 't Hemelsch Paradys,
Op VOETS verheven toon en wyzen,
Om God, in 't eeuwig licht, te pryzen.

Komt u 's Mans arbeid dus te staê,
Gedenk hem ook in uw gebeden;
Troon 's Hemels zegen naer beneden;
Opdat hy meer die toonen sla,
En 's Heilands Kruiskerk, met zyn Dichten
In 't hart verheugd, moog' zingend stichten.

O P H E T

P A N P O Ë T I C O N B A T A V Û M

V A N

M I C H I E L D E R O O D E.

Vlecht elk een' eerkrans om de haren
Van hem, wiens naerftigheid zich zet
Om, in een penningkabinet,
Een' dierbren muntschat op te garen,
En uit dat kostelyk metael
Vermaek te scheppen voor zyn zinnen;
Terwyl gelaet en pracht en prael,
Van Keizers, Vorsten, en Vorstinnen,
Voor zyn bespiegelend gezicht,
De aloudheid voeren in het licht?

Wie

Wie moet DE ROODE dan niet eeren?

Wie moet om 't hoofd des wakkren mans,

Geen glorygroen, geen' eerekrans,

Vol aengenaem gebloemt schakeren?

Zyn Kabinet boogt op geen ry

Van Vorsten, of geweldenaren,

Niet zelden, om hun dwinglandy,

Voor 't gretig oog der later jaren,

In 's Lands kronyk, der Vorstenschool,

Getekend met een zwarte kool.

o Neen: de breede ry der helden,

Die hier DE ROODES vlyt vergaert,

Is edler van natuur en aert,

En zonder eerbied niet te melden.

't Zyn Dichters, die, van hemelsch vier,

Van hooger magt en geest gedreven,

Met gouden inkt en edlen zwier,

Voor de eeuwigheid hun vaerzen schreven;

't Zyn Dichtersfen, door haer vlyt,

Doorluchte wonders van haer' tyd.

't Zyn feniksgeesten, zedenvormers,
 Noordstarren voor de blinde jeugd,
 Rustvoeders, leeraers van de deugd,
 Geweld- en dwinglandybestormers,
 Herstellers van het waere licht
 Ontstoken aen het woord des Heeren,
 Zangmeesters, met wier maetgedicht
 De Kerkbruid haren Bruïgom eeren
 En loven zal, tot zyne min
 De Liefste voert ten Hemel in.

Maer hoe! wat 's dit! of zyn myne oogen
 Door waen beguicheld! worde ik daer
 Myn eigen beeltenis gewaer!
 Neem weg, DE ROODE! myn vermogen
 Is al te krachteloos, te teér,
 Om my die eerplaets waerd te maken;
 Denk hoe de nydt, om zulk een eer,
 Op my haer lastergal zal braken;
 Ei! ruim my uit uw Kabinet,
 Eer ze in myn beeld haer klauwen zet.

Houdt ge uw gehoor voor my gesloten!
Ik sta, u enkel ten geval,
Voor 't woên der wrevle nydt dan pal,
In 't midden van myn Kunstgenooten;
Om op de kunstzee, even kloek,
Myn ranke dichthulk voort te roeijen;
En zoo ik ergens in een hoek
Een donkere onweêrwolk zie groeijen,
Zoo zoeke 't sloopje myner kunst
Een goede reede in uwe gunst.

Hier zal ik 't veilig mogen meren.
De laster zal den luister, dien
De Dichtkunst hier verspreidt, niet zien,
Of straks verblind te rugge keeren.
Maer hoe! wat kracht beheerscht myn oog!
Of zou die luister my bestralen!
o Neen: ik zie van 's hemels boog
Een heldre luchtwolk nederdalen.
o Vreemd gezicht! ach! wat verspreidt
Zich hier een geur van lieflykheid!

Wie prykt daer zoo volmaekt van leden
 Met haren stoet, in blinkend licht?
 Hoe deftig staet dat aengezicht!
 Wat staen die blaeuwe stasykleeden,
 Waerop een heir van starren praelt,
 Dier juiste schoonheid grootsch en edel!
 Gewis de fiere Dichtkunst daelt,
 Met frische lauwren om den schedel,
 DE ROODE, wakkre Kunstmeçeen!
 Van 't stargewelfzel naer beneên.

Zy schynt u vriendlyk toe te lonken;
 Verheugd in de eer die zy geniet.
 De min, waerin ze u blaken ziet,
 Doet haer in wedermin ontfonken.
 Ei, zie! ze wenkt u, nader haer.
 Daer vlechtze een' krans van lauwberblaëren,
 En zet, met vriendelyk gebaer,
 Dat sierfel op DE ROODES haren,
 Terwyl ze, in 't midden van haer' stoet,
 Dien Kunstbeminnaer dus begroet:

De gunsten, die 'k u zie betoonen
Aen myne kunst, verplichten my
DE ROODE, o eer van 't koopryk Y,
Om dus uw waerdig hoofd te kroonen,
Ten blyk' van myn genegenheên.
Gy zult voortaan, dit 's myn behagen,
Den naem van Amstels Kunstmeêcen,
By myn Bataeffche Dichters dragen.
Myn Zangkoor, hef nu vrolyk op,
En voer 's mans hoogen lof in top.

Zy zwygt; en 't Zangkoor laet zich hooren
Op harp, en lier, en luit, en fluit.
Hoe treft dat hemelsch maetgeluid
Myn zanggezinde ziel door de ooren!
Hoe wordt DE ROODES naem om strydt
Geroemd, en eeuwige eer gegeven,
En aen de onsterflykheid gewyd,
Opdat voor 't oog der later neven,
Zyn' loffelyke kunstmin blyk'!
Ik zwyg voor zulk een feestmuzyk.

EENZAME BEDENKINGEN,

OP 'T HOOREN VAN 'T

G E S C H U T,

V O O R E N U I T

BERGEN OP DEN ZOOM.

Wat hoor ik! wat geluid is dit,
 Dat my van ver in de ooren dondert;
 Daer ik, van menschen afgezonderd,
 Dus eenzaam in myn landhuis zit!
 Zou 't oorlogsmonster, woest aen 't hollen,
 Met afgeschud gebit en toom,
 Dus ver, van Bergen op den zoom,
 Den galm van zyn gebrul doen rollen!
 Och ja! dat is 't! ei my! hoe sluit
 Myn hart, van schrik, op dat geluid!

Hoor!

Hoor! hoor dat baldren der kartouwen!

Dat yslyk bonzen, slag op slag!

Helaes! wat jammer, wat geklach,

Weet de ydle staetzucht ons te brouwen;

Nu ze eer, en trouw, en dierbren eed,

En al wat heilig is, durft schenden;

En, met haer' trotschen voet, de lenden

Van 't vreedzaam Nederland vertreedt;

Dat, op 't ontzach voor Vrankryks Koning,

Verwachting had van gunstbetooning!

Waertoe, myn dierbaer Vaderland!

Waertoe, helaes! zyt gy vervallen!

De vyand beukt uw sterkste wallen!

De bloem uws Krygsvolks, overmand

In schyn van vriendschap, ligt gevangen!

En gy, van voorraad, kruut, en lood,

Van scheepsmagt en van geld ontbloot,

Gy ziet het oorlogsonweêr hangen,

Dat, zoo 't de Godheid niet belet,

In ééns en Kerk en Staet verplet!

Wat nu, myn waerde Vaderlanders!

'sLands Overheid nu schelms beticht!

Den Krygsman met verzuim van plicht
Befchuldigd! Vrankryks oorlogstanders

Nu fel gevloekt! gelyk voorheen
De vorige eeuw, toen ze achtmael negen
Gelyke schakels had geregen

Aen haren jaerrecks! neen! o neen!
Men schold, mischien, met onze vaden,
De onschuldigen voor Landverraden.

't Blyft nog verborgen voor 't gezicht
Wie 't zyn, die, onder Gods gehengen,
Ons wisten in dees' staet te brengen.

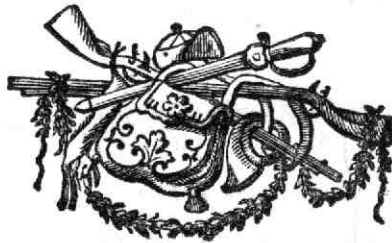
't Geheim zal zich, in helder licht,
Voor 't oog van onze laten neven,
Behaegt het God, nog eens doen zien,
Gelyk ons is bekend, aen wien

't Verraed moet worden toegeschreven,
't Geen, in dat angstig schrikkeljaar,
Al 't Land vervulde met gevaer.

Dat vry al 't menschdom woele en woede,
Het volgt, gebuigzaam, Gods beleid;
Die thans, in zyn Voorzienigheid,
Den Franschen Troonvorst tot een roede
Van zyne grimmigheid gebruikt,
Waermeê hy Nederland, dat slugge,
Dat zondig Nederland, den rugge
Kastydt, en zynen hoogmoed fnuikt.
De bron van 't kwaed zit nergens anders,
Dan in ons zelf, myn Vaderlanders!

's Lands zonde en gruwlen zyn 't alleen,
Die 't ons dus kwaed en bitter maken.
Gods toornevuur begint te blaken.
Laet ons, met tranen en gebeên,
Die vlammen trachten uit te bluschen.
Komt, vallen we, in berouw en boet',
Den hooggeduchten God te voet,
En laet ons zynen Schootzoon kuschén:
Wie weet of niet zyn rechterhand
Verandere over Nederland!

o. God! gun ons daer toe genade!
Help! help ons! in dees' hoogen nood,
Eer 't schip van Staet te berste stoot!
Sla toch 't belegerd Bergen gade!
Bewaert Gy zelf die vesting niet,
Zoo kan geen wakkerheid haer baten.
Geef heldenmoed aen 's Lands foldaten,
Schenk wysheid hun, wien 't hoog gebied
Is toevertrouwd, en vasten Vrede
Den Vaderlande, op onze bede!

H E T T W E E D E S C H I M P D I C H T

V A N

N. BOILEAU DESPREAUX

G E V O L G D.

A E N D E N H E E R E

K O R N E L I S K R I E K.

Beroemde en groote Geest, wiens dichtaër, onder 't vloeijen,
Onkundig schynt te zyn van zweeten of vermoeijen;
Voor wien Apollo al zyn schatten open doet;
En die den stempel kent, die vaerzen keurt voor goed;
Bedreven schermer in 't gevecht van zanggezinden;
o KRIEK! ei! leer my waer gy 't rymwoord weet te vinden.
Het biedt, op uwen wil, zoo 't schynt, van zelf zich aen.
Geen struikling ziet men u, op 't eind van 't vaers begaen.
Geen kromte stuit uw vaert, noch baert u moeilykheden.
Gy spreekt niet, of het rym komt zelf zyn plaets bekleden.
Maer ik, dien koppig vocht, dien zotte en ydle waen,
Een' Rymer maekten, 'k gis om al myn euveldaên:

Moet vruchtloos zwoegen en myn geest zich zelf' vermoorden,
 In deze droevige hantering, om die woorden.
 'k Zit, fomtyds, al den dag, met droomery benard,
 Lust my te zeggen wit, dit grillig hoofd zegt zwart.
 Wil ik de beeltenis eens Jufferzicken malen,
 Myn dichtveêr om daerop te rymen, vindt *Van Dalen*.
 Beschryf ik een' Poëet; die zwierig is en los,
 De rede zegt, *Virgyl*, maer 't hoofdig rym, *Jan Vos*.
 In 't eind: al wat ik doc, of wat ik ook moog' pogen,
 Die styfkop houdt my staeg het tegendeel voor oogen.
 Uit dolheid, dat ik 't rym fomtyds niet vinden kan,
 Staek ik myn droomery, en schei 'er geemlyk van;
 Vermoed, en vloekende den geest, die my doet blaken,
 Zweer ik in eeuwigheid geen vaerzen meer te maken.
 Maer heb ik lang genoeg Apol vervloekt met kracht,
 Dan openbaert zich 't rym', waer aen ik niet meer dacht.
 Terstond, ondanks my zelf', slaet weêr myn vuur aen 't branden;
 En, nemende papier en pennen weêr in handen,
 Wacht ik, van vaers tot vaers, vergetend myn gevloek,
 Tot my het rym verheug' met de eer van zyn bezoek.
 Indien myn Dichtnimf, al te onschikkelyk by tyden,
 Een koud byvoeglyk woord, om 't rym slechts, wilde lyden,

'k Zou

'k Zou als een ander doen, en voer zoo niet van land;
'k Had altyd woorden, om te stoppen, by de hand;
Indien ik *Fillis* prees, zoo schoon van leên als aerdig,
Ik vond welhaest daerop, elks liefde dubbel waerdig;
Of wilde ik snoeven van een zaek, zoo veel ik kon,
'k Zette, op het oogenblik; veel schoonder dan de zon.
In 't kort. steeds sprekende van wondren, vroeg en spade,
Van hoofdgewrochten van den hemel, zonder gade;
En dergelyke prael, meest by geluk gezet,
Kon 't my, van geest en kunst ontbloomt, en altemet
Het werk- en naemwoord wat verschikkende, gebeuren,
In myn gered gedicht, heel *Dullaert* stuk te scheuren.
Maer och! myn dichtgeest beeft, op 't kiezen van een woord,
En spreekt 'er nimmer een, daer 't niet gevoeglyk hoort.
Hy zou, op 't eind van 't vaers, in 't minst niet willen dulden,
Dat woorden zonder zout de lege plaets vervulden.
En als ik twintig mael een dichtwerk over zie,
En maer vier woorden schryf, wis ik 'er weder drie.
Kwaed koom' hem over, die, met dolheid overgoten,
Eerst zyn gedachten heeft in een eng vaers gesloten;
En, zyne woorden doende in dezen kerker treên,
De reden en het rym wou kluisferen aenéén.

'k Zag,

'k Zag, kwam dit ambacht niet my 's levens zoet benyden,
 Myn dagen, zacht en stil, genoeglyk henen glyden;
 Ik lachte, en zong, en dronk, zoo veel het hart gelust*,
 Gelyk een vette Paep: dus vrolyk en gerust,
 Versleet ik, zonder zorg, hoe 't elders stond geschapen,
 Den dag met niets te doen, den nacht met braef te slapen;
 Daer zich myn hart, door zorg of driften niet gekweld,
 Aen zyn staetzuchtigheid voorzichtig palen stelt;
 En, vliênde voor den last, (van eer noch staet te scheijen)
 Ga ik, te Hoof, den Prins, uit eigenbaet, niet vleijen;
 En 'k waer' gelukkig, had, tot spilling van myn kracht,
 Een nydig noodlot my aen 't rymen niet gebragt.

Maer sints het oogenblik dat my dit kwaed beroerde,
 En sints het, in myn brein, zyn' zwarten waessem voerde,
 En my een geest, niet wel te vreên in myn geluk,
 Eerst inblies; juist en net myn vaerzen, stuk voor stuk,
 Te dichten, zit ik, laes! te blokken alle dagen.
 Hier toets ik iets, daer kan my weder niets behagen.
 En in dat schrael bedryf, den spot van yderéén,
 Myn leven slytende, beny ik *Vander Steen*.
 Gelukkig zyt ge, o *Boon!* wiens dichtveêr, alle jar
 Gemaklyk een dozyn boekdeelen ons kan baren;

't Is waer, uw vaers, dat glad, gelyk een hekel, glydt,
 Schynt enkel zaemgesteld het goed verstand ten spyt;
 't Vindt evenwel, van welk een oordeel men moog' wezen,
 Een' drukker, die het drukt, en zotten die het lezen;
 En vindt het rym zich aen het eind der vaerzen slechts,
 Wat zwaarigheid al staet het ander averechts!
 Rampzalig, duizend mael, de zulken, die, aen 't blaken,
 Hun geesten aen de kunst en regels dienstbaer maken.
 Een zot rymt, met vermaek en blydschap, wat hem lust;
 Nooit wordt hy in zyn werk door woordenkeus ontrust;
 En, smorelyk verliefd op 't geen hy heeft geschreven,
 Voelt hy geheel zich in verwondring weggedreven.
 Maer een verheven geest stelt, vruchteloos, zyn vlucht
 Naer zulke hoogte als hy wil stygen in de lucht;
 En, onvoldaen van 't geen zyn geest heeft voorgedragen,
 Kan hy aen ydereen, nooit aen zich zelf, behagen;
 En hy, wiens kunst, met lof, alomme wordt vermeld,
 Wenscht, om zyn rust, nooit iet te hebben t'zaemgesteld.
 Gy, die de kwalen ziet, die myne Dichtnimf deren,
 Ei! wil my toch de kunst van 't rym te vinden leeren:
 Of maek, want uwe zorg waer vruchteloos in 't end,
 o KRIEK! de kunst van nooit te rymen my bekend.

L O F

V A N D E N

G R A N E N H A N D E L ,

D E N H E E R E

K O R N E L I S R O O T J E S

T O E G E Z O N G E N .

Laet een poos de koopzorg varen,
 Brave en heufche **ROOTJES!** doe
 Schryfvertrek en boeken toe;

Leg de ontfangen ooftermaren

Wat ter zyde; blyf niet ftaen,

Met gedachten, by het ryzen,

Of 't verminderen der pryzen,

Van het Zeeuwsch en Brabandsch Graen;

Staek uw nyvre handelingen,

Voor een wyl; begunftig my;

Luiſter naer myn Poëzy;

'k Zal den Granenhandel zingen

Is het waerheid! op dat woord,
 Dunkt my, leent ge alrede uw ooren,
 Om myn' Lierzang aen te hooren;
 Door die schoone stof bekoord.
 Maer wat zal my wedervaren!
 Schemert my het zwak gezicht!
 Welk een klaerheid! welk een licht!
 Wie verthoont, met korenäeren
 Om het hoofd bekranst, zich hier!
 Laet die Handel, op 't ontvouwen
 Van zyn' lof, zich zelf aenschouwen,
 Tot ontvonking van myn vier?
 Ja! hy is 't! te recht verfiere
 Korenäeren hem het hoofd,
 Want al wat hy slaeft en slooft,
 Is om Granen te vertieren;
 Van wier lichaem, vorm, of stof,
 My geen melding lust te maken.
 Neen. ik zing, voor andre zaken,
 's Granenhandels roem en lof.
 Ik vermaek my in de trekken
 Van zyn manlyk aengezicht,

En gefpierde leên, die ligt,
o KORNELIS! ons ontdekken,
Hoe gewichtig, uitgebreid,
Grof, en groot zyn koopbedryven,
Onderfteund met magt van fchyven,
En geftaêge werkzaemheid,
Van natuur zyn; daer 't vermogen,
Van zyn fchrandereheid, de maect
In zyn handelingen flaet.
Zie hoe levend des hem de oogen
In het breinryk voorhoofd flaen.
Wie, van alle reên verbasterd,
Hem onzinnig fcheldt en lastert,
Wil zyn nydige oogen flaen
Op zyn borst, die, nooit bekropen
Van een zucht tot flinks beleid,
Om zyn blanke onnoozelheid,
Hy ons bloot vertoont, en open.
In die onbefmette borst
Zit medogenheid te pryken.
't Geen hy ydereen laet blyken,
Als het Gode lust den vorst

Tot een' geesfel uit te kiezen,
Ter kastyding van den mensch
En des Landmans hoop en wensch,
't Graen, in de aerdklont, dood doet vriezen:
Dan laet hy 't, van oost en west,
Spoedig, met bezeilde schepen,
Langs de pekelbaren slepen,
Om, in tyds, 't Gemeenebest,
In zyn' hoogen nood te spyzen.
Zegent God het veldgewas,
Ziet de nyvre Boer zyn' tas
Tot den nok der schuren ryzen,
Voor zyn Granen nog te klein,
Hy vervoert ze, eer wolf of klander
Hen verderven met elkander,
Over ongemeten zeen;
Wisfelt hen, voor kostbre waren,
Of goed geld, in ander Land.
Des het scheepsroer, in zyn hand,
Zich, met alle recht, mag paren,
Met den hoorn des overvloeds.
Want waer hy ook wil verblyven

Doen zyn noefte koopbedryven
Onbedenkelyk veel goeds.
Door zyn' onbezweken yver
Wordt de geldbeurs van den Staet,
Die van rankheid kwynen gaet,
Dikker, ronder, en veel styver.
Hy verstrekt een styve ftut
Voor de zeevaert, die hy leven,
Bloei, en wasdom weet te geven,
Reeder en Matroos tot nut.
Hy, om 't voordeel niet te melden
Van den Bouwman, die zyn Graen
Lager af zou moeten staen,
Dan het nu, door hem mag gelden;
Hy voedt duizende arbeidslîen,
Die, voor hunne huisgezinnen,
Brood, door zynen handel, winnen,
En hem weêr hunn' zegen biên.
Loffelyke Granenhandel!
Waer myn welvaart by bedydt,
Met wat onvermoeide vlyt
Heeft u Jozef, kuisch van wandel,

En van hooger Geest beziel,
In Egiptes Ryk gedreven,
Waer hy al het volk by 't leven,
In den woënden honger hield!
Romes Burgermeesters traden
In uw' dienst, wanneer die Stad
Graen, in voorraed, noodig had.
'k Zal zyn Cezars, groot van daden,
In dees ry niet overlaen,
Die, aen reën van staet gebonden,
Veele honderdduizend monden,
Daeglyks spysden met hun Graen.
Maer ik laet de aeloudheid varen.
'k Zing van later tyd ook niet.
Dan, uw dapperheid gebiedt
Roem der Granenhandelaren,
o *De Ryk*, manhafte ziel!
Dat wy u, met vloeibre klanken,
Hier gedenken, en bedanken,
Voor 't verovren van den Briel.
Dat 's Lands vryheid bragt in 't leven.
Dat den grondsteen lag, waerop

Zich

Zich het Staetsgebouw in top,
 Fier en moedig, heeft verheven,
 Dat maer zie uw Morgenster,
 Zonder storm, of onweêrvlagen,
 ROOTJES! uit den oofte dagen.
 Schipper *jury* wuift van ver;
 Blyde dat hy, na veel hopen,
 Uit de zorgelyke zee,
 Op de Medenblikfche reê,
 Met ontwonden vlag, mag loopen;
 Om uw zolders te voorzien
 Met de rondfte en mildfte Granen,
 Die de Wysfel, uit zyn Kanen,
 Dantzik daeglyks aen komt bien.
 ROOTJES! ga. bezorg uw zaken
 'k Zal hier mynen Lierzang ftaken,

OP DE SCHILDERKUNST

VAN DEN RIDDER

ADRIAEN VANDER WERF,

AEN DEN WELED. GESTRENGEN HEER

ADRIAEN BROUWER,

OULD SCHEPEN DER STAD ROTTERDAM.

Langs welk een aengename ry
 Van onwaerdeerbare Kunstafreelen,
 Gaen myne gretige oogen spelen,
 Daer uw beleefde heusheid my
 De Schilderkunst, en 't eêl vermogen
 Van 't weêrgalooze kunstpenfeel,
 Op meenig deftig keurpaneel,
 o Gulle BROUWER! stelt voor oogen.
 Is 't ook de kunst van *Titiaen*
 Die we, in haer' luister, hier ontdekken?
 Of zien wy hier de grootfche trekken
 Van held *Apelles* voor ons ftaen?
 Neen. de oudheid moog' die geesten roemen,
 Hier leeft, voor 't oog, in doek en verf;

V V V

De

De groote geest van VANDER WERF,
 Wiens naem, met eerbied steeds te noemen,
 Aen de eeuwigheid is toegewyd.
 Waer zal het oog hier eerst op spelen,
 Waer laest? daer zooveel Kunstjuweelen
 't Gezicht verlokken, elk om stryd,
 Door al hun schoonte en gloënde glansfen.
 Zal ik de poesle Rozemond,
 Wier maegdevoetje schier den grond
 Niet schynt te raken, onder 't dansfen,
 Begluren van ter zyde? o neen.
 Dat goelyk meisje mogt me ontdekken,
 En zou mischien verstoord vertrekken.
 'k Laet haer by Tyter liefst alleen,
 Om my naer Pero te begeven,
 Daer zy de borst haer' Vader biedt,
 Die, by dit zoch, in zyn verdriet,
 Verlenging vindt van 't lieve leven.
 Rechtschappen telg, wie kan uw deugd,
 Naer uw verdiensten, recht ontvouwen!
 De Zusters, die wy daer aenschouwen,
 Verliezen 't ver by uwe jeugd,

Schoon zy uit Lot zyn voortgesproten,
Die, met de drinkschael in de hand,
Niet merkt welk een onkuifche brand
Het bloed ontsteekt van zyne loten.
Maer och! wat finert gevoelt myn hart!
De tranen rollen uit myn oogen!
Wie voelt, helaes! geen mededogen,
Die hier en schrik, en angst, en finart,
Befchouwt op Vader Adams wezen,
Terwyl hy uit den Lusthof gact!
Wie kan, in 't ongedaen gelaet
Van Eva, al de tochten lezen,
Die haer beheerschen in 't gemoed,
Die niet tot deernis wordt bewogen!
Wat vloeijen, uit verwilderde oogen,
De tranen hier, gelyk een vloed!
Hoe trillen die volmaekte leden!
Met welk een akelig gebaer
Wringt zy de handen in elkaër!
Hoe waggelen de ontfelde schreden!
Voortreflyk Kunstafreel! 't wordt my,
In u te aenschouwen, langs hoe banger!

Och! Eva!... maer ik kan niet langer.
'k Begeef my liefst naer deze zy,
Waer ik, met eene reeks van vrouwen,
Die, met de tranen op 't gelaet,
By 't afgeloterd lichaem staet,
Myns Heilands uitvaert mag aenschouwen.
Dit geeft myn flaeuwe ziel weér moed.
Heeft Vader Adam overtreden,
Myn Jezus heeft aen 't kruis geleden,
En onze schuld, by God, geboet.
Nog grooter vreugd bekruipt myn zinnen,
Nu ik myn' Heiland, ginder, weér
Verrezen zie. ja! 't is uw Heer,
Die dood, en grafkuil kost verwinnen,
o Tomas! twyffel daer niet aen,
Wil in zyn zyde uw vinger steken,
En zie, aen hand en voet, het teken
Der wreede spykers duidlyk staen.
Maer welk een heimelyk vermogen
Trekt myn gezicht naer gins tafreel,
Dat daer gansch trots en grootsch en eél,
Van ver zich opdoet voor myn ooggen?

Zyt gy 't o *Ridder!* heeft uw gunst,
Ons, by al 't schoon dat wy zien pralen,
Uw beeltenis ook willen malen,
Een meesterstuk van uwe kunst!
Wy staren, in verwonderingen,
Op 't lichaem, dat zoo groten geest
Tot eene woonplaets is geweest,
o Glory onzer Stedelingen!
Dat hier de nyvre jongheid zie,
Hoe zy naer 't koor der eer moet stappen,
Hoe glorytytels, Ridderschappen
By hem verkregen worden, die,
Van blakend yvervuur gedreven,
De vadze ledigheid vermydt,
En zich geheel, met lust en vlyt,
Als gy, tot arbeid heeft begeven.
Want hier verthoont ge u, voor 't gezicht,
Zoo, als ge, in 't kunstvertrek gezeten,
Door stadig slooven, zwoegen, zweeten,
Kunstwonders hebt gebragt aen 't licht.
Dat vry de dood, met dollen moede,
Het lichaem sloop' en sleep' in de aerd;

Hier blyft gy voor 't verderf bewaerd,
 Hier tart de *Ridder* zyne woede.

Hier leeft, op 't zelfde keurpaneel,
 Zyn Gemalin met hem te gader,
 De Dochter met haer' grooten Vader,
 Door kracht van 't aedlyk kunstpenfeel.
 En gy wordt nog, uit flonkrende oogen,
 Van uw bevallige Echtgenoot;

Weledle BROUWER! na haer' dood,
 Belonkt, door 's Vaders kunstvermogen:

Terwyl gy, in 't eëlaertig kroost,
 Dat u de Hemel heeft gegeven,
 Haer' geest en deugden ziet herleven.

Dit strekke uw eenzaamheid tot troost.
 Neem, ondertusfchen, deze toonen,

Oprechte BROUWER! aen, in gunst,
 'k Zocht, naer 't vermogen van myn kunst,
 Het Ridderlyk penfeel te kroonen.

Kan, om de stof, myn maetgedicht,
 Dat nedrig u wordt opgedragen,
 Uw heusheid eenigfins behagen,
 Zoo blyf ik u altyd verplicht.

OP DE
KUNSTKAMER
VAN DE HEEREN
JAN EN PIETER BISSCHOP.

De ry der Kunsten, langen tyd
Beroofd van haer Meçenen;
Getergd, met redeloos verwyd,
Door drieſte onwetendheid, en nydt,
Ziet eindlyk 't uur verſchenen,
Waer in het haer gebeuren mag
Het hoofd te heffen in den dag.

De Broeders BISSCHOP, die 't gemeen
Een leerzaam voorbeeld geven,
Door onderlinge minzaamheên,
Hoedanig Broeders onderéên,
In liefde moeten leven,
Belonken, met een oog vol gunst,
De breede en edle ry der kunst.

De

De liefde van dat Broederpaer
Ontfonkt in haer te aenschouwen;
En noodt, met vriendelyk gebaer,
De ry in huis, opdat zy daer
Haer woning zoude bouwen;
Zy strookt, en streelt daer, heusch en bly,
Die frisfche en prille Maegdenry.

Wie voelt zich nu belust een' fchat
Van edel kunstvermogen,
Die 't verre wint van alles wat
Ooit ergens eenig Vorst bezat,
Te aenschouwen met zyn oogen?
Die flappe naer dit Heiligdom.
Hier staet men van verwondring ftom.

De Tekenkunst, die, nimmermeer,
Het onderwys liet varen
Der Zustren, stelt hier, zacht en teér,
Veel wonderheên van heinde en veer,
Voor 't oog der kunstnaren,
Zoo aengenaem, dat, daer zy pronkt,
Elks hart tot haer in liefde ontfonkt.

De Schilderkunst vertoont ons hier,
 Op doeken, en paneelen,
 En goud, verhard door kracht van 't vier,
 Hoe zy, met weërgadloozen zwier,
 Kunstwonders weet te telen,
 Op welker luister, glans, en gloed,
 Het oog bynaer zich blind zien moet.

Hier stelt de Beitelkunst in 't licht
 Het puik van haer gewrochten:
 Hier brengt ze ons, in een mollig wicht,
 Der leden juistheid voor 't gezicht;
 Daer toont zy ons de tochten,
 Waervan de ziel bezwangerd is,
 Op 't wezen van die beeltenis.

De Penningkunde ontsluit elkéén'

Hier kabinet en laden.
 Een reeks van vreemde wonderheên,
 Gesteentens, paerels, elpenbeen,
 En goud- en zilvren draden,
 Gesmeed tot meenig edel vat,
 Vertoonen hier een' Konings schat.

X x x

Hier,

Hier, hier kan zich bespiegeling,
Op alle wys, vermaken;
Hier vindt ze een edele oeffening,
Wanneer zy, met verwondering,
Mag 't zeegewas genaken,
En schulp, en hoornen haer 't verstand
En magt vertoonen van Gods hand.

Die God, Gebroeders! blyv' u by
Met milde zegeningen;
Want ging ik voort in poëzy
De wonderheden op een ry
Van 't kunstvertrek te zingen,
Zoo waer myn Dichtlier eer ontfeld
Dan al het kunstgewrocht gemeld.

Vaertwel. leeft vrolyk en verblyd
By 's Hemels milde gunsten;
Plukt lang de vruchten van uw vlyt,
Uw yver groei' van tyd tot tyd;
Bevorderaers der kunsten!
Zoo worde uw naem by 't nageslacht.
Met roem en eeuwige eer gedacht.

N I E U W E J A E R S B E D E

V A N D E

A R M E W E E Z E N

D E R S T A D

R O T T E R D A M,
A E N D E L I E F D A D I G E B U R G E R Y ;

By den Ingang van het jaer 1734.

In 't midden van den rei der deugden, die 'er aen
De kroon der Christenheid als flonkersteen en staen,
En daer, in vollen gloed, met hemelglansen pralen,
Verspreidt Liefdadigheid de luisterrykste stralen.
Een ziel, geheiligd tot een woonplaets dezer deugd,
Verliest zich in 't genot van een gewyde vreugd,
En kwam, zoo dikwyls zy het hart en boezem griefde,
Der Godheid allernaest, want God is enkle liefde.

Hoe blonk Liefdadigheid by 't eerste Christendom!
Met wat verwondering deed zy 't gezicht alom,
Op haren gouden glans en edlen luister staren!
Die gulde deugd is nog ten hemel niet gevaren,
Maer toont, waer ze elders ook gediend wordt en gevierd,
Dat zy het hart van u, o Burgery! beffiert.

X x x 2

't Lief-

't Liefdadig Rotterdam wil, in zyn liefdeplichten,
Voor Macedoniën, noch voor Achaeijen zwichten:
Het boogt op Thabithaes, die, met een bly gemoed,
Den mond der armen voën van haren overvloed.
Geen vreemde, wien in nood uw heusheid is gebleken,
Behoeve, o Burgery! ter staving hier te spreken;
In de arme weezen, wien ge in 't nypen van den nood,
Uw medelydend hart en milde hand ontfloot,
Wier armoede en gebrek gy gunstig woudt verriyken,
In ons, kan uwe liefde aen al de weereld blyken.
Ach! dat dat liefdevuur toch niet zy uitgedoofd,
Daer wy, van vaders hulp en moeders hart beroofd,
In 't nieuwe jaer tot u, als tot zoo vele vaderen,
Die 's Heeren gunst ons gunt, met onze bede naderen!

De nooddrift onzer leën behoeft niet uitgebreid.
Uw medelydend hart, zoo vol liefdadigheid,
Kent onzen staet, die, in den uchtend van ons leven,
Ons zagen door den dood van 's ouders hulp begeven,
Ontbloot van spys, en drank, en kleëren voor de leën;
Niet magtig anders u, in die behoeftegheën,
En hoogen nood, om hulp en bystand aen te manen,
Dan met een teedre zucht, en kinderlyke tranen.

Hadt ge ons toen niet gered, geliefde Burgery,
't Waer met ons uit geweest. ei! laet de gunst, die gy
Aen ons beweest, en wy in dankerkenning houden,
Ei! laet die liefde toch niet in uw hart verkouden!

God heeft ons wederom met heil op heil verfykt:
En, schoon de vlugge tyd met snelle wieken wykt,
Zyn goedheid is nog niet van Stad of Staet geweken.
Een woedend oorlogsvuur schynt elders door te breken,
De vonken spreijen zich alrede door de lucht,
Maer hier gaet nog niet op het yslyk krygsgerucht:
Het oorlogsondier, dat by menschen ingewanden,
En bekkeneelen leeft, zet de alverslindbre tanden,
Van zyn' gevreesden muil, nog in 's lands grenzen niet.
De Vryheid slicht hier nog haer' zetel en gebied,
En mag hier met den Vreë blymoedig ademenhalen.
Ei! werp een milde gift in onze bedeschalen,
Voor zulk een zegening! stel u den Heiland voor,
Die ryk was, en nooghans, om uwen wil, verkoor
In de uiterste armoë hier te lyden, en te leven;
Om door zyne armoede u een' schat van heil te geven.
Ach! dat dat voorbeeld toch, geliefde Burgery!
Aen uw Liefdadigheid ter spoor en prikkel zy,

Om van uw' overvloed een weinig te besteden,
 Aen ons, die 's Heilands plaets bekleeden hier beneden.
 Wees met ontferming voor de weezen aengedaen;
 God, die een vader is der weezen, ziet het aen,
 En zal de liefde en gunst, die gy ons wilt betoonen,
 Met aerdsch en geestlyk heil, aen lyf en ziel, beloonen;
 En als de Heiland, op een' troon van lucht en licht,
 Met duizende englen zal verschynen ten gericht,
 Zal Hy het geen, dat wy hier van uw liefde erlangen,
 Erkennen, of Hy 't zelf hadde in persoon ontfangen,
 En zeggen: 't goed dat gy, in 't midden van 't verdriet,
 Myn' broedren hebt gedaen, is aen my zelf' geschied,
 Liefdadige, ga in, beërf het eeuwig leven.
 Dat wenschen wy dat God, om Christus, u wil geven.

ZANG. op de Wyze: ZOET GEZELSCAP ENZ.

Eeuwig God, die 't groot Heelal
 Hoedt voor ondergang en val,
 Bron en springaër van het leven,
 Die op nieuws een ruime stof
 Ons, uw' scephslen hebt gegeven,
 Om te weiden in uw' lof:

Gun ons dat wy voor uw' troon,
Eenen Godgewyden toon,
Uit ons dankbaer hart doen ryzen,
Voor uw goedheid en genaë,
Voor uw milde gunstbewyzen,
Ons gebleken vroeg en spaë.

Blyf ons met uw' zegen by,
Goedertieren God! schoon wy
Uw geboën en wetten schonden,
En vertraden met den voet,
Ei! vergeef ons onze zonden
Om uws Zoons vergoten bloed.

Mack ons door uw' Geest bekwaem,
Om, tot eer van uwen naem,
Heilig en oprecht te leven;
Luikt de dood dan ons gezicht,
Wil ons die genade geven,
Dat we u zien in 't eeuwig licht.

N I E U W E J A E R S B E D E

V A N D E

A R M E W E E Z E N

D E R S T A D

R O T T E R D A M ,

A E N D E L I E F D A D I G E B U R G E R Y ;

By den Ingang van het jaar 1735.

W ie kan, die by zich zelf' aendachtig overdenkt
De dierbre zegening, die God den lande schenkt,
Het heil, op onze Stad zoo mild gedaeld van boven,
Wie kan dan naer den eisch daervoor zyn goedheid loven!

Europe schudt en beeft van eenen krygsorkaen,
Die yslyk loeit en tiert. de Christen Vorsten staen
In 't harnas tegen een. door de aengename streken
Van 't vet Italiën vloeit menschenbloed by beken.
Terwyl het oorlogsvuur, gedreven als een vloed,
Langs al dat lustig land op 't allerfchriklykst woedt.

Maer

Maer Gods Voorzienigheid, die tot ons heil blyft waken,
Heeft nog die roede niet tot Neêrland doen genaken.
Zy stelt de grenzen van het lieve Vaderland
In een' gerusten vreed. haer goedertieren hand
Verfterkt de grendelen der poorten boven maten.
Geen fchor gekrysch verneemt of hoort men op de ftraten.
De winkels zyn voorzien in vollen overvloed,
En levren voorraad uit van allerhande goed.
En wy, zoo veilig in dit goede land gezeten,
Behouden dat kleenood, de vryheid van 't geweten.
Daer zoo veel blyken zyn, o milde Burgery!
Van Gods goeddadigheid, verhoppen we ook dat gy,
De weezen, die zich weêr tot uwe liefde wenden,
En smeeken om uw hulp, niet ledig heen zult zenden.
Wil ons, tot teeken van oprechte dankbaerheid,
Voor zulk een dierbre gunst der hoogfte Majesteit,
Een milde liefdegift van uwen rykdom geven.
Wy worden door gebrek van nooddruft aangedreven,
Ontferm u over ons, die door de kracht en magt
Van een' en zelve God, als gy, zyn voortgebragt,
Maer die van onderhoud des lichaems zyn verfteken,
En daerom by uw liefde om byftand komen smeeken.

Ei! deel ons gunstig meê van uwên overvloed!
o Christen Burgery! de weldaed, die ge ons doet,
Zal God u wederom vergelden vroeg of spade.

Wy deelen immers in de goedren der genade,
Die Christus, toen men hem aen 't gruwzaam moordhout klonk,
En hy op Golgotha, dien bittren kruiskelk dronk,
Voor ons verworven heeft: doe ons ook deel erlangen
In de aerdsche goederen, door u van God ontfangen.
Schik daer voor ons wat af, tot troost in de arremoê.
Reik ons een milde gift daer van liefdadig toe.
En God zal u daer voor zyn' zegen weg doen dragen,
Want in dat offer heeft de Heer een welbehagen.

Zyn Gods beloften niet dat hy, die, in den nood,
De hongerige ziel verzadigt van zyn brood,
En eenig water geeft, in zynen naem, te drinken,
Zyn licht, gelyk de zon des middags zal zien blinken;
Het licht van heil en troost, dat, in de duisterheid
Van een bedrukte ziel, zyn heldre stralen spreidt!
Wil in dit nieuwe jaer ons dan uw gunst bewyzen,
En God zal u dat licht in droefheid doen verryzen.

Vaerwel, o Burgery! wy knielen voor Gods troon,
En smeeken hem dat hy, om Christus, zynen Zoon,

De liefde, die gy ons tot hier toe woudt betoonen,
 Met milde zegening goedgunstig will' beloonen.
 Hy hoede 't Vaderland by een' gewenschten vreed.
 Uw scheepvaart make Hy voorspoedig over zee,
 Opdat zy, met de waer van vreemden en gebuuren,
 De welvaart voeren moog' naer onze breede muuren.
 Hy overstorte uw doen, en al uw handeling,
 Geliefde Burgery! met dubble zegening:
 En gunne u namaels in Jeruzalem, hier boven,
 In hemelsch feestgezag, zyn' hoogen naem te loven.

Z A N G.

Op de Wyze: *ZIELE DIE GENEIGT TOT LIEVEN* enz:

Door uw goedheid, Heer der Heeren,
 Die wy, met gewyden klank,
 Van ons nedrig maetgezangk,
 Lof, en eer, en dank vereeren,
 Straelt de glans van 't lieve licht,
 Weder op ons aengezicht.

Y y 2

Goe.

Goede God, wy staen verlegen,
Als wy onze handeling,
Tegen uwe zegening,
By ons zelve overwegen;
Want wy hebben onzen plicht,
Heel verzuimd, of half verricht.

Gy, Aertsgoedheid, laet de stralen
Uwer goede gunst, nogthans,
Met zoo luiferryk' een' glans,
Weder op ons nederdalen,
Dat daer nooit genoeg uw eer
Voor geroemd kan zyn, o Heer!

Ei! vervolg ons heil te geven.
Scheld ons onze zonden kwyf.
Geef ons kracht om hier altyd
Langs het deugdespoor te streven,
Tot wy, met de Hemelliën,
Voor uw' troon u hulde biën.

O P D E I N W Y D I N G

V A N D E N H E E R

J O S U A V A N H E E L ,

*N A D A T H Y H E T M A C E D O N I S C H E R A E D S -
B E S L U I T V E R W E E R D H A D .*

A E N D E J O N G E L I N G S C H A P .

o **B**rave en heufche Jongelingen!
Die 's levens zoeten lenteryd
In 's levens loopbaen vast verflyt,
Wat ziet gy u geftaêg omringen,
Door fnoô Sirenen, die uw jeugd
Van 't rechte fpoor der blanke deugd,
Door vleitael, zoeken af te trekken,
Terwyl het helder redenlicht,
U 't groot gevaer wel poogt te ontdekken,
Maer nog vqor 't woên der driften zwicht!

Hier schiet de Wellust dartle lonken.

Ginds poogt, in opgesnukt gewaed,

Onkuische min, door haer gelaet,

Uw jong en teder hart te ontsonken.

Daer zit de ontzinde Dronkenschap,

En prykt met eenen vollen nap,

Rondom bekranst met wyngaerdbliden.

Wat verder staet de Gierigheid,

Die, met een volle beurs beladen,

Haer strikken vast voor u bereidt.

Gelukkig hy die al haer vleijen

Op 't vaderlyk vermaen ontvliedt,

Die naer de gryze Wysheid ziet,

En zich door Matigheid laet leijen.

Maer somtyds staet de Jeugd, verblind,

Die wyze lesfen in den wind.

Zy kan somtyds dien band niet lyden,

Maer ziet, o averechts bestaen!

Naer middlen om, aen alle zyden,

Om hare lusten te verzaén.

Straks zyn 'er vuile woekeraren,
Wien 't weinig scheelt waerdoor hun geld,
Waerdoor hun vrekke schatkist zwelt,
Die zich terstond gereed verklaren,
Om haer hun klinkend goud te biën,
En haer, tot snoode winst, voorzien
Met voorraad van gemunte schyven;
Waerdoor de Jeugd te dwaes zich keert,
Tot vuile en snoode wanbedryven,
Door hare driften overheerd.

De Deugd, die op het stamhuis flonkert;
Der Vadren eer en groote naem,
Alom verheven door de faem;
Wordt al te schendig dan verdonkerd.
Dan strekt de Zoon aen de Oudren niet
Dan enkel hartzeer en verdriet.
Dan zuchten bloedverwant en magen.
Terwyl de Zoon, in 't eind verlicht,
Zich zyner dwaesheid moet beklagen,
Te laet gedachtig aen zyn' plicht.

Had Themis dan geen dubble reden,
 o Jonglingschap! o steun en stut
 Van Land en Kerk! om tot uw nut
 Het heilzaam Raedsbesluit te smeden,
 Waer mede zy der Gierigheid
 De magt op uw gedrag ontzeidt;
 Opdat men recht met u zou handelen,
 En gy het pad der blanke Deugd,
 Gerust en veilig zoudt bewandelen,
 In 't bloeijen van uwe eerste jeugd?

Wij dan die fiere Schoonheid eeren
 In haer geheiligd Tempelkoor.
 En luister naer VAN HEEL, die, door
 Haer zorg en wysheid te verweren,
 Op 't galmen van het handgeklap,
 In 't midden van haer Priesterschap,
 Als een van Themis waardste zoonen,
 Wordt statig tot haer' dienst gewydt;
 Versier zyn kruin met lauwerkroonen;
 En roem zyne onvermoeide vlyt.

VERKLARING
DER
T Y T E L P R E N T
V O O R
J. O W E N 'S

UITLEGGINGE VAN PAULUS BRIEF AEN
DE HEBREEN.

Gods uitverkoren vat, de TARZER KRUISGEZANT
Ontdekt voor ons gezicht, met zyne flinke hand,
Den grooten *Mozes*, met *gereedschap* hier omgeven
Van d'ouden *Schaduwdienst*; en wyst aen Jakobs neven
Met de andere op den *Brief*, aen Jakobs huis gericht,
Waeruit een ganfche fchaer geleerd wordt en geflicht;
Daer zy d'Apostel hoort de nietigheid ontvouwen
Van *Tempel en Altaer*, die we in 't verfchiet aenschouwen,
Wier offerdienst, met al de *Schaduwplechtigheên*,
Zoo ras het Tegenbeeld op aerde in 't vleesch verfcheen,

Voor ander Priesterschap en Godsdienst moest verdwynen.
Een' Hogenpriester had de Kerk nu zien verschynen,
Naer *Melchizedeks* orde, (aen de andre zy gemaeld,
Zoo als hy *Abraham* op brood en wyn onthaelt)
Die met een offer, dat al de offers gaet te boven,
Voor eeuwig heeft volmaekt, al die in hem gelooven.
Dat 's J E Z U S zelf, de *hoofd-* en *hoeksteen* van zyn Kerk;
De Borg, die door zyn *kruis* en dood, het wichtig werk
Van Middelaer volbragt, *de wetyloek* heeft geleden,
En al 't gewigt van heil en dierbre zaligheden,
In de *Evangelylrol* den vromen toegezeid,
Van 's Vaders hand verworf, door zyn gehoerzaamheid.

M E N G E L D I C H T E N . 541

V E R K L A R I N G

V A N D E

T Y T E L P R E N T

V O O R D E

S T I C H T E L Y K E G E D I C H T E N E N G E Z A N G E N

V A N

J O A N N E S E U S E B I U S V O E T .

Gewyde poëzy, zing JEZUS op uw *Lier*.

(Dus doet de Tekengeest de reine GODSVRUCHT spreken,

Terwyl haer *boezem blaekt* van hemelsch *liefdevier*.)

Zing JEZUS; nimmer zal U stof tot zang ontbreken.

Laet uw bespiegeling in dees gewyde *Blaen*,

Door *Mozes* en een ry *Profeten* ons beschreven,

Aendachtige oogen, met een heilige eerbied, slaen,

En zing Hem, voorgebeeld en afgeschetst naer 't leven.

Maer zing Hem, bovenal, gelyk Hem gins *Tafreel*

Op *Golgotha* verbeeldt, aen 't *heilooos Kruis* gestorven;

Meld ons wat Heerlykheid, hierop Hem viel ten deel;

Wat heil Hy, voor zyn Kerk, heeft, door zyn' dood, verworven.

Dat voegt uw vlug *Vernuft* en *Afkomst*, aen uw *Kleed*,
Uw Starrentabbaerd en *geveugeld Hoofd* te kennen.

De teedre *Volgzucht* staet, met hare *Harp*, gereed,
Om, op dat loflyk spoor, U achter na te rennen.

De *Hoop* der Christenen, die 's *Heilands Hemelvaert*
Ons aenwyst, zal zich dan vertroosten met uw zangen;

En zich verzekren dat, schoon 't lichaam daelt in de aerd,
De ziel, na zynen dood, het heillot zal ontfangen,
Van J E Z U S zelf te zien, in 't blinkend Hemelhof,
En eeuwig, eeuwig daer te juichen tot zyn' lof.

V E R K L A R I N G

V A N E E N I G E

B E E L D T J E S ,

V E R T O O N E N D E

D E N S T A E T D E S V A D E R L A N D S ,

Met den aenvang des jaers 1747.

't V ernuft des Kunstenaers bootfeerde, in dezen stand,
 Dees' jammerlyken staet, de Maegd van Nederland,
 Door droefheid neêrgebukt, nu de arm van Gods vermogen
 't Rechtvaardig wraekzwaerd heeft uit zyne scheê getogen,
 Tot straf van hare zonde en schendig wanbedryf,
 Een zwarte sluijer hangt haer om 't vermagerd lyf,
 Om, waer' het mogelyk, haer schaemte te verbergen.
 Zy, die, helaes! te lang, den Hemel stout dorst tergen,
 Durft, in dees' staet, 't gezicht niet wenden naer omhoog.
 Een zilte tranenbeek vloeit uit haer maegdenoog,
 Nu 't oorlogsonweêr woedt, en zy haer' muur, getroffen
 Door dezen donder, ziet tot puin ter neder ploffen;

Zich zelf, wil God in nood haer geen beschermer zyn,
Ten prooi gesteld voor 't woën van 't vinnig Everzwyn.
Hoe deerlyk wringt zy des de handen, onder 't zuchten,
Tot God, wiens gramfchap haer zoo streng gelieft te tuchten,
Dat speer en vrye hoed staen wachlen; en haer Leeuw,
Wiens ysfelyk gebrul den vyand, eeuw op eeuw,
Verfagen deed, den moed laet zakken, met zyn manen,
De zuivelryke koe vermeerdert hare tranen,
Nu, om haer misbedryf, 't onschuldig vee in 't zand,
Door vinnig pestvier, wordt geblikfemd, door Gods hand;
Terwyl de Koopmanschap, haer welvaert, lust, en leven,
Aen 't kwynen flaet, en dreigt zich elders te begeven.
o Zalig! hy, die hier den Zoon des grooten Gods,
Door 't rein Geloof, omhelst! die rust op eene rots,
Beveiligd door dat schild; terwijl hy, uit de oraeklen
Van 't Godlyk Bybelwoord, beloften weet te schaeklen
Tot ketenen, waer meê, wat ommezwaei van lot
Hem hier bejegen, hy zich hecht aen zynen God.

O P E E N

ZILVEREN LAMPET,

HET PONDGAERDERS EN MAKELAERSGILDE,

DOOR DESZELFS

H O O F D L I E D E N

V E R E E R D .

Terwyl de waekzaamheid van Hoofd- en Overlieden,
En Schryver, zorgt voor 't Gild, doet hen hun gulle gunst
Dit Waschvat, ten geschenk, het Gild gulhartig bieden;
Men eer' hun zilvren gift, dat meesterstuk der kunst;
Verheffe *Hartmans* trouw, en *Baeldes* heuschen yver,
Brethouwers, *Oudemans*, en *Leuvens* noeste vlyt,
De zorg van *Lokhorst*, en den dienst van *Baert*, den Schryver,
Het Gilde, jaren lang, door hun betoond om fryd;
En dank' hun gunst, die ons hier meê verryken wilde.
God zegen' hen en al de Leden van het Gilde.

O P D E A F B E E L D I N G

V A N D E N H E E R

F R A N S D E H A E S .

By al de helden, die der kunste een' Tempel bouwen,
Is 't my gegund DE HAES, myn' Kunstgenoot, te aenschouwen.

Een ander drage roem op zucht tot lettermin,
Of wete in zyn geslacht geleerden op te noemen,
DE HAES kan op een reeks geleerde Vadren roemen,
En staptze slechts niet na, maer haeltze rustig in.

O P D E A F B E E L D I N G

V A N D E N H E E R

D I R K S M I T S .

Als 't yvervuur van SMITS ontfonkt in zyne leden,
En zyn gedachten door dat vuur aen 't gloeijen slaen,
Weet hy 'er met beleid gedichten van te smeden,
Die zynen schedel met louwrieren overlaên,
Elks hart in gunst tot hem en zyne kunst doen blaken,
En zyne beeltenis deeze eerplaets waerdig maken.

O P D E A F B E E L D I N G

VAN DEN HEER

NIKOLAES VERSTEEG.

Al slooft, en slaeft, en draeft VERSTEEG, schier al den dag,
 Ten dienst der koopmanschap, met yverende zinnen,
 Vergeet hy echter niet den dienst der Zanggodinnen,
 Maer leeft, wanneer 't zyn' geest, in rust, gebeuren mag
 In maetgezag den lof der Dichtkunst uit te meten,
 Des prykt zyn beeltenis in 't midden der Poëten.

O P D E A F B E E L D I N G

VAN DEN HEER

SYBRAND FEITAMA.

Het beeld van FEITAMA, den duitschen Fenelon,
 Prykt dus voor ons gezicht, in 't Panpoëticon;
 Wanneer 't zyn' dichtgeest lust den schouwburg op te stappen,
 Hoort Melpomeen haer hof in duizend handen klappen,
 En ziet het vloeiend Y geboeid aen zyn gedicht,
 Waerin zyn dichtgeest hem een eeuwige cernaeld slicht.

O P D E A F B E E L D I N G

V A N D E N H E E R

H E N D R I K S C H I M .

Hier voert DER OODE 't beeld van SCHIM voor ons gezicht,
 De glory van Maesfluis; op 't roeren zyner snaren
 Ontfonkt de vreugd in 't hart van Salems maegdenscharen,
 Die, opgetogen, met 's mans vloeyend maetgedicht,
 Den nooit volzongen lof haers grooten Konings galmen;
 En kroonen HENDRIKS hoofd met Idumefche palmen.

O P D E A F B E E L D I N G

V A N D E N H E E R

B A L T H A Z A R H U Y D E C O P E R .

Dat, met vereischt ontzag, elkeen dit beeld beschouw'.
 't Is HUYDECOPER, die het grootsch en trotsch gebouw
 Der Dichtkunst tot een zuil; den Dichtren, in 't bevaren
 Der letterzee, verstrekt tot noordstar, op die baren.
 Die duitfche Flaccus, veel te groot voor mynen lof,
 Verheerlykt met zyn beeld dus aller dichtren Hof.

O P D E A F B E E L D I N G

V A N D E N H E E R

ARNOLD HOOGVLIET.

Aenschouw hier 't sierfel van het Panpoëticon;
 't Is wakkre HOOGVLIET, die, in Nederduitsche dichten,
 De Roomsche feestten zong, en als een heldre zon
 Den Duitschen Zangberg met haer stralen voor blyft lichten.
 De Godvrucht eert den held, om Abrams heldenwerk,
 En schryft zyn' naem en lof aen 't hoog gewelf der Kerk.

O P D E A F B E E L D I N G

V A N D E N H E E R

MICHIEL DE ROODE.

Augustus eeuw herleeft voor de edle Poëzy,
 Nu Amstels Kunstmeçeen, DE ROODE, aen 't golvend Y,
 Een' Eeretempel sticht voor Neêrlands Hoofdpoëten.
 Apelles *Quinkhard* stof zyn deestig wezen dus;
 Maer om zyn' gouden lof in vaerzen uit te meten
 Vereischt 'er een' Virgyl of een' Horatius.

OP DE AFBEELDING
VAN MEJUFVROUWE
JETSKE REINOU VANDER MALEN.

Als 't JETSKE lust het hart in maetzang op te halen,
Haer Jufferlyke hand, met mannelyken zwier,
Naer eisch der kunst te slaen aen hare duitfche lier,
Roept al het Dichterdom: houd op, O VANDER MALEN,
Houd op, eer ons de ziel ontglipp' op uw gezang;
En heb in 't Heiligdom der Kunst den eerften rang.

OP DEN EERWAERDIGEN HEER
JOÄNNES VAN SPAAN,
PREDIKANT IN 'S GRAVENHAGE.

De Kruiskerk voelt het hart van de aerd ten Hemel varen,
Wanneer de vlocibre SPAAN, de Orakeltolk, het beeld
Van haren Koning maelt; of, op zyn schelle snaren,
Deszelfs triömfen, in het bloedig vechterk, speelt.
o Hoflyk 's Gravenhaeg! zeg wien men hooger love
Van uw JOANNESSEN, of dees', of VOLLENHOVE?

OP DE AFBEELDING

VAN DEN HEER

MICHIEL VAN KOUWENBERG,

DOOR N. SANDERS GETEKEND.

't **G**elaet van KOUWENBERG, wiens vloeiend maetgedicht
 Het keurigst kunstgehoor vermaekt, en tevens slicht,
 Is dus, door *Sanders* kunst, ontrukkt aen dood en jaren.
 Zeg niet dat de eerlykheid, naer 's Hemels hoogen trans,
 Van dees verbasterde aerd, voorlang is opgevaren;
 Zy houdt haer vast verblyf in 't hart des braven mans.

A N D E R S .

Daer KOUWENBERG door 't veld der Dichtkunst rent, vol vier,
 Om eens met de eerekroon te pryken op den schedel,
 Ontfonkt de Tekenkunst, op 't klinken van zyn vedel,
 In SANDERS, die dus juist hem afmaelt op papier.
 Meçenen! woudt gy ooit der Kunsten achting toonen?
 Siert beider hoofden dan met frische lauwerkroonen.

OP DEN EERWAERDIGEN HEER

WILLEM LOOTSMAN,

PREDIKANT TE PYNAKER.

Mag WILLEM niet met recht den naem van LOOTSMAN dragen?

Een Lootsman stuurt de kiel, uit de ongetrouwe zee,

Langs zorglyk zand en strand, op een geruste reë,

Hy zielen, fel gefold door geestlyke onweêrvlagen,

Uit 's levens Oceäen, die stroomende verleidt,

Ter goede reede van de Hemelheerlykheid.

L O F V A N H O M E R U S .

IN HET STAMBOEK VAN DEN HEER

WILLEM VANDER JACHT.

Als laest de Zusters, die den Helikon bewonen,

Zich zelf vermaecten, met het lezen van Homeer

En elk den lof verhief van die vergode toonen

Nam Febus 't woord, en sprak: 't geheugt my, hoe, weleer,

Die Aertspoëet my gins in 't Lauwerbosch genaekte,

Waer een verrukking my, met kracht, tot dichten dreef,

En ik, vol vuurs en gloeds, dees gouden vaerzen maekte,

Die hy, terwyl ik zong, in eene Boekrol schreef.

Het Fransch van BOILEAU gevolgd.

I N

I N H E T S T A M B O E K

V A N D E N H E E R

ARNOUT VOSMAER.

Van 't lastig koopgewoel heeft VOSMAER zich ontlagen,
Om, zorg en kommerloos, zyn' geest, en vlyt, en tyd;
Der Dicht- en Tekenkunst, eélaertig, op te dragen.

Wie dus, in 's Hemels gunst, vernoegd, zyn leven flyt,
Zyn tochten in 't gareel van Rede en Wet doet treden,
Geniet een heuchlyk lot, een' Hemel hier beneden.

I N H E T S T A M B O E K

V A N D E N E E R W A E R D I G E N H E E R

IZAÄK VAN NUYSSENBURG,

PREDIKANT TE GEERTRUIDENBERG.

Wanneer ik myn gezicht laet door uw Stamboek zweven,
o Nyvre NUYSSENBURG! en monster op een ry
De namen die het voert, roep ik: o zalig zy,
Wier namen in het Boek des levens staen geschreven.

V O O R-

VOORBEELD VAN NEDRIGHEID.

Godvruchte LODENSTEIN! nu staende op zyn verscheijen,
 En van zyn Meid Mynheer! geheten, onder 't schreijen,
 Zei haer: waer ik uw Heer geweest; voor alle ding,
 Had ik u 't oeffenen der Zelfverlochening
 Wel streng geboôn; nu, door de schikkingen des Heeren,
 Uw Meester, heb ik u die Deugd maer kunnen leeren.

WILLEM DE III^{de} TE LONDEN.

ORANJE kwam, tot heil der Britten, binnen Londen,
 Waer Themis Priesterschap hem statig heeft begroet;
 Een oude man deê 't woord, met zulken overvloed
 Van geest, dat Prins en Hof daer van verwonderd stonden.
 Wat jaren, vroeg de Prins, wat jaren heeft Mynheer!
 Reeds drieënnegentig, was 't antwoord op dat vragen.
 Dan overleefde gy, hernam ORANJE weêr,
 De Rechtsgeleerden wel? 'k Heb ze allen uit zien dragen,
 Zegt hy; en zonder u, wiens komst nieuw leven geeft,
 'k Had zelfs de Rechten, en de Wetten overleefd.

S N E D I G A N T W O O R D .

Ten tyde van August bevond zich binnen Romē
 Een Heer, van leest, gelaet, en houding, zoo volkomen
 Gelykend naer den Vorst, dat meenigmael 't gemeen,
 Op straet, hem groette, als ging de Keizer zelf daer heen.
 Als dit AUGUSTUS hoort, heeft die om hem gezonden;
 En toen 'er geen vershil werd tuschen hen gevonden,
 Vroeg hy; kwam Moeder niet voorheen wel in 't Paleis?
 Nooit, Cezar! zei die Heer, maer Vader reis op reis.

D E O U D E R L I N G O P D E K L A S S I S .

Een Predikant, die op de Klasfis niet kost gaen,
 Zei tot zyn' Ouderling: hy moest zich houden aen
 't Gezegde van Heer *Tolk*, in rang voor hem gezeten.
 De Broeder trekt 'er heen, en volgt dat onderrecht.
 Als hem de Preses vraegt: wat heeft die Heer gezegd?
 Antwoordt hy; hoe! Mynheer! is u dat reeds vergeten,
 Daer gy 'er pas vyf zes gehoord hebt, hoe zult gy
 't Dan stellen, als gy zyt ten einde van de ry?

B b b b

R Y K .

RYKAERT OP DE PAERDENMARKT.

Als *Rykaert*; laest werd op de Paerdenmarkt ontmoet
 Van *Scherpenbek*, riep hy: wat doet gy hier? gy, bloed!
 Die geenen Ezel uit een Paerd kunt onderscheiden.
 Wie, antwoordt *Scherpenbek*, wie my dus simpel hou,
 'k Verzeker u, Mynheer! dat ik u kennen zou,
 Al gingt ge in eenen troep van honderd Paerden weiden.

LOF VAN DE ROTTERDAMSCH E COURANT.

Zoekt ge, in Couranten, nieuws, waer staet op is te maken,
 Leest die van Rotterdam. sprak, in de schuit, een Heer,
 De Courantier voer meê, en maekte, voor deeze eer,
 Den man een compliment; die antwoordt: wil dat staken;
 't Is waerheid 't geen ik zeg; een ander liegt en jukt,
 Gy schryft geen nieuws of 't heeft gemazeld en gepokt.

G R A F D I C H T ,

V O O R D E N H E E R E

ADRIAEN VAN DER VLIET,

LID VAN HET DICHTLIEVEND KUNSTGENOOTSCHAP,

KUNSTLIEFDE SPAART GEEN VLIJT.

In den Ouderdom van 69. jaaren, 7. maanden en 1. dag,
overleden te Rotterdam, den v. en aldaar begraven
op den x. der Hooimaande, van den jare

M D C C L X X V I I .

De geest van VANDER VLIET, wiens kunstig Dichtmuzyk

De Maas en Rotte streelt, door aangename toonen,

Vloog schielyk uit zyn' Hof, naar 't zalig Hemelryk,

Om daar het zoet gezang der Englen by te wonen;

Daar zingt hy nu volmaakt des Allerhoogsten lof;

Daar juicht hy vry en bly, en denkt niet meer om de aarde,

Terwyl zyn lichaam hier begraven ligt in 't stof.

Die kunst en Godvrucht mint houdt zynen naam in waarde!

M. V. KOUWENBERG.

917290

558 M E N G E L D I C H T E N .

G R A F S C H R I F T
V O O R M Y N E N N E V E

ADRIAEN VAN DER VLIET.

De heufche VAN DER VLIET, verfierd met eedle gaven,
En, door Natuur en Kunst, een Zuil van Helikon;
Ja! wiens godvruchtig Dicht den fchoonften eerkrans won,
Wordt thans betréurd, beweend van Neêrlands Letterbraven:
's Mans ziel vloog by zyn' God, en 't rif ligt hier begraven.

JOANNES BADON.

Vlaerdinge, 1777.

G R A F S C H R I F T
V O O R D E N H E E R

ADRIAEN VAN DER VLIET.

Een Toonbeeld van de deugd, vol loffelyke zeden,
Opregt, liefddadig, braaf, en vol van minzaamheden,
Een Man, wiens vroom gemoed der godsdienst' was gewyd,
Verrykt met kloek verftand en onvermoeide vlyt;
Een Dichter, lang beroemd als de eer der letterbraven,
Ligt in dit fombre graf met VAN DER VLIET begraven.

JAN VAN DER HOF.